FEDERAL ALMANYA: 2,5 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇIKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
ISVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

SAYI: 7
17 Haziran 1983
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

15-16 Haziran direnişinin 13. yıldönümünde Türkiye işçi sınıfına selam olsun!

Batı Berlin GEW 3. Başkanı Safter Çınar'la konuşma 7. Sayfada

•

Şizofrenik denizaltı öyküleri Osman İkiz 10. Sayfada

Kapalı kapıların arkasında süren pazarlıklar sonuçlandı ve...

Serbest dolaşım hakkı 400 milyon Marka satıldı

Cunta, Türkiyeli emekçilerin 1986'dan itibaren Ortak Pazar ülkelerinde serbest dolaşım hakkını 400 milyon marka sattı. Ortak Pazar ile Türkiye arasında yıllar önce imzalanan anlaşmaya göre 1986'dan itibaren Türkiyeli emekçiler de Ortak Pazar ülkelerinde serbestçe dolaşabilecekler, iş bulup çalışabilecekler ve oturma hakkı elde edebileceklerdi. Ayrıca bugün hemen tüm Ortak Pazar ülkelerinde Türkiyeli işsiz emekçlerin karşısına dikilen "Önce Ortak Pazar üyesi işçilere, sonra size" **biçimindeki işsiz bırakma mazereti de geçersiz kalacaktı. Ancak şimdi bu hak tamamen ortadan kalkıyor.**

Kapalı kapılar ardındaki pazarlıklarda varılan ve kamuoyuna açıklanmayan gizli anlaşmayla ilgili bilgiler, Federal Almanya'da hükümetin oluşturduğu Yabancılar Komisyonu'nun gizli toplantıları sırasında dışarıya sızdı. Pazarlık resmen açıklanmıyor. Ancak özellikle Federal Alman hükümet yetkilileri ve üst düzey politikacıları hemen her fırsatta "Serbest dolaşım konusunda Türkiye Hükümetinden büyük anlayış gördüklerini" **belirtiyorlar. Üstelik bu hakkın satılmasına karşılık alınan 400 milyon mark askeri harcamalarda kullanılacak.**

Yazısı 7. sayfada

Savaş uçağı sanayiinin kuruluşu ABD'nin kararına kaldı

1983 yılı sonuna kadar inşasına başlanması düşünülen uçak sanayii montaj fabrikasının, Ankara'daki Mürted Hava Üssü yakınında bulunan TUSAŞ'a ait bir arazi üzerinde kurulması kararlaştırıldı.

ABD'nin iki savaş tekelinden biriyle ortaklaşa monte edilecek savaş uçaklarının kanat ve gövdesine ait parçaların Türkiye'deki otomotiv sanayiinde faaliyet gösteren tekellere sipariş edilmesi planlanmaktadır. Böylece, iç pazar sıkıntısı çeken, Ortadoğu ülkelerine de umdukları satışı gerçekleştiremeyen otomotiv tekellerinin, ABD askeri yardımları ve devletin silahlanma bütçesi sayesinde yüklü siparişlere kavuşmaları amaçlanmaktadır.

Yazısı 3. sayfada

Cunta yeni Seçim Yasası ile icazetli bir parlamento öngörüyor

3 Haziran günü Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yeni Seçim Yasası, cuntanın 6 Kasım 1983 günü yapılacak seçimlerle icazetli bir parlamento kurmak istediğini ortaya koydu. Yeni yasaya göre, partilerin seçimlerde gösterecekleri milletvekili adaylarını cunta veto edebilecek. Partiler veto edilen adayların yerine yenilerine göstermeden önce Milli Güvenlik Konseyi'nin onayını almak zorunda kalacaklar. Böylece cunta, uygun görmediği kimselerin parlamentoya seçilmelerini engelleyecek.

Yeni yasa, ayrıca bir partinin parlamentoya milletvekili sokabilmesi için yüzde 10'luk oy barajını aşmasını şart

NATO roket kararında direniyor

10. Sayfada

•

Stuttgart'ta tarihi bir gün Soner Gürler

13. Sayfada

NATO roket kararında direniyor

Haziran ayı başında Brüksel'de yapılan NATO Savunma Bakanları toplantısında, roketler konusunda 1979 yılında kabul edilmiş olan NATO ikili-kararı tekrar onaylandı. Bu durumda, Cenevre'de, ABD ile Sovyetler Birliği arasında sürdürülmekte olan silahsızlanma görüşmelerinde yıl sonuna kadar sonuç alınamazsa, yıl sonundan itibaren Pershing-II ve Cruise roketleri Avrupa'ya yerleştirilmeye başlanacak. Yayınlanan ortak bildirinin roketler kararına Yunanistan, Danimarka ve Ispanya şerh koydular.

Toplantıda, NATO-dışı alanlara müdahale konusu da gündeme getirildi. Müttefikler, ABD'nin Basra Körfezi'ne müdahale stratejisi ve buna yönelik ihtiyaçları konusunda genel olarak anlaştılar. ABD'nin Basra Körfezi veya başka "kriz" bölgelerine Çevik Güçler'i göndermesi durumunda Avrupa savunmasında ortaya çıkabilecek boşlukları kapatmayı, Çevik Güçler'e geçiş ve depolama kolaylıkları sağlamayı kabul ettiler.

Yazısı 9. sayfada

yüzde 10'luk oy barajını aşmasını şart koşuyor. Eğer bir partiden başka hiçbir parti yüzde 10 barajını aşamayacak olursa, o zaman esneklik gösterilerek yüzde 10'dan az oy alan ikinci büyük partinin de aldığı oy oranı kadar parlamentoya milletvekili sokmasına izin verilecek.

Yasa, 6 Kasım 1983 günü yapılacak seçimlerde oy kullanmayan seçmenlere 2500 lira para cezası kesilmesini öngörüyor.

Konuyla ilgili öteki yazılar 4. sayfada

Yöntem kavgası

Ahmet KARDAM

Büyük Türkiye Partisi neden kapatıldı? CHP'nin bazı eski liderleri neyse de, Demirel gibi, Cindoruk gibi, Gölhan gibi AP yöneticileri neden tutuklandılar?

Büyük Türkiye Partisi'ni kuran eski AP kadroları değişik bir Anayasa mı istiyorlardı? Yoksa genel af ilan edilmesini, halkın yok edilen özgürlüklerinin geri verilmesini falan mı savunuyorlardı?

AP ve Demirel, 1961 Anayasası'nın yırtılması ve onun yerine bugünküne benzer bir Anayasa'nın yapılması için yirmi yıl uğraştı. Bu 20 yıl boyunca Demirel'in temel sloganı, *"Bu anayasayla memleket idare edilemez"* oldu.

Peki öyleyse bugünkü kavga niye?

Bu kavgayı, beş kişilik cuntayla Demirel ve eski AP kadroları arasındaki sürtüşmeyle, kuyruk acılarıyla, Sunalp'le Esener "paşalarımızın" kişisel tepişmeleriyle, şu ya da bu kişinin kişisel ihtiraslarıyla açıklamaya kalkışmak, aslında hiçbir şey açıklayamamak demektir.

Meselenin temelinde, Türkiye'nin nasıl yönetileceği konusundaki, yönetim biçiminin ne olacağı konusundaki ayrılık yatıyor. Türkiye'ye egemen olan büyük sermaye ve tekeller, kendileri adına Türkiye'yi yönetecek olan parlamentonun ve hükümetin nasıl oluşacağını ve ülkeyi nasıl yöneteceğini tartışıyorlar. Ve tartışma sertleşiyor...

12 Eylül'ün eşiğinde tekelci sermayenin bütün kanatları, hatta burjuvazinin tekelci olmaktan çok uzak *"ufakları"*da, Türkiye'nin, temelleri 1961 Anayasası'yla atılmış yöntemlerle yönetilemez hale geldiğinde fikir birliği içindeydiler. Bunlar için, ordunun müdahalesinden başka çıkar yol kalmamıştı. O nedenle, irili-ufaklı bütün sermaye sınıfları 12 Eylül darbesini sevinçle karşıladılar, desteklediler.

Ama 1961 Anayasası'ndaki parlamenter demokrasi yerine kurulan askersel diktatörlükten beklenenler farklıydı. Diğer sınıfların ve onların sözcülerinin beklentilerini bir yana bırakırsak, tekelci sermeyeyi temsil eden gerici politik kadrolar arasında baştan beri varolan ve zaman geçtikçe belirginleşen iki ana eğilimden söz edebiliriz.

Birinci eğilim, bugün çok daha açık olarak cuntanın tavrında, onun kurdurttuğu Milliyetçi Demokrasi Partisi'nde toplanan kadrolarda ifadesini buluyor. Bu eğilim, Türkiye'nin daha en az beş yıl boyunca bugünkü Danışma Meclisi'ne benzer "emir eri" bir parlamentonun arkasındaki askersel diktatörlükle yönetilmesini zorunlu görüyor. Tersi durumda, *"siyasi istikrarın"* sağlanamayacağından, tekelci sermayenin egemenliğinin güvence altına alınamayacağından, tekrar koalisyonlar döneminin başlayacağından ve ekonomik bunalımın bugünkü gibi emekçilerin sırtına yıkılamayacağından korkuyor. O nedenle Kenan Evren, Çorum konuşmasında BTP'nin kapatılmasının gerekçesini açıklarken, bu partinin kurulmasını *"hain bir girişim"* olarak nitelendirdi.

İkinci eğilim ise ifadesini esas olarak eski AP yönetiminde, kapatılan Büyük Türkiye Partisi'nde buluyor. Bunlar, cuntanın ilerici parti ve güçleri yasal plandan sildiğini, halkın demokratik örgütlerini hemen tümüyle yok ettiğini, ortalığı temizlediğini, Anayasa'yı, partiler ve seçim yasalarını çıkarttığını, yani esas işlevini tamamladığını savunuyorlar. Bunlara göre cuntanın yapması gereken, tekelci sermayenin ve büyük burjuvazinin yalnızca bir kesiminin değil, olabildiğince geniş bir kesimin çıkarlarını kollayan bir parlamentoya ve hükümete, iktidarı destekleyerek bırakmaktır. Böylece genel seçimlerin üstüne süngü gölgesinin açıkça düşmesi de önlenebilecek ve kurulacak yeni hükümetin "oy tabanına" dayandığı iddiası daha inandırıcı olacaktır.

Bu ikinci eğilimin savunuculuğunu yapan gerici yazarlar, bu tarzda kurulacak bir hükümete *"meşru hükümet"* adını vererek, bu görüşlerini *"meşru hükümet + ordu = iktidar"* biçiminde ifade ediyorlar. Bunun bir bakıma tersi olan *"ordu + onun tayin edeceği hükümet = iktidar"* formülünün, büyük sermaye ve tekeller arasındaki çıkar çatışmasını derinleştireceğini, siyasi istikrarı sağlayamayacağını ve *"halk içinde de geniş tepkiler"* doğuracağını söylüyorlar.

Yani her ikisinin de genel amacı aynı, ama iktidar yöntemleri farklıdır. Ve bu yöntem tartışması sertleşerek, silahı elinde tutan cuntanın BTP'yi kapatmasına ve Demirel'i ve kadrosunu seçimler yapılana kadar Çanakkale'de tutuklamasına kadar varmıştır.

Genel amaçları aynı olan bu iki eğilim uzlaşır mı? Yoksa çatışma derinleşir mi? Sorunun yanıtını fal açarak bulamayız. Göreceğiz.

12 Eylül öncesindeki terör şokunun düğümlediği gözbağlarının çözülüşü hızlandı. Cuntanın yasal olarak örgütlenmelerini yasakladığı ilerici, demokrat partiler ve güçler, gözbağları çözülen halk yığınlarının karşısına aralarındaki eylem birliğini sağlamış güvenilir bir politik alternatif yaratarak çıkabilecekler mi? Yanıt bekleyen asıl soru budur.

Glückauf: Bahtın açık olsun!..

Bu sayımızda arkadaşımız *Yücel Feyzioğlu*'nun Ruhr'daki kömür yataklarında çalışan işçiler arasında yaptığı bir dizi röportajın birinci bölümünü sunuyoruz. Zonguldak'ta açık ihmal ve sonu ölümle biteceği biline biline uygulanan üretim zorlaması yüzünden ardarda iş cinayetleri halkımızı acılara boğarken, ülkemizden binlerce kilometre ötede, Federal Almanya'nın kalbi Ruhr bölgesinde kömür çıkaran binlerce Türkiyeli işçi var. Her birinin yüreği Kozlu'da, Zonguldak'ta atan binlerce kömür işçisi. Dünyanın en ileri üretim teknolojisinin uygulandığı Ruhr ocaklarında çalışan yerli, yabancı tüm kömür işçilerinin acısı, derdi, dileği ve çilesi yerüstündekilerce pek bilinmiyor. *"Glückauf"* yani *"Bahtın açık olsun"* deyip yerin yedi kat dibine inen kömür işçilerini yerin altında neler bekliyor? Madenci yerin altında ne duyuyor, ne düşünüyor? Umutları ve acılarıyla Ruhr yataklarının, bu dizi röportajda yansıyacağı umudundayız.

Yazısı 12 ve 13. sayfalarda

ONBEŞ GÜNDE TÜRKİYE / 1-15 Haziran'83

1 Haziran

● Kenan Evren Çorum'da yaptığı konuşmada, **"Biz normal demokrasiye yumuşak geçiş yapılmasını istedik. Ancak bunun bazı çevrelere cüret verdiğini görünce sert tedbirler almak zorunda kaldık. Gerekirse seçimler ilan edilen tarihten sonraya bırakılabilir"** dedi.

● MDP Genel Başkanı Sunalp, 24 Ocak Kararlarının yeniden bir değerlendirmeden geçirilerek yeni bir ekonomi modeli tespit edilmesi gerektiğini söyledi.

● Bir Dışişleri bakanlığı yetkilisi, Türkiye'yi ziyaret eden Batı Berlin Parlamentosu heyetinden **"Türk çocuklarına okutulan ders kitaplarından yıkıcı ve bölücü pasajların ayıklanması ve bu görüşteki öğretmenlerin Türk öğrencilere ders vermelerinin önlenmesini"** istediklerini söyledi.

● Dışişleri bakanlığı sözcüsü Büyükelçi Nazmi Akıman, Türkiye ile Irak arasında **"sınır güvenliği konusunda temas ve danışmaların sürdürülmesi konusunda anlaşmaya varıldığını"** açıkladı.

3 Haziran

● Gazeteci Yavuz Donat, Istanbul eski Belediye Başkanı CHP'li Aytekin Kotil'in Erdal Inönü'ye, kuracağı yeni partiye **"bazı fraksiyonların sızmasını önleyecek tedbirler almasını"** tavsiye ettiğini açıkladı.

● MDP yetkilileri eski AP parlamenteri ve Büyükelçi Kamran Inan'ın Ağustos ayında görevinden ayrılarak MDP'ye gireceğini açıkladılar.

● Türk Ordusu'nun Irak Kürdistan'ına yaptığı saldırı konusunda bir açıklama yapan Dışişleri Bakanlığı, bu saldırı sırasında yalnızca bir erin, "karşı taraftan da" yalnızca bir kişinin öldüğünü iddia etti.

● 24 Ocak Kararlarının mimarı ve AnavatanPartisi Genel Başkanı Turgut Özal, 24 Ocak Kararlarının uygulanabilmesi için 10 yıla ihtiyaç olduğunu söyledi. 12 Eylül'den sonra cuntanın Başbakan Yardımcılığı görevine getirdiği Özal, o zaman yaptığı açıklamalarda ise, **"24 Ocak Kararlarının tatbiki için 4-5 sene gerekir"** demişti.

4 Haziran

● ABD'de çalışmalarını sürdüren Türk-Amerikan Konferansı'nın öğle yemeğinde konuşma yapan ABD'nin Dışişleri eski Bakanı Alexander Haig, **"General Evren'in tarih sezisi var. Türkiye'de askerin işe el koymasını ben de düşünmüştüm"** diyerek **"Atatürk'e olduğu kadar Evren'e de hayranlık duyduğunu" söyledi.**(5 Haziran tarihli Hürriyet'te fotoğraf)

● Yeni bir sağ parti kurma hazırlıkları içinde olduğu söylenen Mehmet Yazar, **"Şimdi beklenti devresine girdik."** diyerek **"verilecek işareti"** beklemek, sonra bir karara varmak gerektiğini söyledi. Bu arada, Ulusu'nun da Sunalp'in yerine MDP'ye Genel Başkan yapılacağı söylentileri çıktı.

5 Haziran

● Idama mahkum MHP'li Esendağ ile Selçuk Duracık Buca Cezaevinde asılarak idam edildiler.

● Süleyman Demirel'e ve AP yönetimine karşı olduklarını söyleyen Mehmet Yorgancıoğlu, Sezai Akdağ, Mesut Erez, emekli oramiral Hilmi Fırat gibi isimlerin yeni bir sağ parti kurmaya çalıştıkları ve Başbakan Ulusu'yu da ileride bu kuracakları partinin Genel Başkanı olarak düşündükleri açıklandı.

● Yeni basın yasası tasarısının hazır olduğu ve yakın bir gelecekte Danışma Meclisi'ne sunulacağı bildirildi.

26 Başkonsolos Bonn'da Türkiyeli ilerici örgüt ve kişilere karşı alınacak önlemleri görüştüler

6 Haziran

● Bulgaristan Devlet Başkanı Jivkov, Kenan Evren'in davetlisi olarak Ankara'ya geldi.

● Erdal Inönü'nün Genel Başkanlığındaki Sosyal Demokrasi Partisi (SODEP) resmen kuruldu.

● Türkiye'nin Batı Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde görev yapan 26 Başkonsolosu üç günlük bir toplantı için Bonn'a geldiler. Toplantıya Türkiye Dışişleri, Adalet, Içişleri ve Savunma Bakanlığı temsilcileri de katılıyor. Toplantı gündeminde, diğer konular yanında, yurt dışında çalışmalar yürüten Türkiyeli ilerici örgüt ve kişilere karşı alınacak önlemler de bulunuyor.

7 Haziran

● Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal, **"herhangi bir partiyle birleşmemiz sözkonusu değildir"**, dedi.

● 12 Eylül darbesinin hemen ardından Kemalist Atılım Derneği'ni kuran Baha Vefa Karatay, "Yüce Görev partisi" adlı bir partinin kuruluş dilekçesini Içişleri Bakanlığına verdi.

8 Haziran

● Güneş Gazetesi, Celal Bayar'ın bundan bir ay kadar önce kendisini ziyaret eden bir grup eski Demokrat Partili'ye söylediği sözleri açıkladı. Güneş Gazetesi'ne göre Celal Bayar şunları söylemişti:

"Bundan sonra ordu-millet dirlik ve beraberliğine daha çok ihtiyaç vardır. Zira iş bitmiş değildir. Bugünkü yöne-

ŞU BİZİM TÜRKİYE

«EKONOMİK İYİLEŞME YAVAŞLADI»

IMF, 37 SORUYA CEVAP İSTİYOR

ATİLLER

...ve öteki sorular

● Buğdaya taban fiyatını niçin enflasyon oranının yarısı kadar bir fiyat verdiniz? Dörtte biri nelerine yetmezdi?

Ödeyeceğimiz faiz ana borcun yarısını aştı

☆ Dış borç ödememizde en büyük dayanağımızın ihracat ve işçi dövizi gelirlerimizin olacağı belirtildi

Türkiye'nin dış borçlarına karşılık ödemek zorunda olduğu faiz borçlarının ana paranın yarısını aştığı belirlendi. Özellikle 1983 ve 1987 yılları arasında ödenmesi gereken 7 milyar 210 milyon dolar tutarındaki dış borçların faizinin ana paranın yarısını aşarak 3 milyar 683 milyon dolara ulaşacağı belirtiliyor.

Uzmanların yorumları

BUYRUN BORCUMUZUN FAİZLERİNİ.

KAFAOĞLU

Esener'in tası tarağı

Cunta tarafından kapatılan Büyük Türkiye Partisi Genel Başkanı eski Orgeneral Ali Fethi Esener, partinin ilk kurulduğu günlerde, diğer yönetici arkadaşlarına *partide hamam da yeni olmalı, tas da"* diyerek, BTP'nin eskinin devamı olduğu izleniminin silinmesini istemişti. Bundan bir kaç gün sonra cunta, tam güdümünde olmayan ve gelişme potansiyeli gösteren BTP'yi kapatınca Esener tası tarağı toplayıp ortadan kayboldu.

Türkiye yine karanlıkta

Elektriğe yüzde 20 ile yüzde 37 arasında

Dörtte biri nelerine yetmezdi?

● Daha önce uyarmıştık. Yüksek Hakem Kurulu'nun adı ücret yükseltilmesini akla getiriyor, bu yüzden Alçak Hakem Kurulu denecekti. Bugüne kadar bu niçin uygulamaya konmadı?

● Banker Kastelli'yi sadece serbest bırakmakla kimi uyuttuğunuzu sanıyorsunuz? Adama yeniden bankerlik yaptırmadıktan sonra halkın tasarruflarını nasıl tırtıklayacaksınız?

● Bizim önerdiğimiz ekonomik önlemleri gazetelerde okuyan bir yurttaşımız "Iyi be, bir de fırıncıya söylesinler de bize ekmek de vermesinler bari" demiş. Bu uyanık ve ileri görüşlü yurttaşın önerisini uygulamak için daha ne bekliyorsunuz?

● Bankalar Yasası neden hala çıkmadı? Beş altı büyük banka dışında esnafa filan kredi veren bankaların varlığına nasıl ve neden hala izin veriliyor?

● Türk lirasının değerinde neden hala yüzde 10-yüzde 15 dolayında düşmelerle vakit geçiriyorsunuz? Bir kutu kibritin 1500 lira ve bir kilo kuru soğanın 26 bin 845 liraya çıkacağı bir devalüasyon niçin bugüne kadar uygulanmadı?

● Asgari ücretin aylardır yerinde saymasını nasıl açıklıyorsunuz? Planımıza göre asgari ücret ayda 200, bilemedin 300 liraya indirilecekti. Ne oldu?

Yeni bir rekor daha

Doğurganlıkta yine Avrupa şampiyonuyuz

Kadın başına düşen ortalama çocuk sayısı

Türkiye	4.5	Belçika	[illegible]
İrlanda	[illegible]	Norveç	[illegible]
Yunanistan	[illegible]	Hollanda	[illegible]
Portekiz	[illegible]	İsveç	[illegible]
İspanya	[illegible]	Danimarka	[illegible]
Fransa	[illegible]	İtalya	[illegible]
İngiltere	[illegible]	Bat. Almanya	[illegible]
Avusturya	[illegible]	Lüksemburg	[illegible]

Ortalama 4.5 çocuk doğuran Türk kadını her yıl olduğu gibi geçen yıl da bütün Avrupa kadınlarını geride bıraktı

...borç ödemelerinde dar boğaza düşmemek için ihracatımızı mutlaka artırmalıyız. İhracat artış hızındaki tempo düşmemeli aksine sürekli artmalıdır.

5 yılda ne kadar borç ne kadar faiz ödeyeceğiz?

	Ana para	Faiz	Toplam borç
1983	1.041	894	1.935
1984	1.221	828	2.049
1985	1.791	736	2.527
1986	1.612	656	2.268
1987	1.545	569	2.114
Toplam	7.210	3.683	10.893

Not: Rakamlar milyon dolar olarak okunmalıdır.

Kaynak: The Republic of Turkey (Mart 1983)

Üstteki karikatür Şenola gazetesinin dünkü sayısından alınmıştır.

Yorumsuz !

Haig'in gönlü gani

ABD Dışişleri eski Bakanı Alexander Haig, Türk işadamlarına verilen yemekte yaptığı konuşmada, Evren'e ne kadar hayran olduğunu anlattıktan sonra, Reagan'ın *"güçlü bir Türkiye"* istediğini söyledi ve *"Sovyetler Birliği'nin Karadeniz'den Akdeniz'e açılışını denetlemek durumunda olan Türkiye'nin güçlenmesi Batı savunması için şarttır, Türk ordusuna 1 milyar dolar gerekli"* diyerek, hem Reagan yönetiminin Türkiye'den ne gibi bir görev beklediğini, hem de bu hizmetin bedelinin ne olduğunu açıkladı.

Nadide bir çiçek

Cunta destekli Milliyetçi Demokrasi Partisi Genel Sekreteri Doğan Kasaroğlu, cuntanın başbakanı Ulusu'nun MDP'ye katılacağı yolundaki haberler üzerine *"Sayın Başbakan bize katılırlarsa, elbette partimizin en nadide adaylarından biri olacaktır"* dedi. MDP'de adayların boy boy olacağı, nadide veya sıradan adaylara rastlanabileceği de böylece açıklanmış oldu. Gerçekten de cuntanın başbakanından daha *"nadide"* (az bulunan) bir aday düşünülebilir mi?

Fişleme merakı

Cuntadan beri Türkiye'de bir fişleme ve sicil tutma merakıdır gidiyor. Suç işleyenler, suç işlemeye eğilimli olanlar (!), tüm devlet memurları, tüm öğrenciler vs'den sonra şimdi de tüm partilerin ve partililerin sicilinin tutulacağı açıklandı. Bu amaçla, Yargıtay Başsavcılığı tarafından oluşturulan *"Sicil Ünitesi"* göreve başlamış bile.

Elektriğe yüzde 20 ile yüzde 37 arasında zam yapılırken, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı *"Bütün Türkiye karanlıkta kalma tehlikesiyle karşı karşıya"* diye açıklama yaptı. Önümüzdeki kış tüm ülkenin karanlıkta kalma tehlikesine karşı, cuntanın *"artık olmayacağını"* söylediği elektrik kısıntılarına yeniden başlanıyor. Bu arada TV yayınlarının 3 saatle sınırlanması da bir kısıtlama önlemi olarak düşünülüyor.

Şu partiler hiç olmasa...

Türkiye Muhtarlar Federasyonu'nun 7. Genel Kurul'unda, Federasyon başkanı, muhtarların partilere üye olmalarının engellenmesini istediklerini bildirdi. Böylece muhtarlar, en doğal demokratik haklarını kullanmayı istemediklerini federasyonların başkanının ağzından dile getirmiş oldular. Ancak, halen Türkiye'deki muhtarların seçimle değil cunta tarafından atamayla geldikleri düşünülecek olursa, bunda şaşılacak bir şey yok. Cunta için de, onun atamalı muhtarları için de *"Şu partiler hiç olmasa"* ne güzel olacak.

Kerbela'da suya zam

İstanbul günlerden değil aylardan beri susuz. Bir damla suya hasret olan İstanbul'lu'lar, çeşmelerin başında uzun kuyruklar oluşturuyorlar. Günlerdir suları akmayan semtlerin sakinleri Belediye'ye verdikleri dilekçelere de cevap alamıyorlar. Rumeli yakasının kimi semtlerinde, gece yarısı 1 saat verilen su üç haftadır tümüyle kesildi. Susuzluk İstanbul'da bugüne kadar görülmedik boyutlara varırken, susuz İstanbul'da Belediye suya zam kararı aldı.

beraberliğine daha çok ihtiyaç vardır. Zira iş bitmiş değildir. Bugünkü yönetim, seçimlerden sonra idareyi size bırakacağız deseler dahi, bizim kendilerine sarılarak onları bırakmamamız lazımdır. Bineanaleyh, bugünkü yönetim kimi gösterirse ona yardımcı olacağım. Yapılacağın en doğrusu budur. Seçimlere doğru bir beyanat vereceğim."

● Cumhuriyet gazetesi, ABD'nin casusluk uçağı Awacs'ların sonbahardan itibaren Konya'da bu uçaklara ayrılmış bulunan havaalanına yerleştirileceğini bildirdi.

11 Haziran

● Eski Demokrat parti kurucularından Cevat Önder'in Yeni Düzen Partisi adıyla bir sağ parti kuracağı açıklandı.

● Başbakan Ulusu bir açıklama yaparak yeni kurulacak bazı siyasi partileri destekleyeceği veya bunların başında yer alacağı yolundaki haberlerin doğru olmadığını söyledi.

● Milliyet Gazetesi, Milli Savunma Bakanı Bayülken'in, Devlet Bakanı Öztrak'ın, İçişleri Bakanı Çetiner'in, Tarım Bakanı Özbek'in, Kültür ve Turizm Bakanı Evliyaoğlu'nun, Köy Işleri Bakanı Güney'in, Sanayi Bakanı Turgut'un ve Devlet Bakanı Özgüneş'in en geç Ağustos ayında MDP'ye üye olacakları haberini verdi.

● MDP Genel Başkanı Sunalp, BTP'nin kapatılmasıyla **"sağ kanatta bir boşluk"** görmediklerini söyledi. Sekiz bakanın MDP'ye geçecekleri biçimindeki haberle ilgili soruyu yanıtlarken de, **"Gidin kendilerine sorun, ben kendileriyle görüşmüş değilim"** dedi.

● Kenan Evren Güney Kore'de yayınlanan **Diplomacy** adlı bir dergiye verdiği demeçte, **"Türkiye iç tedhişe karşı verdiği başarılı savaşı, dıştaki Ermeni tedhişine karşı da verecektir"** dedi.

13 Haziran

● Seçim Yasası kesinleşti. Milli Güvenlik Konseyi, partilerin milletvekili adaylarını da veto edebilecek.

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. **Herausgeber:** Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1 **Verantwortlicher Redakteur:** Mehmet Aksoy **Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen:** 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92 **Herstellung:** Eigenvertrieb **Druck:** Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48, Säntisstr. 49 **Banka Hesabı:** Ahmet Muhtar Göbüt, Berliner Volksbank, BLZ 100 900 00, Kont. Nr: 07043287 **Abone Koşulları:** F. Almanya ve Batıberlin'de 6 aylık (12 sayı) 30.-DM, 1 yıllık (24 sayı) 60.-DM **Temsilcilikler: Fransa:** Paris, Tel: 01-258 26 90, **F.Almanya, Frankfurt,** Tel: 0611-68 41 98 **Belçika: Brüksel, B.P.83** **Holanda:** Amsterdam, Tel: 020-942323 **Ingiltere** Londra, Tel: 01-808 91 35 **Danimarka** Kopenhag, Tel: 01-707 506 **Isveç Stokholm.** Tel: 08-367 576

10 yılda 160 uçak yapımı planlanıyor

Savaş uçağı sanayiinin kuruluşu ABD'nin kararına kaldı

• Türk ordusunun modernizasyonu için yapılacak 15 milyar dolarlık silahlanma harcamasının bahanesi "Sovyet tehdidi"

Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Tahsin Şahinkaya'nın geçtiğimiz Mayıs ayı içinde yaptığı açıklamaya göre, 1 trilyon 400 milyar lira (7 milyar dolar) tutarında harcama gerektiren uçak sanayiinin kurulmasına 1983 yılı sonuna kadar başlanması için çalışılıyor. Brüksel'de, ABD Savunma Bakanı Weinberger ile yaptığı görüşmede Türkiye'de uçak sanayiinin kurulması sorununu da gündeme getiren Savunma Bakanı Bayülken, ABD askeri yardımlarının yılda 1 milyar dolara çıkarılmasını ve sürekli kılınmasını talep etti. Aynı günlerde ABD'nin en büyük savaş tekellerinden Northrop firması, Türkiye'ye önerdiği F-20 modeli savaş uçağını Paris'te "Türk basın mensuplarına" tanıtırken, Türkiye'nin boyalı basını da çok yakında *"Kendi Uçağını Kendin Yap"* kampanyası başlatılarak halktan uçak sanayii kuruluşuna parasal destek bulunmasının isteneceğini yazdı.

Özellikle 1982 yılından itibaren bir kampanya haline getirilen savaş uçağı sanayii için ilk saptanan hedef 10 yılda 290 savaş uçağı üretimi iken, bunun için gerekli parasal kaynakların bulunmasındaki güçlükleri gözönüne alınarak, bu hedef daha sonra 160 uçağa indirildi. Ankara yakınlarındaki Mürted Havaüssü'nün civarında TUSAŞ'a ait bir arazi üzerinde kurulacak uçak montaj fabrikasında üretilecek savaş uçakları için iki Amerikan savaş tekeli rekabet ediyor. Türkiye'de General Dynamics'in F-16 tipi uçağının mı, yoksa Northrop'un F-20 tipi uçağının mı yardımı onaylayacak olan ABD Kongresi belirleyecek. Basında yer alan haberlere göre, Northrop tekeli ABD yönetimi ve Kongre üzerinde General Dynamics tekelinden daha etkindir ve eğerABD Türkiye'de uçak sanayii kurulması projesini onaylayacak olursa, seçilecek model de büyük olasılıkla daha henüz hiçbir ülkenin kullanmadığı ve ilk kez Türkiye üzerinde denenecek olan Northrop'un F-20'si olacaktır.

Tekellere yeni pazar

ABD'nin iki savaş tekelinden biriyle ortaklaşa monte edilecek savaş uçaklarının kanat ve gövdesine ait parçaların Türkiye'deki otomotiv sanayiinde faaliyet gösteren tekellere sipariş edilmesi planlanıyor. Eğer bu proje gerçekleşirse, iç pazar sıkıntısı çeken, Ortadoğu ülkelerine de umdukları satışı yapamayan otomotiv tekelleri, ADD askeri yardımları ve devletin silahlanma bütçesi sayesinde yüklü siparişlere kavuşacaklar. Üstelik uçak sanayii, otomotiv sanayiinden daha üst düzeyde teknoloji gerektirdiğinden, bu tekeller özellikle kalıp dökme ve presleme olanaklarını da genişletebilecekler.

Uçak sanayiinin gerektirdiği modern elektronik sanayi için de ön adımlar atılmış bulunuyor. Geçtiğimiz yılın Nisan ayında Türk Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, TUSAŞ ve bir Amerikan elektronik tekeli aralarında anlaşma imzalaya-

rektiren modem bir elektronik fabrikasını gerçekleştirecek ortak bir şirket kurdular.

Ayrıca, uçak sanayii için gerekli döviz miktarının bir kısmı da, Türkiye ile anlaşmaya varacak ABD'li savaş tekelinin Türkiye'nin ihraç ürünlerini pazarlamasıyla karşılanacak. Uçak sanayiinin kurulması Türkiye tekelleri için ABD pazarlarına mal ihraç edebilme olanağı getirdiği için de önem taşıyor.

"Sovyet tehdidi"

Uçak sanayii projesi, Türk ordusunun kara, deniz ve hava kuvvetlerinin tümden modernizasyonunun bir parçasını oluşturuyor. Bu modernizasyon programının gerçekleşebilmesi için 30 milyar dolar gerekiyor. Önümüzdeki ilk 10 yıl için 15 milyar dolarlık bir silahlanma harcaması hedeflenmiş durumda. Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam'ın geçtiğimiz Şubat ayında yaptığı açıklamaya göre, Türkiye'nin eğitim sorununun kökten çözümü için gerekli paranın iki katı olan bu 15 milyar dolarlık silahlanma harcamasının büyük bir kısmının ABD'nin vereceği askeri yardımlardan karşılanması düşünülüyor. Bunun için de cunta, ABD yönetiminden yıllık askeri yardım miktarını 1 milyar dolara çıkarmasını ve bunu sürekli kılmasını istiyor.

Cunta yetkilileri bu kadar büyük bir silahlanma programının gerekçesini, 1974'deki Kıbrıs müdahalesi sonucunda başlayan ABD'nin silah ambargosu yüzünden ordunun elindeki silahların, özellikle tankların ve uçakların büyük çapta

---

OYA BAYDAR Yorum

İlk hedef cuntayı sendeletmektir

TÜRKIYE'de son iki hafta içinde olup bitenler, demokrasi güçlerinin tutmaları gereken ilk ilmeği, atılması gereken ilk adımı daha bir açıklıkla ortaya koydu. Tabii bu konudaki yanlışları da...Cuntanın, tekelci sermayenin bir kesiminin cuntadan görece bağımsız örgütlenmeye niyetli siyasal sözcülerine karşı giriştiği son "darbe" hareketi, onun- bırakalım demokrasiyi- sivilleşmeye dahi hiç mi hiç niyeti olmadığını gösterdi.

GEÇTIGIMIZ günlerde, kuruluşundan bir hafta sonra kapatılan BTP kadrolarının ve diğer sağ partilerin veto edilen adaylarının görüş, amaç ve çizgileri, işin aslına bakılırsa, cuntanın ekonomik, siyasal, toplumsal çizgisinden farklı değildi. Bunlar, ideolojileriyle, program ve politikalarıyla, cuntadan olsa olsa ayrıntılarda ve dozlarda ayrılıyorlardı. Sorun "sivilleşme"nin gerçekleşip gerçekleşemeceğiydi. Kapatılan BTP'yi cunta güdümlü MDP'den ayıran, programı, sınıf ideolojisi değil, tekelcilerin bir kesiminin iktidarın gerçek anlamda sivillere devri talebiydi. Cuntanın ise sivilleşmeye hiç mi hiç niyeti yoktu. Niyeti yoktu, çünkü o tekelci kapitalizmin uzun vadeli çıkarlarının onarıcısı, koruyucusu ve bekçisi olarak ipleri elinden kaçırmak istemiyordu. Ipler bir kez elden kaçıp, göstermelik ve anti-demokratik seçimler yoluyla da olsa, bir kez sivil kadrolara geçti mi, açılan gediklerden kimlerin, nelerin hangi güçlerin dalış yapabileceğini, böyle bir oluşumun yığınların psikolojisi üzerinde nasıl etkiler meydana getirebileceğini, kısacası gerçekten çok partili ve *"sivil"* siyasal yaşamın başlamasıyla birlikte, 12 Eylül'ün- bir anlamda- sona ereceğini biliyordu.

CUNTANIN bildiğini biz de biliyoruz. Hem de çok daha bilimsel olarak, çağımızın tek doğru ve yol gösterici bilimi işçi sınıfı biliminin süzgecinden geçmiş olarak biliyoruz. Şu halde, Türkiye demokrasi güçleri açısından günün gündeminin ilk maddelerinden biri cuntayı korktuğuna uğratmaktır. Yani onu yıkabilmek ve ülkemizi yakın tarihinin bu en büyük karanlığından kurtarabilmek için, önce onun ipleri elinden kaçırmasını, sendelemesini sağlamaktır. Sendelerken vurabilmek ve yıkabilmek kolaydır.

CUNTANIN o pek korktuğu sivilleşmeye yönelik her girişim onu sendeletmeye yardımcı olması açısından iyidir. Örneğin gericilikte, gerçek demokrasi ve emek düşmanlığında, Amerikancılıkta cuntadan hiç de aşağı kalmayacak olan BTP'nin kurulması bile cuntayı sendeletmiş, BTP'yi kapatması ise karşısındaki güçleri çok daha yaygınlaştırmış, bilinçlendirmiştir. Bunun gibi ve bundan katbekat üstün olarak, cuntanın görevlisi sözde "sosyal demokrat" Calp partisinin karşısında Erdal Inönü önderliğindeki SODEP'in kuruluşu da iyidir. Sosyal Demokrat adını alan bu parti, klasik anlamda "liberal" bir partiden daha ileri bir yapı taşıyamasa da, "sosyal demokrat" olamasa da, cuntanın hesaplarını bir ölçüde bozacağı için iyidir. Kısaca, sivilleşmeye götürecek her adım, her oluşum, cunta düze-

yoksa Northrop'un F-20 tipi uçağının mı üretileceğini, Türkiye'ye verilecek askeri

tronik tekeli arasında anlaşma imzalayarak 8 milyar 200 milyon liralık yatırım ge-

le tankların ve uçakların büyük çapla kullanılamaz hale gelmiş olmasına dayandırıyorlar. Modernizasyon maaliyeti hesaplanırken de, Türkiye'nin savunmaya yönelik ulusal ordu ihtiyaçları değil, sözde bir *"Sovyet saldırısı halinde NATO'nun Türkiye'ye yüklediği görevi yerine getirecek bir ordunun"* modernizasyonu öngörülüyor.

Cuntanın büyük çaplı askeri yardım talebini, Türkiye'ye yerleştireceği Çevik Kuvvetler karşılığında pazarlık ve dayatma konusu yapan ABD yönetimi ve Kongre'si, Türkiye'ye bu yıl vereceği yardım miktarını henüz kesinleştirmiş değil. Cuntanın Türkiye'de kurmayı planladığı uçak sanayii konusunda da ABD yönetimi kesin yanıtını henüz vermedi.

Ne var ki, cunta askeri yardım alacağı umuduyla Çevik Kuvvetler, üsler ve Awacs uçaklarının Türkiye'ye yerleştirilmesi konularında ABD'yle bir dizi ikili anlaşmayı imzalamış bulunuyor.

F-20: Üretilmesi 7 milyar dolara malolacak

Kısaca, sivilleşmeye götürecek her adım, her oluşum, cunta düzenini gerçekten yıkacak ve demokrasiye geçişi sağlayacak ana güçlerin, işçi sınıfı ve onun örgütlü güçlerinin toparlanma, yaraları sarma, safları düzenleme çabaları içinde olduğu şu aşamada, mutlaka tüm boyutlarıyla değerlendirilmeli, cuntayı sendeletebilecek gelişmelerin bir milimi bile görmezlikten gelinmemelidir. Başka türlü söyleyecek olursak, alternatifi cunta olduğu sürece, ne Demirel'in ve BTP yöneticilerinin gözaltına alınmış olmalarına sevinmek, ne de İnönü'nün SODEP'ini "bu koşullarda sosyal demokrat olamaz" veya "tüm CHP kanatlarını toplayamadı" vs. diye yıpratmak gerçek demokratların, hele hele işçi sınıfı devrimcilerinin işi değildir.

İŞTE hassas nokta, devrimcilikle uzlaşmacılığın ayrım noktası tam buradadır. Cuntayı yıpratabilecek burjuvazi içi, düzen içi gelişmelerin tümünü kafasız ve bilimsiz sol lafazanlıkla bir kalemde karalayıp, her şeyi- bu tavırla hiç bir zaman gelmeyecek olan- devrime havale etme yanılgısının karşısında, bir o kadar belki de daha vahim yanılgı, umudu burjuvazinin iç çelişki ve tepişmelerine bağlamak olacaktır. Cuntanın devrilmesi kadar cuntayı devirecek güçlerin niteliği de önemlidir. Diktatörlüğün yıkılması egemen güçlerin kendi iç hesaplaşmalarına bırakılacak olursa, yeni cuntalara, yeni yeni diktatörlüklere de yol açılmış olur.

BIZLER, onların tüm zaaflarından yararlanıp, tüm gediklerinden sızacağız. Sol lafazanlığa, kısa görüşlü devrimbazlığa düşmeyeceğiz. Ama diktatörlüklerin yıkılışında işçi sınıfının öncülüğü, emekçi yığınların gücü olmadıkça, kurtuluşa giden yolun açılmayacağını da bileceğiz. Günün pratik gündeminin ilk maddesinde cuntayı sendeletmek, sivilleşmeyi körüklemek ve sağlamak var. Ama işçi sınıfını örgütleyerek, emekçi yığınları seferber ederek ve açılan gedikleri, çatlakları karşıdan seyrederek değil, onların arasına, olanak bulunan her yerde dalıp, yığınları daldırarak...

Cunta Balkanları atomdan arındırmaya yanaşmıyor

● **Evren Bulgaristan Devlet Başkanı Jivkov'un, Balkanlar'ın atom silahlarından arındırılması önerisini reddetti**

Cunta, Bulgaristan, Romanya ve Yunanistan'dan gelen "Balkanların atom silahlarından arındırılmış bölge haline getirilmesi" önerilerini ısrarla reddediyor. Kenan Evren'in davetlisi olarak 6 Haziran günü Türkiye'ye bir heyetle gelen Bulgaristan Devlet Başkanı Jivkov karşılıklı görüşmelerde Varşova Paktı'na bağlı sosyalist ülkelerin NATO'ya bağlı devletlerle anlaşma imzalamaya hazır olduklarını hatırlatarak, Balkanların nükleer silahlardan arındırılmasının hem dünya hem de bölge barışının sağlanmasında önemli bir adım olacağını belirtti. Buna karşılık Kenan Evren, bu önerinin ancak sürmekte olan Sovyet-ABD görüşmelerinin sonucuna bağlı olarak ele alınabileceğini belirterek, öneriyi reddetti.

Hatırlanacağı gibi, Kenan Evren geçtiğimiz Mart ayında bir Amerikan gazetesine verdiği demeçte, Batı Avrupa'ya atom roketlerinin yerleştirilmesini Türkiye'nin desteklediğini açıklamış, bu roketlerin Türkiye'ye de yerleştirilebileceğini söylemişti. Bu ayın başında yapılan NATO Savunma Bakanları Toplantısı'na katılan Ba-

Jivkov, Papandreau ve Cavuşesku Balkanlar'ın atom silahlarından arındırılmasını öneriyor

yülken de, NATO'nun Batı Avrupa'ya yıl sonuna kadar ABD atom roketleri yerleştirme kararını Türkiye adına bir kez daha onayladı.

Geçtiğimiz Mayıs ayında Türkiye'yi ziyaret eden Romanya Devlet Başkanı Çavşesku da, aynı öneriyle gelmiş fakat cunta Romanya'nın önerisini de aynı şekilde geri çevirmişti. Gene Mayıs ayı içinde Yunanistan Başbakanı Papandreu'nun "Balkanların atom silahlarından arındırılması" konusunda bir zirve toplantısı yapılması yolunda Kenan Evren'e yazmış olduğu öneri mektubuna cunta hala bir yanıt vermiş değil.

Romanya Devlet Başkanı'nın Türkiye'yi ziyaret ettiği ve Yunanistan Başbakanı'nın bir zirve toplantısı için Türkiye'ye çağrıda bulunduğu günlerde, Milli Güvenlik Konseyi üyesi ve Hava Kuvvetleri Komutanı Tahsin Şahinkaya, bir gazeteye verdiği demeçte, "Türkiye'nin de mutlaka roket yarışına katılması gerektiğini" söylüyordu.

NATO ile Varşova Paktlarının kesişme çizgisinin geçtiği Balkanlar'da NATO üyesi olan Türkiye ve Yunanistan dışındaki ülkelerin hiçbirisinde atom silahı bulunmuyor. Ayrıca Türkiye ve Arnavutluk dışında bütün Balkan ülkeleri nükleer silahların yayılmasını yasaklayan uluslararası anlaşmayı imzalamış durumdalar.

ABD tekelleriyle işbirliği yolunda bir adım daha

1-3 Haziran tarihlerinde New York'ta başlayıp 9 Haziran günü Washing'ton'da biten "Türk-Amerikan İşadamları Konferansı"nda, Amerikan tekelleriyle Türk tekellerinin Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerine tarım sanayii ürünleri ihraç etmek üzere Türkiye'de ortaklaşa yatırımlar yapmaları kararlaştırıldı.

Bir Amerikan şirketi olan International Overseas Private Investment Corporation'ın Türkiye'de tavukçuluk, yem sanayii, et endüstrisi ve pazarlama konularında lisans anlaşmaları yapacak ve ortaklıklar kuracak Türk ve Amerikan şirketlerine ABD hükümetinin garantörlüğü altında kredi vermek üzere toplam 200 milyon dolarlık bir fon ayrıldığı açıklandı.

Aralarında Koç grubunun da bulunduğu çeşitli tekellerin temsilcilerinin, TUSIAD Başkanı Ali Koçman'ın Odalar Birliği temsilcisinin, DPT Tarım Bakanlığı müsteşarlarının, Yabancı Sermaye Dairesi başkanının, Ziraat Bankası Genel Müdürü ve Türkiye Ziraat Odaları Başkanı'nın katıldığı konferans sonucunda imzalanan anlaşmalarla, Türk tekelleri, 12 Eylül darbesinden sonra gündeme gelen ABD tekelleriyle, işbirliği yapılması yolunda bir adım daha atmış oldular.

Generaller ipleri elden kaçırmamak için zorbalığa daha da hız verdiler

Cunta şimdi de seçimlerin askıya alınabileceği tehdidini savurdu

● Tekelci sermayenin en has adamlarından Özal'a bile "İki gömleğim var: Biri bayramlık, biri idamlık" dedirten gelişmeler oluyor

Mayıs'ın son haftasında, cuntanın hoşuna gitmeyen pek çok parti kurucusunun *"veto"* edileceği ve yeni kurulmuş bazı partilerin de kapatılacağı yolundaki haberler öylesine yoğunlaşmıştı ki, MGK'nin 31 Mayıs tarihli 79 sayılı kararı sarsıntı yarattıysa da büyük sürpriz olmadı.

Türkiye siyasal tarihine 12 Eylül cuntasının gerçek niteliğinin yeni bir belgesi olarak geçecek olan 79 numaralı kararla, AP'nin, özellikle Demirel kanadının, sağdan takviyeli bir devamı sayılabilecek Büyük Türkiye Partisi kapatılıyor; aralarında Süleyman Demirel ve CHP'li eski milletvekillerinin de bulunduğu 14'ü parlamenter 16 siyasetçi, Çanakkale'de ikamete mecbur tutuluyor; yani yargısız mahkemesiz, keyfi bir cunta kararıyla gözaltına alınıyor; parti kurma yasağı, 12 Eylül'den sonra kapatılmış partilerin tüm il ve ilçe başkanlarına ve tabii yeni kapatılan BTP kurucularına yaygınlaştırılıyor; parti kurma yasağına yeni kurulacak partilere üye olma yasağı ekleniyordu. Cunta, attığı bu yeni adımla, artık *"alem ne der"* kaygısını da bir yana atmış ve ipleri elinden kaçırmaya hiç de niyetli olmadığını bir kez daha göstermişti.

YALANCININ MUMU.....

Oyunu bozanlara ceza

Cuntanın demokrasiye geçiş oyununun içyüzü, Partiler Yasası'nın çıkması ve partilerin kurulmaya başlamasıyla ortaya çıkmıştı. Evren cuntası, Brezilya'daki modeli aynen uygulamak niyetindeydi. Yani ikisi de askersel diktatörlük tarafından kurdurulmuş, biri iktidar diğeri ise muhalefet partisi olarak düşünülmüş iki güdümlü

lar, Ali Fethi Esener'i başkan yapmışlardı. Evren, Esener'i uyardı. Dolaylı yollardan *"bu gidişin iyi olmadığı"* duyuruldu. Ama bir kez ok yaydan çıkmıştı. 12 Eylül'ün amaçlarında ve hedeflerinde tümüyle birleşen kanatlar, şimdi önemli bir konuda, iktidarın sivilleşmesi ve cuntanın tekeller için dikensiz gül bahçesi haline getirmeye çabaladığı Türkiye'de cuntadan bağımsız parti ve iktidarların oluşturulması konusunda anlaşamıyorlardı. Tekelci sermaye düzeninin sözcülerinin *"iktidar formülleri"* ve 12 Eylül'ün sürdürülüş biçimleri konusunda 12 Eylül'den beri aralarında belli belirsiz sürüp giden ayrılık ve çelişkiler, demokrasiye geçiş oyunu içinde siyasal parti kurulması serbest bırakılınca birden patlama noktasına gelmişti. Öyle ki, tekelci sermayenin sözcülerinden Turgut Özal bile, Ana Vatan Partisi'ni kurarken, *"iki gömle-*

olarak niteliyor, BTP başkanlığına bir eski Orgeneral'in getirilmesini *"Türk ordusunu bölmek"* olarak adlandırıyor, BTP'nin AP'nin devamı olduğunu nereden anladıklarını ise *"Amblem olarak arıyı seçtiler. Arı eski parti başkanının mezun olduğu üniversitenin adıydı. Başka bir parti arıyı aldı, el yaptılar. Elin manası nedir size izah edeyim. Vatandaş seçime gittiği zaman mührü alacak, evet diye arıya basacak. O mühür demirdendir. Bu demiri ele bas, Demirel olsun. Onun için el işaretini aldılar. Bizi bu kadar saf mı zannediyorlar"* sözleriyle açıklıyordu.

Evren'in Çorum konuşmasının en önemli yanı ise, *"Gerekirse seçimler ilan edilen tarihten ileriye bırakılabilir"* demesiydi. Cuntanın başı, seçimler ve *"demokrasiye geçiş"* konusunda verilmiş *"cunta sözleri"*nin nereye, hangi sınıra kadar geçerli ola-

Sağın kalemşörleri sağ bölünürse sol iktidar olur feryatlarına çoktan başlamışlardı. Gerçekten de, Turgut Sunalp'in cunta güdümlü MDP'sinin güdük kalışı, sermaye kesiminin tümünün desteğini sağlayamaması, hatta bu desteğin dar bir tekelciler grubunun ötesine geçememesi, kitle desteği alamayacağının da belli olması, görece daha toparlanmış bir "sol"u tehlike haline de getirebilirdi.

Cunta, geçtiğimiz hafta içinde, hem kendi iktidar adayı sağ partileşmeyi toparlama, hem de adına "sol" denilen kesimdeki toparlanmanın önüne geçme sorunuyla karşı karşıya kaldı. Cuntanın, bu alanda ürettiği formülün, sağdaki diğer ciddi girişimleri engelleyerek Sunalp partisinin önünü açmak, Sunalp'in (aslında cuntanın) MDP'sine, hemen değilse bile Ağustos ayında, yani seçimlere yaklaşırken, cuntanın Başbakanı Ulusu gibi "toparlayıcı" sayılan ağır toplarla kan vermek olduğu; kapatılan BTP yerine yeni ve daha toparlayıcı bir sağ parti alternatifinin- yine ipler elinden çıkar kaygısıyla pek düşünülmediği izlenimi, geçtiğimiz hafta içindeki gelişmelerle pekişti.

Kısaca Turgut Sunalp'in, cunta tarafından önceleri çok bel bağlanan MDP'si, Nasreddin Hoca'nın kendi yapıp kendi beğenmediği kar helvasına dönmüş durumda. Ama bu helvadan vazgeçmek de cunta açısından pek olanaklı görülmüyor. O zaman tutulacak tek yol, zorbalık olarak kalıyor. Cuntanın tüm gelişmelere rağmen MDP'de ısrar ettiğini, küçük olaylar, örneğin MDP'nin, il başkanlarına getirilen siyaset yasağı kapsamına giren kurucularından ikisine özel siyaset yapma izni tanınması MDP çevrelerinde gözlenen rahatlık ve iktidarı cepte sayma havası, Ulusu'nun bu partiye gireceği propagandasının sürdürülmesi vs. gösteriyor.

Önümüzdeki günlerde, cuntadan görece bağımsız gelişecek her türlü iktidar olmaya, seçim kazanmaya veya MDP'nin önüne geçmeye aday siyasal oluşumun BTP'nin

KISA... KISA...

● MESS ile Türk-Iş anlaştı

12 Eylül öncesinde DISK'e bağlı Maden-Iş Sendikası üyesi işçilerin uzun ve kararlı grevleriyle karşı karşıya kalan Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS) ile Türk-Iş uzlaştı. Bundan böyle, Türkiye'de ilk defa madeni eşya işkolunda verimliliğe dayanan ücret zammı sistemi uygulanacak. MESS yetkilileri yeni sistemi över ve memnuniyetlerini belirtirlerken Türk-Iş Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir de sistemi benimsediklerini açıkladı. Sözkonusu uygulama MESS bünyesindeki 300 kadar işyeri ve 90 bin civarındaki işçiyi ilgilendiriyor.

Türkiye'de 1962 yılından bu yana uygulanmakta olan "seyyanen (her işçiye eşit)" toplu sözleşme zammı yerine, yeni sistemde, işçinin "işteki başarı ve verimi" temel alınıyor. Verimlilik sonucu terfi eden işçiye yüzde 5 oranında zam verilmesi öngörülüyor.

Yeni sistem işverenin tüm keyfi uygulamalarına açık olduğu gibi, aşırı çalıştırmayı ve ince yöntemlerle "nisbi artı değer" sağlanması amaçlarını da içeriyor.

● Sosyal haklardan kısıntıların sonu gelmiyor

Türkiye'de sosyal güvenlik haklarında adım adım gerçekleştirilen kısıtlamalara bir yenisi daha eklendi. Bağ-Kur ile SSK arasında, emeklinin lehine avantajlı geçişler önlendi. Cuntanın kabul ettiği sosyal güvenlikle ilgili yasa değişiklikleri SSK ve Bağ-Kur arasında hizmet birleştirilmesi yoluyla ek avantajlar sağlanmasını önlüyor. Bundan böyle Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'a ayrı ayrı dönemlerde prim ödeyerek geçen hizmet sürelerinin birleştirilebilmesi için bunların birinden emekliliğe hak

...tulmuş, biri iktidar diğeri ise muhalefet partisi olarak düşünülmüş iki güdümlü partiyle askersel yönetime sivil maske takmak... *"Akıllı"* dostlarının bütün uyarılarına rağmen, cunta, Anayasa referandumunda alınan sonuçların kendi güdümündeki partiye de aynen yansıyacağından oldukça emindi. Daha doğrusu çıkardığı yasalar ve kararnamelerle bunun tüm olanaklarını hazırlamış ve kendi açısından tüm önlemlerini almıştı. Ancak Büyük Türkiye Partisi'nin kitlelerin karşısına AP'nin gerçek devamı kimliğiyle çıkması ve kuruluşunu izleyen ilk hafta içinde sağdan cuntanın Turgut Sunalp'e kurdurduğu Milliyetçi Demokrasi Partisi'nin rüyasında bile göremediği bir destek kazanması, ilk tehlike çanı oldu. Eski ve etkili AP milletvekilleri akın akın BTP'ye giriyor, örgütlenme çalışmaları hızla ilerliyor ve AP'li kitleler kendi partilerinin devamını tanımaya başlıyorlardı. Üstelik başlarına bir Orgeneral de bulmuş-

mayenin sözcülerinden Turgut Özal bile, Ana Vatan Partisi'ni kurarken, *"iki gömleğim var, biri bayramlık biri idamlık"* diyordu.

Cuntanın ikinci darbesi

MGK'nin 79 numaralı kararı ve kararı izleyen uygulamalar adeta ikinci bir darbe görünümündeydi. İşbirlikçi tekelciler adına gerçekleştirilmiş olan 12 Eylül darbesinden sonra, bu defa işbirlikçi tekelci düzenin korunması, uzun vadede onarılması adına, tekelcilerin bir bölümünün siyasal sözcülerine yönelik bir *"darbecik"* sözkonusuydu.

Evren'in, 79 numaralı kararın yayınlanmasının ve BTP'nin kapatılmasının ertesi günü Çorum'da yaptığı konuşmada söylediği sözler, cuntanın pervasızlığının yeni bir göstergesi oldu. Evren, yer yer mizah sayfalarına geçebilecek konuşmasında, parti kurma çabalarını *"çirkin davranışlar"*

geçiş" konusunda verilmiş *"cunta sözleri"*nin nereye, hangi sınıra kadar geçerli olabileceğini de böylece açıklamış oluyordu.

BTP'nin kapatılmasından sonra "şimdi ne olacak" sorusu cuntanın olduğu kadar partileşmeye çalışan sağın çeşitli kanatlarının da gündemine tüm ağırlığıyla girdi. Öte yandan, bir diğer önemli gelişme, Erdal İnönü liderliğinde "sosyal demokrat" partileşme oluşumu, yine cuntanın hesapları dışında sürmekteydi. BTP'nin kapatılmasından sonra bir an tereddüt geçirildiyse de, Erdal İnönü, 79 numaralı kararın hemen ardından partisinin kuruluş çalışmalarının yoğun biçimde sürdüğünü açıkladı. Bir kaç gün sonra da parti kuruldu. Cuntadan icazetli, hatta görevli Necdet Calp'in Halkçı Partisi'nin toparlayamadığı CHP'li geniş bir tabanı toparlamaya aday görünen İnönü'nün liderliğindeki hareket de hesapları iyice karıştırıyor ve "ne olacak" sorusunu daha da ağırlaştırıyordu.

ya, seçim kazanmaya veya MDP'nin önüne geçmeye aday siyasal oluşumun BTP'nin akibetine düşmemesi için hiç bir neden yok.

İnönü'nün partisi ve ötekiler

İnönü'nün, BTP'nin akibetine uğramamak için çok dikkat göstermesi; cuntanın Calp partisini güçlendirmek, bir bölüm eski ve etkili CHP'lileri Calp partisine kaydırmak, böylece de bu kesimi bölmek gibi formülleri geçerli olmazsa, SODEP'in başına bir süre sonra, belki de son dakikalarda BTP'nin başına gelenin gelmesini engelleyemeyecek. Cunta, şu anda bütün ipleri elinde bulundurduğunun ve istediği anda SODEP ve benzeri oluşumlara son verebileceğinin bilincinde olmanın rahatlığını taşıyor. Üstelik de gündemindeki ilk sorun sağ kesimi halletmek. SODEP'le daha sonra da uğraşılabilir veya buna gerek kalmayabilir.

Haziran başından bu yana, cuntanın ipleri elinden bırakmama kararlılığı ve *"demokrasiye geçiyoruz"* oyununun bittiğinin açıkça görülmesi dışında, bir bekleyiş yaşanıyor. Siyasal gelişim ve oluşumlar alttan alta hareketli biçimde sürerken, görünürde "bekleme" ve durgunluk var. Bu arada Turgut Özal'ın partisi dışında kimi küçük partilerin kurulduğu da gözleniyor. Bunların, gelecekteki hesaplar açısından önemlicelerinden biri Cumhuriyet tarihinin 100. partisi olarak kayda geçen Baha Vefa Karatay liderliğindeki Yüce Görev Partisi... 12 Eylül sonrasında Atatürkçü Atılım Derneği adlı cuntacı derneği kuran ve daha o zamandan bugünlere hazırlanan Yüce Görev Partisi kadrolarının şu günlerde bu işe girişmelerinin nedeni, pazarlık gücü elde etme yanında, önümüzdeki günlerde MDP'yi güçlendirme ve birlik partisi olarak gösterme operasyonu sırasında "iltihakçı parti" yaratma girişimi olarak değerlendiriliyor.

Kuruluş çalışmaları satır aralarında kaybolan bir diğer parti ise genel başkanının, *"millet"* olduğunu belirten, adının Hürriyetçi Demokrat Parti olması beklenen örgütlenme. İlan edilen kadrosundaki başlıca ad, MHP'ye yakınlığı ve TARIŞ'i MHP yuvası haline getirmekle ünlü eski TARIŞ Genel Müdürü Orhan Daut. Bu partinin MHP çizgisinin devamına oynayan bir sağ koalisyon ortağı olup olmayacağını zaman gösterecek.

Şu günlerde Türkiye'deki en önemli siyasal gelişme ve bekleyiş ise "seçimlerden ve partilerden büsbütün vazgeçilip geçilmeyeceği" sorununda düğümleniyor.

... hizmet sürelerinin birleştirilebilmesi için bunların birinden emekliliğe hak kazanmış olma şartı aranacak. Emekliliğe hak kazanmamış, ancak eksik primleri ödeyerek veya iki veya üç kuruma ödenmiş primleri birleştirerek emeklilik talepleri yerine getirilmeyecek. Yine cuntanın yeni kısıtlamalarına göre, 18 yaşından önce geçen hizmet yılları emekliliğe sayılmayacak, sigortalılığın başlangıç yılı 18 olarak kabul edilecek.

● Işsizliğe çare yok

Iş ve Işçi Bulma Kurumu'nun açıklamalarına göre, 1983 yılında kuruma iş için başvuranlar arttı; buna karşılık kurumun işe soktuğu kişi sayısı azaldı. Öte yandan, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanmakta olan 5. Beş Yıllık Plan'da da, işsizliğe çare olmadığı açıkça vurgulanıyor. Plan, işgücü fazlasını ancak yüzde 16'ya düşürmeyi öngörüyor. Planın hiçbir zaman tam uygulanamadığı da gözönünde bulundurulursa, önümüzdeki yıllarda işsizliğin azalmak yerine artacağı ortaya çıkıyor.

● Politik tutuklulara Isveç'ten bir dayanışma

Isveç Genel Iş Sendikası, Türkiye'de sendikal ve politik tutukluların serbest bırakılmasını istedi.

Genel Iş Sendikası Kongre'sinde barış için, silahlanmaya karşı Dünya sendikal hareketinin aktif bir tutuma girmesi için çalışma yapılmasına karar alındı.

7-11 Haziran tarihleri arasında toplanan Isveç Genel Iş Sendikası genel kurulunda alınan bir kararla DISK Genel Başkanı A. Baştürk ile dayanışma içinde olunduğu açıklandı ve cuntanın tüm sendikal ve politik tutukluları serbest bırakması istendi. Diktatörlük altında yaşamak zorunda kalan sendikacılar içinde sembol bir isim olarak gösterilen A. Baştürk'ün üç yıldır asılsız iddialarla hapiste tutulduğu vurgulanarak arkadaşlarıyla birlikte derhal serbest bırakılması istendi. Kongre ayrıca cuntayı baskılarından ve sendikal örgütlenmeye indirdiği darbeden dolayı kınadı.

Yeşiller grubu parlamenterleri Bonn'da basın toplantısı düzenledi

Irak Kürdistanı saldırısında onlarca köy yerle bir edildi

● Türkiye'den dönen Yeşiller Grubu parlamenterleri cuntanın Kürt halkına yönelttiği saldırıları kınadı ve Avrupa kamuoyunu uyardı. Yeşiller, Türkiye'de idamların durdurulması için de etkinlik gösterecekler.

Türk ordusunun Irak topraklarında gerçekleştirdiği ve bölgede Saddam rejimine karşı savaş veren Kürt Yurtsever Demokratik Cephesi'nin mevzilerine yönelen saldırısının ilk ayrıntıları belli olurken, demokratik kamuoyunda tepkiler de yoğunluk kazandı. Özellikle Federal Almanya'da Yeşiller grubunun parlamenterleri konu üzerinde ısrarla duruyorlar.

Çeşitli kaynaklardan derlenen bilgilere göre 26 Mayıs günü gerçekleştirilen operasyona Türk ordusundan 7 bin kişilik ve özel yetiştirilmiş bir birlik katıldı. Kuzey Irak'ta Sacho'nun doğusundaki 20 kilometrelik alanda sürdürülen askersel saldırı operasyonunda daha sonra 8 bin asker daha görevlendirildi. Operasyon sırasında onu aşkın köyün yıkılıp yakıldığı öğrenildi. Türk ordusunun operasyonun sonunda rehin aldığı sivil Kürtlerin sayısı hakkında kaynaklar çelişik sayılar veriyorlar. Ancak sadece sivil Kürtlerin sayısının 200'den az olmadığı anlaşılıyor. Ayrıca Yurtsever Demokratik Cephe savaşçılarından kaçının tutsak edildiği ve kaçının öldürüldüğü konusunda henüz sağlıklı bir haber elde edilemedi.

Güvenilir kaynaklar Türk ordusunun saldırısının tek başına ele alınmaması ve Mayıs ayı başında *"Kürdistan Yurtseverler Birliği"* olarak anılan ve Irak rejimi ile işbirliği içinde olduğu bildirilen bir Kürt grubunun *Yurtsever Demokratik Cephe*'ye yönelttiği saldırı ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğine dikkati çekiyorlar. Bilindiği gibi Kürdistan *"Yurtsever"* Birliği, Irak hükümetiyle birlikte planlandığı anlaşılan 1 Mayıs saldırısında *Yurtsever Demokratik Cephe*'nin radyo istasyonunu, merkezi hastaneyi ve basımevini tahrip etmişlerdi. Bu saldırı sırasında Irak askeri uçakları da yardımcı olmuşlar ve 50 Kürt yurtseveri öldürülmüştü. Bu arada aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu 70 Kürt'ün yaralandığı, kimilerinin de gerici saldırganlarca kaçırıldığı bildiriliyor.

Yeşillerin Türkiye izlenimleri

Öte yandan bir süre önce Türkiye'ye giden ancak resmi makamlarca *"Kürt örgütleriyle dayanışma içinde oldukları için"* boykot edilen Yeşiller grubuna bağlı parlamenterlerden Petra Kelly ve Gerd Bastian 3 Haziran'da Bonn'da düzenledikleri basın toplantısında, Irak Kürdistanı'ndaki operasyonu bir *"soykırım provası"* olarak nitelediler ve gelecekte daha yoğun biçimde tekrarlanması olasılığının yüksek olduğuna dikkati çektiler.

Çok sayıda Kürt örgütünün de katıldığı basın toplantısında PKK davasında verilen 35 idam kararı üstünde de duruldu ve *"Batı Avrupa kamuoyunda gerekli tepki oluşturulmazsa yakında Türkiye'den toplu idam haberleri yağmaya başlayacaktır"* dendi. Petra Kelly ve Gerd Bastian Irak Kürdistanı'na yönelen saldırının NATO'nun *"Macera-83"* manevraları sırasında gerçekleştirilmiş olmasının gözden kaçırılmaması gereğine de işaret ettiler.

Kuşkulu (?) kişiler 5 yıl sürgüne gönderilebilecek

"Tek parti" döneminin yasa ve kuralları getiriliyor

● Türkiye dokuz bölgeye ayrıldı. Her bölgenin başına tek parti döneminde olduğu gibi birer "genel vali" getirilecek. Böylece merkezi devlet otoritesi daha da pekiştiriliyor.

Cunta Sıkıyönetim Yasası'nda yaptığı değişikliklerle ve çıkardığı kanun gücünde bir kararname ile tek parti döneminin "merkezi devlet otoritesini güçlendiren" kural ve uygulamaları getirildi.

Sıkıyönetim Yasası'nda yapılan son değişiklikle sıkıyönetim komutanlarına "kuşkulu" ya da "kamu düzeni açısından zararlı" gördükleri kişileri 5 yıl süreyle sıkıyönetim bölgesinden sürme ve gösterilecek bir yerde ikamete mecbur tutma yetkisi verildi. Yasa Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, sıkıyönetim komutanları hiç bir yargı kararı ve hiç bir soruşturmaya gerek görülmeden, istedikleri kişiyi yerinden yurdundan sürüp istedikleri yerde oturmaya mecbur tutabilecekler. Sürülen kişi, zorunlu ikamet yerinde de gözetim altında bulundurulacak.

Öte yandan kanun kuvvetinde bir kararname ile tek parti döneminin "Genel Valilik" sistemi yeniden getiriliyor. Devlet Güvenlik Mahkemelerine paralel olarak 9 bölgede genel valilikler kurulmasına ilişkin kanun kuvvetinde kararname Bakanlar Kurulu'nda onaylandı. Kararnameye göre, genel valiler kendilerine bağlı valiliklerin tüm işlemleri üzerinde tam yetkiye sahip olacaklar. Bölgelerindeki vali ve kaymakamların görevden alınmasını isteyebilecekler.

İdari denetimi merkezileştirmek ve tüm idari mekanizmayı tek elden sıkı denetleyebilmek amacını taşıyan bu uygulamanın benzerleri gerici, faşist diktatörlüklerle yönetilen Latin Amerika ülkelerinde görüldüğü gibi Türkiye'de de 1930'larda ve tüm tek parti dönemi boyunca sürdürülmüştü.

Susuz İstanbul'da suya bile zam yapıldı

Mayıs ayında azgın bir zam furyası geldi

Türkiye'de, geçtiğimiz Mayıs ayı zamlar ayı oldu. Mayıs ayı başından Haziran ayı başına kadar elektrikten kömüre, biradan buzdolabına, margarinden ekmeğe kadar çeşitli tüketim maddelerine zam yapıldı. İki bira tekelinin ortaklaşa kararıyla biraya yüzde 25 oranında zam gelirken, Sana ve Rama margarinlerine yüzde 10, Istanbul'da ekmek fiyatlarına yüzde 25, ilaca ortalama yüzde 33, lastik fiyatlarına yüzde 8, buzdolabına yüzde 4, Murat otomobillere yüzde 3, kütük demir fiyatlarına yüzde 10, pencere camına yüzde 25 oranında zam yapıldı. Yüzde 20 ile yüzde 37 arasındaki elektrik zammı ve yüzde 15 ile yüzde 24 arasında oynayan kömür zammı geniş yığınları en fazla ilgilendiren zamların başında geliyor. Bu arada son yılların en büyük ve sürekli susuzluğunu yaşayan Istanbul'da suya zam yapılması mizah konusu oluyor.

Yapılan zamların ulaşım hizmetlerinin yükselmesine, konut maliyetlerinin artmasına, elektrik zammı dolayısıyla tüm sanayi ürünlerinde fiyat artışlarına neden olacağı ve bu zamların, Haziran ayı içinde doğrudan veya dolaylı olarak pek çok başka zammı da ardından getireceği bildiriliyor.

CUNTA MAHKEMELERİNDE...

Müjdat Gezen ve Savaş Dinçel tahliye edildi

Bir süre önce, birlikte hazırladıkları "Çizgilerle Nazım Hikmet" kitabında komünizm propagandası yaptıkları gerekçesiyle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından haklarında 21 yıla kadar hapis cezası istenen

● MSP davasının karar gerekçesi

Genel Başkan Necmettin Erbakan'ın 4 yıl, diğer 22 yöneticinin ise 2 yıl ile 2 yıl 6 ay arasında hapis cezalarına çarptırılmalarıyla sona eren MSP davasının karar gerekçesi açıklandı. Gerekçeli kararda "sanıkların, dini cemiyet kurulması yasaklanmış olduğundan, parti adı altında MSP'yi paravan olarak kullandıkları", "1978'deki

AYDIN ENGİN Tırmık

Kıssadan hisse

Hikayeyi bilirsiniz. Nasrettin Hoca sabah çıkmış büyük kızının evine uğramış. Kızın kocası tuğla, kiremit ocağı işletirmiş. Hoca, kızının halini hatırını sormuş:

- *Kızım, nasılsın, nicesin? Bir uğrayım da halini hatırını sorayım dedim,* demiş.

Kız endişeli:

- *Hoşgeldin sefa geldin Hoca babam,* demiş, *iyiyim. Lakin tasalıyım da... Şu yazı bir yağmur yağmadan geçirsek diye dua ediyorum. Benim herif bu yaz epey tuğla, kiremit döktü. Eğer bir yağmur yağarsa batarız. battık mı benim herif sirke küpünden beter olur. Vallahi anamı beller benim...*

Hoca, *"Allah hakkınızda hayırlısını versin kızım"* deyip çıkmış evden. Bir de küçük kızına uğramış. Onun da bir kahvesini içmiş. Halini hatırını sormuş. Küçük kız bükmüş boyuncuğunu:

- *Babam, can babam, Hoca babam, demiş, iyiyim, şükür Allaha geçinip gidiyoruz. Yalnız sabah akşam yağmur duasındayım. Benim herif bu yıl pamuk ekti. Yaz gelip geçiyor yağmur yok. Eğer böyle giderse pamuklar hep kavrulacak. Eh, o zaman benim herifin ne tadı kalır ne tuzu. Vallahi anamı beller benim...*

Hoca küçük kıza da *"tevekkül"* dileyip ayrılmış. Akşama doğru kendi evine dönmüş. Karısına, kızlarına uğradığını söylemiş, selamlarını iletmiş. Karısı sormuş:

- *Hoca,* demiş, *kızlarımız nasıl? Iyiler mi, hoşlar mı? Memnun mesutlar mı?*

Hoca gülmüş:

- *Valla karı kızlar iyi hoş da,* demiş, *benim anladığım yağmur yağsa da, yağmasa da damatlar seni belleyecekler...*

***

Bir köşe yazısının sınırları pek kısıtlıdır. Ister istemez konular kabaca ele alınır. Bu sakıncayı göze alırsak Nasrettin Hoca'nın aktardı-

MDP. Yani Milliyetçi Demokrasi Partisi.

Ama evdeki hesap çarşıya uymadı. Sonunda cunta tam da *"demokrasiye geçiverecek iken"* resmen kurulmuş, üstelik başına bir başka paşa eskisi getirilmiş bir başka partiyi, *Büyük Türkiye Partisi*'ni kapattı. Yetmedi; bir ekibi seçim sonuna kadar Çanakkale'ye sürdü.

Olup bitenlerin *"Ankara gazeteciliği"* ağzıyla özü özeti bu. Ama sanırsak kulis gazeteciliğinin ötesinde bir değerlendirme gerek.

Önce bir saptama: Kapatılan BTP de, habire omuz verilen MDP de Türkiye tekelci sermayesinin has partileridir. Sınıfsal kökenleri, ideolojileri eştir. Yani ikisi de bizim Nasrettin Hoca'nın damatlarından farklı değildir. Ikisinin de temel görevi halkımızın anasını bellemektir.

O halde niye biri köstekIendi de öteki desteklendi?

Yanıt karışık değil ama karmaşık:

Olayı cuntanın beğendiği beğenmediği, tuttuğu tutmadığı emekli paşalarla ya da Kenan Evren'in Demirel'den hoşlanmayışı gibi açıklayamayız. Olayı sadece Çankaya kulislerinde de çözümleyemeyiz.

Birlikte hatırlayalım: BTP kapatılır, Demirel ve ekibi sürgüne yollanırken, cunta Irak'ta Kürt halkının üstüne jandarma müfrezesi değil tam donanımlı bir küçük ordu gönderiyordu. Aynı günlerde cuntanın kilit adamlarından Hava Kuvvetleri Komutanı Şahinkaya savaş uçağı sanayii kurulması için ABD Savaş tekelleriyle pazarlığı bağlamak üzere olduğunu muştuluyordu. Iran-Irak savaşının ve ileride Ortadoğu'da çıkabilecek benzeri çatışmaların sağlayacağı pazar olanaklarına bir de Türk ordusunun Ortadoğu'da yeni *"fetihlere"* çıkması halinde eklenecek fırsatları düşleyen tekeller *"Asil ve kahraman Türk ordusu, haydi ne duruyorsun? Kerkük Türkleri seni bekliyor!"* gibisinden he-

haklarında 21 yıla kadar hapis cezası istenen ve tutuklanan, daha sonra davalarının İstanbul'da görülmesine karar verilen tiyatro sanatçısı Müjdat Gezen ve karikatürist Savaş Dinçel, İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davalarının ilk celsesinde, sözkonusu kitabın 5 yıl önce basılmış olması nedeniyle dava düştüğü için tahliye edildiler.

Sanatçılar hapisane giysileri ve kelepçeleriyle

olduğundan, parti adı altında MSP'yi paravan olarak kullandıkları", "1978'deki kongrede seçilen Genel İdare Kurulu üyelerinin, faaliyetlerini tamamen dini esaslara göre yürüttükleri" ileri sürülüyor.

• TÖB-DER davasında 30 mahkumiyet

Bir süre önce sona eren TÖB-DER davası hakkında Askeri Yargıtay'ın verdiği bozma kararı üzerine yeniden yargılanan 36 TÖB-DER yöneticisinden 30'u mahkum olurken 6'sı beraat etti. Avukatlar, bu haksız davada kararı tarihin vereceğini söylediler. Askeri Yargıtay, 55 sanıklı davada 36 sanık için verilen kararı bozmuş, ancak TÖB-DER'in gizli örgüt sayılarak kapatılması kararını onaylamıştı.

• Eskişehir'de iki Dev-Yol'lu mahkum oldu

Eskişehir Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde Dev-Yol üyeliği iddiasıyla yargılanmakta olan 5 kişiden üçü tahliye olurken ikisi 8'er yıl hapis cezasına mahkum edildi.

• Petkim-İş davasında sanık sayısı 72'ye yükseldi

DİSK'e bağlı Petkim-İş Sendikası yöneticileri hakkında açılan davaya ek iddianame ile 24 yönetici daha katıldı. Böylece Petkim-İş davasında yargılananların sayısı 72'ye yükseldi. Sanıklar hakkında 6 yıl 8 ay ile 20 yıl arası hapis cezaları isteniyor.

• İstanbul Barosu yöneticileri hakkında bir soruşturma daha

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, İstanbul Barosu'nda 1974'den bu yana yönetim görevlerinde bulunan tüm başkan ve yöneticiler için soruşturma açtı. Baro yöneticileri İstanbul Barosu'nu yasadışı örgüte dönüştürmekle suçlanıyor. İstanbul Barosu Başkanı Avukat Orhan Apaydın, Başkan Yardımcısı Rasim Öz, Yönetim Kurulu üyeleri Kemal Kumkumoğlu ve Raif Ertem ikinci kez ifade verdiler.

• Erzurum'da çeşitli davalarda 13 mahkumiyet kararı

Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 ve 2 Numaralı Askeri Mahkemeleri'nde çeşitli mahkumiyet kararları verildi. Sol görüşlü olduğu ileri sürülen Mehmet Kara, 36 yıl üzerinden infaz edilmek üzere 56 yıl, Fuat Aslan 8 yıl 8 ay hapse mahkum olurken, bir diğer davada Mustafa Aras 20 yıl 8 ay, Erol Yazar ve Özden Savaş 11 yıl, Özcan Aras 10 yıl hapse mahkum edildiler. Ergül Karagöz Türkiye Komünist Emek Partisi üyeliği ve komünizm propagandası yapma iddialarıyla 13 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılırken Mustafa Koçak, neşir yoluyla komünizm propagandası yapma gerekçesiyle 9 yıl 6 ay hapse mahkum oldu.

Erzurum'da ayrıca sağ görüşlü 5 sanığa da 8 ile 4 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi.

• İzmir HK davasında 6 kişi mahkum oldu 6 kişi beraat etti

İzmir Halkın Kurtuluşu davasında 6 sanık 5 ay ile 1 yıl arası hapis cezalarına çarptırılırken, 6 sanık da beraat etti. Sanıklar Halkın Kurtuluşu'nu övmek ve bu örgüte ait yayın bulundurmakla suçlanıyorlardı.

PALA — YAMAN

BÜYÜK TÜRKİYE PARTİSİ KAPATILDI...

23 KİŞİ HAKKINDA DAHA İDAM KARARI VERİLDİ...

BİNLERCE KİŞİYE DAHA SİYASET YASAĞI GETİRİLDİ.

HADİ PALA, YİNE DEMOKRASİYE GEÇİLİYOR!

HAYIR HANIM, YİNE DEMOKRASİNİN IRZINA GEÇİLİYOR !..

baca ele alınır. Bu sakıncayı göze alırsak, Nasrettin Hoca'nın aktardığımız hikayesi ile Türkiye'de *"sağda parti kurma"* girişimleri, çabaları arasında epey benzerlik olduğunu söylemek mümkün.

Türkçe yayınlanan günlük gazetelerin, tekelci basının satırları arasında dişe dokunur bir istihbarat çıkarabilmek için keçi boynuzu çiğnemek gerek. Yani bir tutam şeker tadı için bir çeki odun çiğnemek... Yok *"Özal Kırkpınar güreşlerini izledi ve başa güreşeceğiz"* dedi. Yok, *"Veto edilen parti kurucularının yerine yenileri bir hafta sonra belli olacak... hayır hayır on beş gün vakit var... ama belki de seçimlere kadar hukuksal olanak bulunur..."* Böylesi deli saçmaları ile sürüp gidiyor haberler. Ama bilerek, ama bilmeyerek (çoğunca hınzır gibi bilerek) ormanın görünmesini engellemek istiyorlar. O yüzden dikkatleri tek tek ağaçlara bile değil, yerdeki otlara çekmek için çabalıyorlar.

Oysa önemli, kanımızca çok önemli gelişmeler var ülkemizde. Anayasa oylamasının sonuçlarını *"veri"* kabul eden cunta ve onun dolaysız destekçisi tekelciler, aynı oyları bir siyasal partiye kolayca akıtabileceklerini sandılar. Paşa eskilerinin en Amerikancılarından birini Turgut Sunalp'i başına oturttuklarını ve *"İşte bizim has partimiz budur. Aman sakın ola ki yanılmayın. Taklitlerinden sakının. Cuntanın partisinin en hakikisi burda!"* yaygaraları altında tezgahı yürütmeye çabaladılar. *"Demokrasiye geçiyoruz"* aldatmacasını bile tersyüz etmekten çekinmeyip *"Milliyetçiliği"* MHP'den ödünç alınmış demokratlığı kendinden menkul bu partiyi öne sürdüler:

haydi ne duruyorsun? Kerkük Türkleri seni bekliyor!" gibisinden hedefler çiziyorlardı.

Bu göstergeler tekelci sermaye içindeki çıkar çatışmalarının ve ayrışmaların yeterli kanıtlarıdır, göstergeleridir. Ve çıkar çatışmasının, ayrışmanın şiddetlendiği noktada bunun siyasal yansımalarının olmaması olanaksızdır.

Yasaklanan BTP değil, yasaklanan Demirel ve ekibi değildir. Yasaklanan tekelci sermayenin *tümünün* çıkarlarını korumaya yönelen bir siyasal partidir. Oynanan maçın bu raundunu tekelci sermayenin bir kesimi, daha savaşçı, daha saldırgan, daha emperyalist olan kesimi kazandı. Maç sürüyor.

***

Böylesi bilimsel çözümlemeler için *"Tırmık'ın haddi değil"* deyip biz gene dönelim dilerseniz Nasrettin Hoca'ya...

Hoca'ya düşen nedir?

Herhalde oturup can yoldaşı karısına damatlardan birinin yada ötekinin çullanmasına seyirci kalmak değil.

Hoca karısını damatlardan koruyacaktır. Ama hangi damada karşı, nasıl savaşması gerektiğini de iyi kestirmek zorunda fukara Nasrettin Hoca. O yüzden damat evlerinde olup bitenin nabzını elinde tutmak zorunda. Dahası havayı hep gözlemek. Gökyüzünde beliren minicik bir bulut parçasını bile inceden inceye hesaplayıp yağmurun *"yağıp yağmayacağını, yağacaksa nasıl ve ne zaman yağacağını"* sürekli kerteriz etmek zorunda. Zorunda ki damatları defedebile...

Yoksa olan fukâra Hoca'nın fukara karısına olur.

KISA... KISA...

• Stadtallendorf'ta

Yabancı düşmanlığına karşı Stadtallendorf, Marburg ve çevresinde 26 Mayıs'tan 5 Haziran'a kadar süren etkili bir çalışma gerçekleştirildi. "Dostluk haftası" boyunca bölgedeki 21 demokratik kuruluş, sendika ve siyasal parti tarafından ortaklaşa örgütlenen dostluk haftası boyunca kültürel toplantılar, eğlence yerleri, tartışmalı toplantılar ve seminerler düzenlendi. Yabancı örgütler arasında TÜDAK (Türk Alman Dostluk ve Çalışma Derneği) ile Yunanlı emekçilerin örgütleri özellikle etkin oldular. Haftada yer alan eğlence ve kültür programlarından birinde ünlü Kürt ozanı Heval ile Türk müzik sanatçısı Sümeyra saz ve sesleriyle yer aldılar. Hafta aynı zamanda hortlayan nazi eylemlerine karşı etkili bir uyarı eylemi de oldu.

• Hamburg'da

Hamburg'da 24 Mayıs'tan 29 Mayıs'a kadar süren bir Yabancılar ile Dostluk Haftası düzenlendi. Chemnitzstrasse Okulu tarafından düzenlenen hafta çeşitli etkinliklerle sürdü. Son gün Hamburg Türkiye Halkevi'nin de katıldığı büyük bir şenlik düzenlendi. Haftayı düzenleyen Chemnitzstrasse okulundaki öğrencilerin yüzde 70'i yabancı. Türkiyelilerin oranı ise yüzde 65.

• Neckarsulm'da

IG Metall Sendikası yeni Yabancılar Yasası ile ilgili bir toplantı düzenledi. Toplantıda sendika genel merkezinde görevli Yılmaz Karahasan uzun bir konuşma yaptı. Daha çok

Kapalı kapıların arkasında süren pazarlıklar sonuçlandı ve...

Serbest dolaşım hakkı 400 milyon Marka satıldı

• Yabancılar Raporu'nu görüşen hükümet komisyonunun bir gizli oturumunda konunun ele alındığı ve basına oradan sızdığı bildiriliyor

• Alman yetkililerin bir süredir serbest dolaşım konusunda Türkiye'den anlayış gördüklerini belirtmelerine dikkat çekiliyor

Ortak Pazar ile Türkiye arasında yıllar önce varılmış olan anlaşma uyarınca 31 Aralık 1986'dan itibaren Türkiyeli tüm işçilerin Avrupa'da serbest dolaşım hakkının, cunta tarafından 400 milyon Mark karşılığı "satıldığı" ileri sürülüyor. Bilindiği gibi serbest dolaşım hakkının başlamasıyla birlikte Türkiyeli işçiler tıpkı Ortak Pazar ülkesi işçileri gibi oturma ve çalışma izni konusunda hiç bir zorlukla karşılaşmaksızın Avrupa'da Ortak Pazar üyesi ülkelerden herhangi birine gitmek hakkını elde edeceklerdi.

Ancak sözkonusu anlaşmanın imzalandığı yıllarda, Türkiye'den büyük bir işçi göçü beklemeyen Ortak Pazar (kısa adıyla AET) ülkeleri 1986 yaklaştıkça bu konuda "mızıkçılık" etmeye başlamışlardı. Özellikle Federal Almanya bu konuda tutumunu açıkça belli etmiş ve Türkiyelilere- imzalanmış anlaşma uyarınca- serbest dolaşım hakkı tanınması halinde AET ekonomisinin, özellikle Federal Almanya ekonomisinin çökeceğini, toplumsal dengelerin sarsılacağını sık sık belirtmişti.

Ancak Federal Almanya'dan gelen bu tür yakınmaların yaklaşık bir yıldan bu yana gitgide hafiflediği, buna karşılık Türkiye'yi ziyaret eden her Federal Alman politikacının, dönüşte verdiği demeçlerde "serbest dolaşım konusunda Türk hükümetinden büyük anlayış gördüklerini" belirtmeleri dikkati çekmeye başladı.

400 milyon Mark

Ancak *Türkiye Postası* muhabirlerinin yaptıkları araştırmalara göre Turgut Özal henüz Başbakan Yardımcısı iken yaptığı bir Bonn gezisi sırasında Federal Alman yetkililere "Türkiye'nin serbest dolaşım hakkından uygun bir yardım karşılığı vazgeçebileceğini" ima ettiği izlenimi ağırlık kazandı.

Kasım 1982 günü yapılan Yabancılar Komisyonu'nun bir gizli oturumunda komisyon üyeleri yabancılar politikasını tartışırlarken, bir üye kendi el yazısı ile aldığı notlar arasında şu cümleye de yer verdi:

"AET statüsünün değiştirilmesi hakkında tartışma. Türkiye (400 milyon Mark'lık askeri yardım karşılığı) 1986 sonrası için AET anlaşması gereği olan serbest dolaşım hakkından vazgeçti".

Elyazısı notun çevirisinden de anlaşılacağı üzere Türkiye 400 milyon Mark'lık askeri yardım karşılığı serbest dolaşım hakkından vazgeçmiş oluyor.

Avrupa'da, özellikle Federal Almanya'da CDU/CSU-FDP hükümetinin Türkiyeli emekçileri kesin dönüşe resmen zorlamaya başlamalarından sonra Türkiyeli emekçiler için 1986 sonunda başlayacak serbest dolaşım hakkı ciddi bir güvence oluşturuyor ve yabancılar polisinin ve resmi makamların keyfi uygulamalarına karşı emekçiler yasal bir zırha kavuşuyorlardı. Ancak cuntanın bu hakkı 400 milyon Mark gibi oldukça düşük bir fiyata satmasından sonra bu olanak ortadan kalkıyor. Kesin dönüşe zorlanan Türkiyelilerin emeklilik primlerinin Türkiye'de SSK tarafından el konularak yutulması operasyonu için de Türkiye tekelci sermayesi için ciddi hiçbir engel kalmamış oluyor.

Bir başka önemli nokta da Avrupa'daki emekçilerin gerek cuntanın, gerekse ona destek veren Avrupa hükümetlerinin yaptıkları kamuoyu açıklamalarına hiçbir biçimde inanmamaları gereği bir kez daha kanıtlanmış oluyor. Resmi demeçlerinde her zaman "yurt dışındaki işçilerimizin kesin dönüşe zorlanmaları sözkonusu değildir ve devletimiz onların arkasındadır" diyen cunta ve onun hükümetlerinin sorumluları açıkça yalan söylemiş durumdalar ve "her zaman arkalarında olduklarını" söyledikleri Avrupa'daki emekçileri kapalı kapılar ardında arkadan vurmuş oluyor"lar.

Gericiler Batı Berlin'de gösteriye hazırlanıyor

• Keuzberg Barış Inisiyatifi, AL-Kreuzberg, SEW-Kreuzberg ve Kiracılar Derneği Chamissoplatz örgütleri bir bildiri yayınlayarak, Kreuzberg bölgesinde yaşayan yabancı hemşehrilere "her zaman ırkçı tahriklerin ve yabancı düşmanlığının karşısında olacaklarını" belirttiler.

• Berlin Senatosu gericilere gösterileri için 85 bin Mark ayırdı

Merkezi Hamburg'da bulunan "Konservative Aktion" adlı gerici örgüt, 17-18 Haziran tarihleri arasında Batı Berlin'de CDU/CSU'lu politikacıların ve Strauss'un da katılacakları bir gösteriye hazırlanıyorlar. Bu gösteri konusunda yapılan duyuruda 18 Haziran günü Kreuzberg semtinde Türkiyelilere bir bildiri dağıtılarak "kendilerinden ülkelerine dönmeleri" istenecek.

üstlenecek.

Ayrıca, CDU yanlısı ve silah endüstrisi tarafından desteklenen "Bonn Barış Forumu" adlı örgüt, 5 Haziran'da Bonn'dan başlayarak tüm Federal Almanya çapında bir bisiklet turu düzenledi. 15 Haziran tarihinde DDR sınır geçiş noktası Helmstedt'e ulaşan bu grup da oradan Batı Berlin'e hareket etti.

Öte yandan, "Konservative Aktion" örgütü 17-19 Haziran tarihlerinde Batı Ber-

verilerek Batı Berlin'deki varlıklarıyla "Berlin'in özgürlüğünü güvence altına aldıkları" için kendilerine teşekkür edilecek.

Öte yandan, gericilerin bu girişimleri Batı Berlin'de tepkiyle karşılanmış ve Kreuzberg barış insiyatifi, AL-Kreuzberg, SEW-Kreuzberg, SPD-Kreuzberg ve Kiracılar Derneği Chamissoplatz örgütleri birlikte bir bildiri yayınlayarak olayı protesto ettiler ve Kreuzberg bölgesindeki tüm demokratik güçleri, gericilerin gösteri ve yürüyüşlerini protesto etmeye çağırdılar.

Alman Sendikalar Birliği (DGB) Berlin eyalet yönetimi de bir açıklama yaparak kendisine "Tutucu Eylem" adını veren kuruluşun bu eyleminin DGB tarafından "Türk vatandaşlarımızı tahrik etmeye yönelik" görüldüğünü bildirdi.

kezinde görevli Yılmaz Karahasan uzun bir konuşma yaptı. Daha çok işyeri işçi temsilcilerinin katıldığı toplantıda yabancılar raporu ayrıntılı olarak ele alındı. Konuşmacı Karahasan çıkarılmak istenen Yabancılar Yasası'nı tanımlarken "Eğer bu raporun içeriğinde öngörülen hedefler gerçekleştirilecek olursa Güney Afrika'daki ırkçı rejimin yanısıra, belli bir grup insana pasaportlarını birlikte taşıma zorunluğunu yasallaştıran ikinci ülke olarak Federal Almanya tarihe geçecektir" dedi.

• Danimarka'da

Danimarka polisi 11 Mayıs günü Suriye'den kakan bir açakla Danimarka'ya sığınmak için gelen Türkiyeli öğretmenDDKD üyesi Ercan Sarısaltık'ı uçaktan iner inmez tutuklayarak tekrar Suriye'ye iade etti. Türkiye'de 20 yıl hapis cezası istemiyle yargılanan Sarısaltık'ın iadesi Danimarka demokrat kamuoyunda, basında ve televizyonda sert tepkilere yol açtı. Bu arada, Sarısaltık'ın Suriye tarafından tekrar Danimarka'ya gönderildiği öğrenilince Danimarka'daki demokratik güçler harekete geçerek, polisin tekrar aynı şekilde davranmasını engellediler ve Sarısaltık'ın 16 Mayıs günü Danimarka'ya kabul edilmesini sağladılar.

• Belçika/Limburg'da

Belçika'da Limburg bölgesindeki kömür ocaklarında çalışan ve aralarında çok sayıda Türkiyeli işçilerin de bulunduğu 4000 kömür işçisi izin hakkı ve kısa çalışma konusundaki kazanımları işverenlerce geri alınmak istenince yarım saatlik başarılı bir uyarı grevi yaptı.

Bilindiği gibi bir süre önce Limburg kömür işçilerine ayda üç gün zorunlu kısa çalışma getirilmişti. 18 Mayıs günü işveren tarafından asılan bir bildiri ile kısa çalışma süresinin uzatıldığı duyuruldu. Aynı gün işveren tek taraflı olarak bir karar daha aldı ve Haziran-Ağustos ayları arasındaki tüm izinlerin kaldırıldığını açıkladı. Yabancı işçileri doğrudan hedeflediği belli olan bu son karar bardağı taşıran son damla oldu ve 4 bin işçi uyarı grevine gitti.

dan uygun bir yardım karşılığı vazgeçebileceğini" ima ettiği izlenimi ağırlık kazandı. Daha sonra Dışişleri Bakanı Genscher'in Ankara gezisi, İlter Türkmen'in Bonn gezileri sırasında konu daha da ayrıntılandı ve sonunda 400 milyon Mark'lık bir askeri yardım karşılığı cunta hükümeti, Türkiyeli işçilerin AET ülkelerindeki serbest dolaşım hakkını sattı.

Nitekim Türkiye'yi son olarak ziyaret edenlerden Federal Çalışma Bakanı Blüm ile Batı Berlin Belediye Başkanı Weizsäcker'in konuşmalarında, Federal Almanların bu konuda tam olarak rahatladıkları gözlendi. Her iki politikacı da sorunun "Türk hükümetinin anlayışı sayesinde çözüme bağlandığı" anlamına gelen açıklamalarda bulundular.

Konuyla ilgili bilgilerin kamuoyuna sızması özellikle Federal hükümet tarafından oluşturulan ünlü yabancılar komisyonunun gizli toplantılarında oldu. Nitekim 31

lerinden ülkelerine dönmeleri istenecek.

Edinilen bilgiye göre, gerici güçlerin Batı Berlin'de yapmak istedikleri bu gösterinin hazırlıkları ve planlaması bir yıl önce başlamıştı. Nitekim, daha geçen yıl CDU'nun gençlik örgütü "Junge Union" 17 Haziran için yerel eylemlerin yanında, bir de Batı Berlin'de merkezi bir büyük eylem yapma kararı almıştı.

Öte yandan, gazetemiz baskıya verilirken, Federal Almanya'nın birçok kentinden gerici unsurları Batı Berlin'e aktarabilmek için büyük organizasyonlara girildiği ve otobüslerin kiralandığı öğrenildi. "Unsere Zeit" Gazetesi'nin 6 Haziran tarihli sayısında belirtildiğine göre, Batı Berlin'e Hamburg, Hannover, Köln, Frankfurt ve Münih'ten otobüsler kalkacak. Berlin'e gidecekler herşey için adambaşı yalnızca 30 Mark ödeyecek ve Jugendhaus'lardaki geceleme masraflarını Batı Berlin Senatosu

lır e hareket etti.

Öte yandan, "Konservative Aktion" örgütü 17-19 Haziran tarihlerinde Batı Berlin'de "büyük özgürlük kongresi" düzenleyerek, burada "Almanya Muhafazakar Gençliği"nin kurulduğunu açıklayacaklar.

Ayrıca, Reichstag önünde de bir gösteri yapılarak "özgür olmayan Almanya'da yaşayan hemşehriler selamlanacak" ve Fransız, İngiliz ve Amerikan işgal kuvvetlerine bağlı askerlere onbin adet gül ve mektup

"Türk vatandaşlarımızı tahrik etmeye yönelik" görüldüğünü bildirdi.

Yayınlanan bildiride ayrıca, "Yabancılar ne artan işsizlikten, ne de konut sorunlarından sorumludur... Kriz dolayısıyla yabancı ve Alman işçilerin karşı karşıya getirilmeleri önlenmelidir." denilerek DGB Başkanı tarafınan, halk bu tutucu eylemlere karşı çıkmaya çağrılmakta ve yabancı vatandaşlarla DGB'nin tam bir dayanışma içinde olduğu belirtilmektedir.

Hollanda'da göçmenlerin demokratik etkinlikleri

• Utrecht'te genç yabancıların durumunu protesto amacıyla bir miting yapıldı

Hollanda'nın Utrecht kentinde 28 Mayıs Cumartesi günü "Yabancı Gençlerin Oturma Hakkını Koruma Komitesi" tarafından düzenlenen bir yürüyüş yapıldı. Sağanak yağmur altında gerçekleştirilen eyleme Hollanda'nın dört bir yanından onlarca otobüs tarafından taşınan ilericilerin ve yabancıların toplamı miting alanında 5 bini buldu. Yürüyüş kolundakilerin çoğunluğunu Türkiyelilerin oluşturduğu dikkati çekti.

Hollanda basını ve televizyonu tarafından geniş biçimde yansıtılan yürüyüşte Hollanda'nın Liberal Parti dışında kalan tüm siyasal partilerinin ve iki büyük sendikanın temsilcileri konuşmalar yaptılar. Konuşmacılar yabancı gençlerin durumunun bugün son derece kötü olduğunda görüş birliğine vardılar. Bilindiği gibi halen Hollanda'da evlenmiş, işsiz kalmış ya da ailesinden bağımsız olarak oturmak isteyen 21 yaşından küçük gençler hemen sınırdışı ediliyorlar. Bugün salt bu yüzden haklarında soruşturma sürdürülen 10 bin dolayında yabancı genç bulunuyor.

Eylem boyunca temel olarak şu beş istem üzerinde duruldu:

Aileyi birleştirme yoluyla Hollanda'ya gelen tüm gençlere önkoşulsuz oturma hakkı tanınmalı; evlenme, bağımsız oturma hakkı, eşlerini yanlarına getirme olanakları tanınmalı; resmi kurumlar oturma hakkı üstüne gençlere geniş ve ayrıntılı bilgi vermeli, yaş tashihi iddiaları sınırdışı etme gerekçesi olmamalı, bu konuda objektif bir araştırma yapılmalı ve kısa süreli askere giden gençlerin oturma ve benzeri konulardaki hak kaybının önüne geçilmelidir.

Leiden'de

Öte yandan Hollanda'nın Leiden kentinde 27 Mayıs günü yabancı düşmanlığına karşı bir gece düzenlendi. HTIB Leiden çalışma grubu tarafından düzenlenen geceye yüzlerce Türkiyeli ve Hollandalı katıldı. Türkçe ve Hollandaca yapılan konuşmalardan sonra HTIB çalışma grubunun müzik kolu sahneye çıkarak kısa ama etkili bir program sundu. Gece yarısına kadar süren gecede çeşitli folklor gösterileri de yapıldı.

Idstein'da neo-nazilerin gösterisi engellendi

Idstein'ın merkezinde bulunan "Binding" lokantasında "Emniyet ve Düzen" konusu altında bir toplantı yapmak isteyen nazilerin gösterisi Idstein'lı anti-faşistlerce engellendi. Wiesbaden yakınlarında küçük bir kent olan Idstein'da, Pazar günü olmasına rağmen ikiyüzü aşkın barışsever ve anti-faşistin yürüyüşe katılması büyük ilgi uyandırdı.

"Binding adlı lokanta sahip değiştirdikten sonra hiçbir yabancıyı bu lokantaya sokmuyordu" diyor Idstein Türkiyeli İşçiler Derneği (FIDEF) Başkanı ve sürdürüyor konuşmasını: "NPD'nin bu toplantıyı yapacağını öğrenir öğrenmez harekete geçtik. Kentimizdeki 'Barış Girişimi' geceli gündüzlü çalışarak, bu yürüyüşü örgütledi. Gördüğünüz gibi toplantı engellendi. Lokanta sahibi, lokantasını bile açamadı. Bizim kent için bu bir kazanım."

Daha sonra Rathaus (belediye binası) önünde yapılan gösteride Prof.Mausbach, DGB Wiesbaden Bölge Başkanı Herbert Schneider ve İşçi Derneği'nden bir işçi konuştular.

"Hiç kimsenin gerek rengine, gerekse ulusuna göre aşağılanmasına gözümüzü yummamalıyız" diyen Prof. Mausbach, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Yabancı işçiler bizim dostumuzdur. Yabancı düşmanlığına karşı çalışmak, barış için çalışmakla eş anlamlıdır. Bu nedenle dayanışmayı arttırmalı, yeni barışçıl açılımlar aramalı, tüm insanlık dışı davranışların karşısında durabilmeyi öğrenmeliyiz."

Kassel'de neo-naziler bir Türk bakkalı kundakladılar

Kassel'de 7 Haziran geceyarısı Friedrich Ebert Strasse'deki bir Türk bakkalı naziler tarafından benzin dökülerek kundaklandı. Istanbul Bakkaliyesi adlı işyerine giren naziler benzini ateşlemeden önce duvara "Türken raus" diye yazdılar.

Kassel'de son günlerde yabancı düşmanlığının arttığı, kentin çeşitli semtlerinde duvarlara "Mehmet geh Heim" (mehmet evine git), "Türken raus" (Türkler dışarı), "Schlag die Türken tod" (Türkleri döverek öldürün) gibi yazılar yazılıyor.

Yanan bakkal dükkanının sahibi Şeref Türközü muhabirimize yaptığı açıklamada, daha önce de benzeri tehditleri aldığını, alışveriş edenlerin nazi gençler tarafından tartaklandığını söyledi.

Yabancı düşmanlığında Batı Berlin gene başı çekiyor

Yabancı çocuklar okul dışına itiliyor

● **GEW 3. Başkanı Çınar: "Batı Berlin Hükümetinin yabancı çocukların okul dışına itilmesinde Federal Almanya çapında öncülük yaptığı açıktır."**

● **Yeni Okul Yasası geniş tepkilere yol açtı. Teknik Üniversite'de yapılan toplantıda Yabancılar Danışmanı CDU'lu Barbara John protesto edildi**

3 Haziran günü yapılan toplantıyı Yabancı Öğretmenler Komitesi adına yöneten heyet: Soldan sağa: S. Kesim, I. Yıldırım, S. Çınar, M. Mete

Batı Berlin'de geçtiğimiz Şubat ayında yürürlüğe giren ve Eğitim Senatörlüğü'nün genelgeleriyle Ağustos ayı başında başlayacak yeni eğitim yılında uygulanmaya konacak yeni Okul Yasası Batı Berlin'de sert tepkilere yol açtı. Bir yandan yabancı çocukları okul sisteminin dışına itmeyi amaçlayan, öte yandan 300'e yakın Türkiyeli öğretmeni işlerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya bırakan uygulamaların başlatılmasını önlemek için Eğitim ve Bilim İşçileri Sendikası GEW içinde bir Yabancı Öğretmenler Komitesi kuruldu. Bu komitenin 3 Haziran günü Teknik Üniversite'de düzenlediği *Bilgi Verme ve Dayanışma Toplantısı*'na 300'ün üzerinde Alman ve yabancı öğretmen ve veli katılarak yeni eğitim yasasını ve çıkartılmak istenen yönetmelik taslağını protesto ettiler.

Yeni yasa ne getiriyor

Yürürlüğe girmiş olan yeni Okul Yasası'nın anti-demokratik ve yabancı düşmanı maddeleri başlıca beş noktada toplanıyor:

Bütün normal sınıflardaki yabancı öğrenci sayısı yüzde 30'la sınırlandırılıyor. Sınıflardaki yabancı öğrencilerin yarısının Almanca biliyor olması halinde, bu oran yüzde 50'ye kadar yükseltilebilecek. Yabancı öğrenci sayısının bu sınırın üstüne çıkması halinde, bu **"fazlalık"** yabancı öğrenciler, Almanca biliyor olsalar bile, yabancı sınıflarında toplanacaklar. Böylelikle Almanca bilmeyen öğrencilerin gittikleri "hazırlık sınıfları" azaltılacak ve buradaki öğrenciler, hiç Almanca bilmeseler bile, normal sınıflara dağıtılacaklar. Bu uygulama, hem Almanca bilmediği için dersleri izleyemeye mecbur etmekle sonuçlanacak. Örneğin Neukölln semtinde şu anda 92 olan hazırlık sınıfı sayısının önümüzdeki yıl 13'e indirilmesi öngörülüyor.

Eğitim Senatörü Laurien, normal sınıflardaki yabancı öğrenci sayısının yüzde 30 gibi belirli bir oranla sınırlandırılmasının gerekçesini, **"Alman çocuklar sınıflarda kendilerini azınlıkta hissetmemelidir"** biçiminde açıklamış bulunuyor.

-Almanca bilgisi yeterli olmayan öğrencileri normal sınıfa hazırlama işlevi gören "hazırlık sınıfları"nın yabancı öğrenciyi yaşına uygun düşen belli bir sınıfa hazırlama amacı, yeni yasayla ortadan kaldırılıyor. Böylece yaşları ve bilgi düzeylerine bakmaksızın Almancaları yeterli olmayan bütün yabancı çocukların aynı sınıflara doldurulmaları yasal bir hale getiriliyor. Bu değişiklikle hazırlık sınıflarındaki bugünkü durumun iyileştirilmesi yasal olarak da engellenmiş olacaktır.

-1.sınıfa başlarken ve yabancı dil dersinin başladığı 5. sınıftan önce, 4. sınıfın ortasında yabancı öğrencilere bir çeşit test verilerek Almanca bilgilerinin *"ölçülmesi"* öngörülüyor. Böylelikle, yeni okula başlayan yabancı öğrenciyi, *"Almancası yeterli değil, bu okulda da özel sınıf açma olanağımız yok"* denilerek başka semtlere göndermenin yolu açılıyor. Öte yandan, 4. sınıftaki öğrencilerin de gene *"Almanca bilgileri yeterli değil"* gerekçesiyle 5. sınıfta başlayacak yabancı dil dersi almaları engellenerek Almanca dersi almaya mecbur tutulacaklar. Yabancı dil dersi alamayan bir öğrencinin ise, meslek okuluna, Realschule'ye ya da liseye devamı etmesi olanaksız. Pedagoglar, hiçbir testin yabancı bir çocuğun Almanca bilgisini gerçekten ölçemeyeceğini belirtiyorlar.

ve liselerde Türkçe yabancı dil olarak kabul edilmediğinden, Türkçe'yi seçen bir öğrencinin bu okullara devam etmesi engellenmiş oluyor.

-Politik sığınma isteminde bulunmuş ve işlemleri halen yürümekte olan ailelerin çocuklarının *"okula devam"* mecburiyeti kaldırılıyor. Çocuğunu okula göndermek isteyen sığınmacılar için özel "geriye dönüşe hazırlama" sınıfları açılması öngörülüyor. Böylelikle, sığınma başvurusunda bulunanların dilekçelerinin reddedileceğine kesin gözüyle bakılıyor.

Türkiyeli öğretmenlerin durumu

Yeni Okul Yasası'na göre hazırlanan yeni yönetmelik tasarısında, normal sınıflarda ders veren yabancı öğretmenlerden iki devlet imtihanını da vermiş olmaları şartı isteniyor. Şu anda Batı Berlin okullarında durumu bu koşula uygun yalnızca 18 öğretmen bulunduğundan geriye kalan 316 öğretmenin büyük bir kısmı yakın bir gelecekte sözleşmeleri iptal edilerek işlerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyalar.

Öteki eyaletlere öncülük

Yeni çıkartılan Okul Yasası'yla, yönetmelik ve genelgelerle Batı Berlin hükümetinin Federal Almanya'nın öteki eyaletlerine de öncülük yaptığını söyleyen GEW sendikası 3. Başkanı Safter Çınar, gazetemize şu açıklamayı yaptı:

"Son iki yıl içinde CDU'nun yönetiminde olan eyalet hükümetlerinin yabancılar politikasını sertleştirmesinde Batı Berlin öncülük rolünü üstlenmiştir. Bu, iki yıl önce Yabancılar Kararnâmesi'nin değiştirilmesi olayında da görüldü. İkincisi, kamuoyunda bu kadar büyük tepkilere yol açmamış olsa bile, Federal Almanya'nın diğer eyaletlerinde de normal sınıflardaki yabancı öğrenci oranını azaltma eğilimi ve uygulaması var. Hazırlık sınıfları ve bunun getirdiği anarşi öteki eyaletlerde de var. Batı Berlin'de yapılan, bu anarşiyi yasallaştırmaktır. Yani, yabancı öğrencilerin mümkün olduğu kadar okulun dışına, ya da kenarına itilmesi diğer eyaletlerde de var. Batı Berlin olsa olsa bunu daha açık, daha görünür bir şekilde yapıyor".

RÖPORTAJ

"Türkiyeli öğretmenlerin dayanışmasını kırmak istiyorlar"

Batı Berlin GEW 3. Başkanı Safter Çınar'la konuşma

Geçtiğimiz Mayıs ayında Batı Berlin Eğitim Ve Bilim İşçileri Sendikası GEW'nin 3. Başkanlığına seçilen Safter Çınar 1967 yılından beri Batı Berlin'de yaşıyor ve Alman ve yabancı gençlere okuldan meslek eğitimine geçiş döneminde danışmanlık yapan bir kurumda çalışıyor. Türkiyeli öğretmenleri işten atma girişimleri ko-

çıktı. Batı Berlin'deki Türkiyeli öğretmenleri işten atma hazırlıklarıyla Türkiye'nin göndermeye hazırlandığı bu öğretmenler arasında bir ilişki var mı?

Safter Çınar: İşten atılan Türkiyeli öğretmenin yerine cuntanın gönderdiği yeni öğretmenleri almak hukuken müm-

lara dağıtılacaklar. Bu uygulama, hem Almanca bilmediği için dersleri izleyemeyen çocukların başarısız kalmalarıyla sonuçlanacak, hem de yabancıların yoğun bulundukları semtlerde, yabancı çocukları başka semtlerdeki okullara git-

gisini gerçekten ölçemeyeceğini belirtiyorlar.

-Yeni yasa, Türkiyeli çocuklara 5. sınıfta başlayan yabancı dil dersi olarak Türkçe'yi seçme hakkını veriyor. Ama öte yandan meslek okullarında ve Realschule

Foto: Levent Özgül

Eğitim ve Bilim Işçileri Sendikası çocuklarımız için ne istiyor

-Yabancı çocuklarla Alman çocuklar aynı okullarda, aynı sınıflarda birlikte eğitim görmelidir.

-Yabancı çocuklara kendi dilleri ve kültürleri okul programı çerçevesinde verilmelidir.

-Hazırlık sınıfları, aynı yaş grubundaki ve aynı bilgi düzeyindeki yabancı çocuklardan oluşmalı ve bu çocuklar belli bir okul tipine, belli bir sınıfa geçişe hazırlanmalıdırlar.

-Normal sınıflardaki yabancı öğrenci sayısı sınırlanmamalıdır. Yabancı çocuğun normal sınıfa mı, yoksa hazırlık sınıfına mı gideceğine karar verilirken sadece onun Almanca bilgisi gözönüne alınmalıdır.

-Yabancı çocuklar ilkokula başlarken Almanca bilmiyorlarsa, onlara okuma-yazmayı ana dillerinde öğrenme olanağı sağlanmalıdır.

-Yabancı öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenci sayısı normalden düşük tutulmalıdır. Bunun için de, sınıflardaki öğrenci sayısı hesaplanırken yabancı öğrenciler çift sayılmalıdır.

-Çocuklara birinci sınıftan itibaren anadil derslerinde yalnızca dil öğretmekle kalınmamalı, çocuğa kendi ülkesinin tarihi, kültürü vb. de öğretilmelidir.

-Yabancı çocukların ana dilleri yabancı dillerden bir tanesi yerine sayılabilmeli, bundan ötürü hiçbir orta ve ileri dereceli okulun yolu yabancı çocuğa kapatılmamalıdır.

-Alman ders programlarına yeni ekler getirilerek, yabancı çocukların geldikleri Türkiye, Yunanistan, Portekiz, Italya gibi ülkelerin tarihine, coğrafyasına vb. ilişkin bilgiler Alman çocuklara da verilmelidir.

bir kurumda çalışıyor. Türkiyeli öğretmenleri işten atma girişimleri konusunda Safter Çınar'la yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz.

Türkiye Postası: Batı Berlin Okul Senatörlüğü'nün okullarda görev yapan Türkiyeli öğretmenleri yığınsal bir biçimde işten atmaya hazırlandığı açıklandı. Bunu nasıl gerçekleştirecekler?

Safter Çınar: Okul Senatörlüğü geçtiğimiz günlerde bir genelge çıkardı. Bu genelgeye göre, yabancı öğretmenlerin normal sınıflarda ders verebilmeleri için Federal Almanya'da öğretmenlik yapmış ve iki devlet imtihanını vermiş olmaları gerekiyor. Oysa şu anda Batı Berlin okullarında görev yapan 334 Türkiyeli öğretmenden yalnız 18'inin durumu bu koşula uygun. Yani 316 Türkiyeli öğretmenin işten çıkartılması mümkün.

Türkiye Postası: Ama böylesi yığınsal denebilecek bir işten çıkarmanın önünde yasal engeller olması gerekir.

Safter Çınar: Evet, iş hukuku açısından mümkün değil. Istihdam edecek yerimiz yok gerekçesi ile de mümkün değil. Ama yasalarda **"Kişisel nedenlerle iş sözleşmesinin feshi"** diye bir madde var. Işte bunu uygulayacaklar. 31 Mayıs günü Senato'nun öğretmenlere yaptığı toplantıda, yeni okul yılı başında ilgili eğitim müdürlerine ve okul müdürlerine her yabancı öğretmen için ayrı bir form doldurtulacağı açıklandı. Burada öğretmenin Almanca bilgisi, tahsil durumu, kaç yıl nasıl çalıştığı ve bir genel değerlendirmesi yer alacak. Sonra da, bu formlara dayanılarak işten çıkarmak istedikleri öğretmen arkadaşlarımız için, **"Bu öğretmenin dil bilgisi, yeteneği vb. yeterli değildir, onun için Batı Berlin okullarında görev yapamaz"** denilerek **"Kişisel nedenlerle iş sözleşmesinin feshi"** gerekçesi hazırlanmış olacak. Böylece bir taşla iki kuş vurmayı planlıyorlar. Birincisi, işten çıkarmaları kitabına uydurmuş olacaklar, ikincisi, Türkiyeli öğretmenler arasında "Ben sesimi çıkarmazsam bana dokunmazlar" düşüncesini yaygınlaştırarak bu anti-demokratik uygulamaya karşı dayanışmayı, birlikte hareketi parçalamayı planlıyorlar.

Türkiye Postası: Türkiyeli öğretmenleri bu biçimde işten çıkarmak istenmesinin amacı nedir?

Safter Çınar: Bir amaç, **"tasarruf"**tur. 1985 yılına kadar Batı Berlin'de bin öğretmen kadrosundan tasarruf yapılacak. Bu konuda Senato'nun kararı var. Bu arada 200-300 yabancı öğretmenden de tasarruf yapılırsa iyi olur, diye düşünülüyor. Ikinci amaç ise şudur: Genel politika yabancı çocukları **"Almanlaştırmak"**tır. Okullardaki yabancı öğretmenlerin işlevi ise buna ters düşüyor.

Türkiye Postası: Genelgenin öngördüğü koşullar yalnız normal sınıflarda ders veren yabancı öğretmenleri etkiliyor. Şu halde, hazırlık sınıflarına ders veren öğretmenler için bir tehlike söz konusu değil.

Safter Çınar: Hayır, onların durumu da tehlikede. Hazırlık sınıflarının sayısı da azaltılacak. Bu sınıflarda ders veren öğretmenlerden iki devlet imtihanını da vermiş olma koşulu istenmiyor olsa bile, sınıf sayıları azaltılınca ve normal sınıflarda da ders vermeleri engellendiğinden, haliyle işten çıkartılacaklar.

Türkiye Postası: Artık Türkiye'den eskisi kadar ileri yaşta öğrenci gelmiyor. Buradaki Türkiyeli çocuklar ise daha küçük yaştan Almanca öğrendiklerine göre, gerçekten de Türkiyeli öğretmenlerin gerekliliği ortadan kalkmayacak mı?

Safter Çınar: Evet, resmi makamlar bunu söylüyorlar. Ama bu düşünce yanlıştır. Yabancı öğretmenin gerekliliği yalnızca çocukların yeterli Almanca bilmemesine dayandırılamaz. Yabancı öğretmenler değişik kültürlerin bir arada yaşamasında bir aracıdırlar. Okullarda öğrenciler yalnızca Alman çocuklarından oluşmuyor ki. Çeşitli uluslardan, halklardan öğrenciler var. Aynı şekilde öğretmenlerin de yalnız Almanlardan değil, değişik uluslardan, halklardan oluşması gerekir. Onun için, çocuk Almanca bilince Türkiyeli öğretmene gerek yoktur düşüncesi yanlıştır.

Türkiye Postası: 18 Mayıs tarihli gazetelerde, Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı'nın Federal Almanya'ya toplam 856 öğretmen göndermeye hazırlandığı haberi

retmenin yerine cuntanın gönderdiği yeni öğretmenleri almak hukuken mümkün değil. Zaten gazetede çıkan haberden anlaşıldığına göre, bu öğretmenler öğleden sonra verilen ve okul sisteminin dışında kalan **"konsolosluk dersleri"** için gönderilmektedir. Ayrıca bu öğretmenlerin yalnız Türkiyeli çocukları değil, ailelerini de **"eğiteceği"** söylenmektedir. Yani cunta özel olarak seçip göndereceği bu öğretmenlerle yurt dışındaki Türkiyeli çocukların ve işçilerin beynini yıkamaya hazırlanıyor.

Türkiye Postası: Ama öğleden sonra verilen bu **"konsolosluk dersleri"** ile çocukların Türkçe öğrenmeleri yararlı olmuyor mu?

Safter Çınar: Biz çocukların Türkçe öğrenmesi sorununun okul sisteminin dışında bırakılmasını, bunun konsolosluklara bırakılmasını baştan beri eleştiriyoruz. Buna karşı çıkışımızın nedeni sadece konsolosluklar aracılığıyla çocukların gerici, çağdışı düşüncelerle beyinlerinin yıkanması değildir. Çocuğun öğleden sonraları, ayrı bir ders daha görmesi pedagojik açıdan da yanlıştır. Bir kere çocukların oynamak hakkı var, ayrıca okuldan sonraki zamanda okulun verdiği dersleri yapması gerekir. Biz, Türkiyeli çocukların ana dillerini normal okul sistemi içinde öğrenmeleri gerektiğini savunuyoruz. Madem ki okulun görevi çocuğun kişiliğini her yönüyle geliştirmektir, o halde çocuklara ana dillerinin ve kültürlerinin de okul programı içinde verilmesini istemekten daha doğal ne olabilir ki?

Türkiye Postası: Yeni çıkan Okul Yasası Türkiyeli öğrencilere Türkçe'yi yabancı dil dersi olarak alma olanağı getirmiyor mu?

Safter Çınar: Bir kere, daha ilerideki aşamaların hepsinde Türkçe yabancı dil olarak kabul edilmediğinden, Türkçe'yi seçen çocuk bazı ciddi zorluklarla karşılaşacaktır. Dolayısıyla olumlu görünen bu adım, bizim istemlerimizin karşılanması olmuyor. Öte yandan normal sınıflarda görev yapacak Türkiyeli öğretmenlerden iki devlet imtihanını da vermiş olmak koşulunu yerine getirmeleri isteniyor. Bu koşulu yerine getirebilen Türkiyeli öğretmen sayısı yalnızca 18'dir. Çocuğa yabancı dil olarak seçme hakkı verilen bu Türkçe dersini kim verecek?

Umudun şairi: Nazım Hikmet ve umutsuzluğun şairi: Necip Fazıl Kısakürek

İki şair, iki dünya görüşü

● Nazım Hikmet'le Necip Fazıl'ın sanatsal yanlarının karşılaştırılması sanat ve ideoloji bağlantısını somutça ortaya koyuyor

3 Haziran, Türkiye'nin ve çağdaş dünyanın en büyük şairlerinden biri olan Nazım Hikmet'in 20. ölüm yıldönümüydü. 24 Mayıs'ı 25 Mayıs'a bağlayan gece ise Nazım'ın yaşıtı ve "şairlik" dışında her alanda tam zıddı olan Necip Fazıl Kısakürek 78 yaşında, İstanbul'da öldü. Nazım Hikmet'le Necip Fazıl arasında sadece üç yaş fark vardı. Nazım, Necip Fazıl'ın üç yaş büyüğüydü. Çıplak şairlik yeteneği ve şiir tekniği, yani sözcükleri ahenkli ve duygulu biçimde ardarda getirebilmek açısından iki şair başlangıçta kıyaslanabilirdi. Ama Nazım canından fazla sevdiği vatanından çok uzaklarda, Moskova'da öldüğünde, sadece Türkiye çapında değil, dünya çapında bir sanatçı ve yabancı şiir eleştirmenlerinin pek çoğunun da dile getirdikleri gibi- belki de- çağımızın en büyük, en evrensel şairiydi. Ölümünün üstünden geçen 20 yılın her gününde, her anında biraz daha büyüdü, biraz daha evrenselleşti; kuşkusuz öncelikle Türkiye insanının ama bir o kadar da insanlığın malı, övüncü oldu.

Necip Fazıl ise İstanbul'da hayata gözlerini kaparken- gerici ideolojiye hizmet etmiş, sömürülenden yana değil, sömürenlerden yana saf tutmuş olmasından etkilenmemeyi becererek, onu sadece mısralarıyla değerlendirenler için bile- umutsuzluk, hüzün ve ölümü hatırlatan bir sesten ibaretti. O, evrenselleşmeyi, çağdaşlaşmayı, geleceğin şairi, umudun şairi, böylece de gerçek sanatçı olmayı başaramamıştı. Doğuştan yetenekleri, mısralarının ahengi, onu "şairlerden biri" olmaktan çıkartmaya, dar sınırların, kişisel duygusallıkların, hatta çağının ötesine taşan "büyük şair" yapmaya yetmedi.

Nazım Hikmet ve Necip Fazıl üzerine yapılacak karşılaştırmalı bir inceleme, dünya görüşü ve sanat, sanat ve ideoloji bağlantısını açıkça ortaya sermek açısından ilginç olabilir. Burada, kısa bir yazıda değinilebilecek olan, çağımızda gerçek sanatın evrensel, büyük şiirin yolunun çağın ileri ideolojisinden geçtiği gerçeğidir. Nazım Hikmet'in çağımızın en ileri dünya görüşü ve ideolojisi olan işçi sınıfı bilim ve ideolojisine şaşmaz bağlılığı, yaşamını sosyalizme adayışı, onun *"doğal şairlik yeteneği"*ni aşarak çağdaş ve dünya ölçüsünde büyük şair olmasına yol açtı. O sanatçı duygusallığını ve şair ustalığını yirminci yüzyılın gürül gürül ileriye akan seline kattı. Çağımızın en büyük sorunlarına, en büyük acı ve sevinçlerine eğildi. Bunu yaparken *"taraf"* oldu. Ezilen, sömürülen, savaş veren, başını dik tutan ve yarınları inşa eden insandan yana taraf olurken, haksızlığın, zorbalığın, esaretin, savaşın, sömürünün karşısına dikildi. Bazen kavga şiirleri, bazen de aşk şiirleri yazdı. Onun şiirlerinde acısıyla, sevinciyle, iyisiyle, kötüsüyle tüm yaşam, tüm yirminci yüzyıl yansıdı. Ve Nazım, sağlam ve tutarlı bir dünya görüşü temelinden ve Türkiye insanından, Türkiye'den hareketle, vatanıyla bağlarını hiç koparmadan tüm dünya insanlarına seslenmeyi başarabildi. Böylece çağına damgasını basan üç beş şairden biri oldu.

Necip Fazıl Kısakürek ilk şiirlerini 1923'-de "Yeni Mecmua"da yayınlarken *"umut veren"* bir şairdi. O dönemlerde üç yaş büyüğü olan Nazım Hikmet'le aynı düzeyde bir şair sayılırdı. 1930'larda yazdığı gerçekten güzel ve Türk edebiyatına geçmiş şiirleri, onu o dönemin önde gelen şairleri arasına sokuyordu. *"Otel Odaları"*, *"Geçen Dakikalarım"*, *"Kaldırımlar"* gibi en iyi ve karakteristik şiirleri o dönemin ürünüdür. 1942'de yeni bir dergi çıkararak genç sanatçıları, şairleri bu dergi etrafında toplamayı amaçlıyordu. Eski kuşaktan umudunu kesmişti. Nazım'a uzak ve hasımdı. 1943'de "Büyük Doğu" dergisini çıkardı ve Sait Faik, Bedri Rahmi, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Özdemir Asaf, Zahir Güvemli, Fahri Erdinç gibi zamanın kimi genç yazar ve şairlerini bu dergi etrafında topladı. Bu kadronun tümünün yolları, çok geçmeden Necip Fazıl'dan ayrıldı. Necip Fazıl'ın, 1930'ların sonlarında tohum halinde beliren *"sağ"* ve karşı-devrimci görüşleri 1945 sonrasında iyice billurlaşmaya başladı. İşte o sıralarda *"Ver cüceye onun olsun şairlik/Şimdi gözüm büyük sanatkarlıkta"* diyerek, yenilmiş faşizmin *"başbuğlarına"* seslenen gizli bir saygıyla ve onlara özenerek, çevresine kümelenen gerici halkanın *"Mürşit"* ve *"Süper mürşit"* pohpohlamalarına kapılarak sağda düşünsel başbuğluğa ve liderliğe kalkıştı. Böylece gerici, sağcı, dinci, milliyetçi, yani çağını çoktan bitirmiş ve ölüme mahkum bir çizginin önderliğine özenen Necip Fazıl, şair, sanatçı Necip Fazıl'ı 1945'de öldürdü. 1960'lardan sonra, kalemiyle sağa, sömürgenlere hizmet etti; gazetecilik, fıkra yazarlığı yaptı; oyunlar, denemeler yazdı. Ama şiirindeki o sağlam tekniği ve etkileyici duygusallığı, gerici ideolojinin hizmetine girdikten sonra bir daha hiçbir zaman bulamadı. Dünya çapında olmak, evrensellik bir yana, Türkiye ölçülerinde bile şair ve sanatçı olarak ön planda yer alamadı.

Necip Fazıl'ın şiirlerinde, daha başlangıçtan beri hakim olan mistik hava, kişinin iç dünyasına ve duygularına kapanma, bunları aşamama, karamsarlık, umutsuzluk, sürekli öne çıkan ölüm teması ve ölüm özlemi, onun yaşamdan, yarınlar için kavgadan, insandan, çağın büyük sorunlarından kopukluğunun da belirtisiydi. Bu kopukluk giderek- ve sağa angaje olduğu ölçüde- büyüdü, giderek şiirden ve sanattan kopma noktasına vardı. 25 Mayıs 1983 tarihinde 78 yaşında öldüğü zaman en gerici tekellerin sözcüsü bir gazete dışında, gazetelerde ve sanat dergilerinde kısa bir haber olmayı aşamadı.

Sanatçı ve dünya görüşü etkileşimini Nazım Hikmet ve Necip Fazıl örneklerinden daha iyi anlatabilecek bir başka örnek bulmak gerçekten de güç. Bugün Nazım Hik-

Aynı dönemin, aynı koşulların ve hatta aynı ortamın iki ozanı Nazım Hikmet ve Necip Fazıl'da umut ve umutsuzluğu, yarınlara inancı ve savaştan kaçışı somutlayan iki örnek sunuyoruz. Nazım Hikmet'in dizeleri "Hapiste Yatacak Olana Öğütler" şiirinden, Necip Fazıl'ınki ise "Kaldırımlar" şiirinden alındı.

Çağımızın büyük yazarlarından Anna Seghers öldü

Çağımızın büyük yazarlarından biri daha aramızdan ayrıldı. Almanya Demokratik Cumhuriyeti'nin en ünlü romancılarından ve çağımızın en canlı ve savaşkan tanıklarından biri olan kadın yazar Anna Seghers, 2 Haziran'da Berlin'de öldü. Seghers 83 yaşındaydı.

Asıl adı Netty Radvanyi olan Anna Seghers yirminci yüzyıl başlarken, 1900 yılında, Almanya'nın Mainz kentinde doğdu. İlk romanı olan ve Türkçe'ye de çevrilmiş bulunan *"Santa Barbaralı Balıkçıların Ayaklanması"* 1928 yılında yayınlandı. Nazizm döneminde, tutarlı bir antifaşist olarak büyük sıkıntılarla karşılaştı ve pek çok Alman ilericisi, aydını, demokratı gibi ülkesini terketmek zorunda kaldı. 1933 yılında Fransa'-ya, oradan da Meksika'ya gitti.

Sürgün yılları Anna Seghers için acılı ama verimli yıllar oldu. Toplama kamplarındaki Alman direnişçilerinin yaşamını anlatan *"Yedinci Haç"* 1941 yılında çıktı. 1947'de, nazizm ve faşizmden kaçan göçmenlerin dramatik yaşamlarını anlatan *"Transit"* romanı yayınlandı.

Anna Seghers tüm yaşamı boyunca uğruna savaştığı ilkelerin en tutarlı biçimde geliştirileceğine ve korunacağına inandığı için, iki Almanya ayrılırken, 1947'de Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne yerleşti. Sömürünün ortadan kalktığı daha güzel bir

Orhan Kemal'i 13 yıl önce kaybetmiştik

Orhan Kemal'i 2 Haziran 1970'de kaybetmiştik. Ölümünün üstünden 13 yıl geçti. Romanları, kısa ve uzun hikayeleri bugün hala ve artan bir ilgiyle okunuyorsa, bu onun Türkiye'nin toplumsal haritasını yansıtabilmiş olmasından, her kesimden Türkiye insanını, özellikle ezilen, horlanan insanları, hiç de idealize etmeden gerçekçilikle anlatmasındandır. Genelevde çalışan kadın da, mahalle bekçisi de, kaymakam da, öğretmen de, işçide onun yapıtlarında kendisini bulur, kendisini okur.

Orhan Kemal ezilen insanı, toplumda horlanan insanı sevgiyle anlatır ama karamsarlığa düşmez. Umutsuzluğa karşı, hayatın dayattığı acılardan doğabilecek umutsuzluğa karşı umutla direnir. Kendisi kendi yapıtlarını "toplumcu gerçekçi" olarak niteleyenlere "aydınlık gerçekçilik" diye belki de daha uygun bir deyim önerirdi. Bu aydınlık gerçekçilik yapıtlarında parıldayan umut, onun dünya görüşünden, ideolojisinden kaynaklanıyordu. Çağdaş Türk edebiyatının önde gelen adlarından biri olan Orhan Kemal, aynı zamanda Türkiye işçi sınıfının örgütlü ve bilinçli bir savaş eriydi. Yaşadığı acıları, yoksulluğu, işçi sınıfının ideolojisinin, biliminin süzgecinden geçirerek hayatta ve sanatta yolunu sağlam belirleyen ve çığır açan yazarlardan biri oldu.

Bu yılın Orhan Kemal ödülü

Orhan Kemal adına 1973 yılından beri verilen ödülü 1973 yılında *"Büyük Gözaltı"* romanıyla Çetin Altan, 1974'de *"Yenişehirde Bir Öğle Vakti"* romanıyla Sevgi Soysal, 1975'de *"Yaralısın"* adlı romanıyla Erdal Öz, 1976'da *"Bir Gün Tek Başına"* romanıyla Vedat Türkali, 1977'de *"Kutsal Barış"*la Hasan İzzettin Dinamo, 1978'de "Kara Ahmet Destanı"yla Fakir Baykurt, 1979'da *"Mehmetçik Mehmet"*le Mehmet Başaran, 1980'de *"Bir Düğün Gecesi"* romanıyla Adalet Ağaoğlu, 1982'de *"Yıldız Karayel"* romanıyla Rıfat Ilgaz aldılar. 1981 yılında Roman ödülü verilmedi. Bu yıl ise Orhan Kemal ödülünü *"Cevdet Bey ve Oğulları"* romanıyla genç romancı Orhan Pamuk kazandı.

Yatacak Olana Öğütler" şiirinden, Necip Fazıl'ınki ise "Kaldırımlar" şiirinden alındı.

Hapiste yatacak olana öğütler

"sallansaydım ipin ucunda
bir bayrak gibi keşke"
demeyeceksin,
Yaşamakta ayak direyeceksin.
Belki bahtiyarlık değildir artık,
boynunun borcudur fakat,
düşmana inat,
bir gün fazla yaşamak.
Içerde bir tarafınla yalnız kalabilirsin,
kuyunun dibindeki taş gibi.

Fakat öbür tarafın
dünyanın kalabalığına
öylesine karışmalı ki,
sen ürpermelisin içerde,
dışarda kırk günlük yerde
yaprak kıpırdasa.

Kaldırımlar

İçimde damla damla bir korku
birikiyor;
Sanıyorum, her sokak başını kesmiş
devler
Üstüme camlarını hep simsiyah
dikiyor,
Gözüne mil çekilmiş bir âmâ gibi evler

Ne sabahı göreyim, ne sabaha
görüneyim.
Gündüzler size kalsın, verin
karanlıkları.
Islak bir yorgan gibi sımsıkı
bürüneyim;
Örtün, üstüme örtün, serin
karanlıkları.

zım Hikmet ve Necip Fazıl örneklerinden daha iyi anlatabilecek bir başka örnek bulmak gerçekten de güç. Bugün Nazım Hikmet'in mısraları Avrupa'da barış savaşı meydanlarında çeşitli dillerden okunuyor. Sadece Türkiye'de değil, insanların zulme karşı savaş verdiği her yerde, örneğin Şah dönemi İran'ının ölüm hücrelerinin duvarlarına bu mısralar kazılıyor. Bu mısralardan fışkıran umut ve direnç, bu mısralarda capcanlı yaşayan insan ve insan olmanın onuru dünyanın dört bir yanında daha güzel bir gelecek, daha aydınlık yarınlar için direnen, savaşan milyonları yüreklendiriyor. Necip Fazıl'a ise işbirlikçi tekellerin borazanları sahip çıkıyor.

Cumhuriyeti'ne yerleşti. Sömürünün ortadan kalktığı daha güzel bir dünya, barış ve demokrasi için verdiği savaşımı kalemiyle sürdürdü. 1951 yılında Stalin Barış Ödülü'nü kazanan ünlü kadın romancı, son yıllarda *"Güven"* (1968), *"Denizaşırı Yolculuk"* (1970) adlı romanları ve *"Gerçek Mavi"* (1967), *"Sanat Eseri ve Gerçek Üzerine"* (1971) adlı deneme kitaplarını yazdı.

Dünya, Anna Seghers'in ölümüyle, büyük bir yazarı olduğu kadar büyük bir barış ve demokrasi savaşçısını da kaybetmiş bulunuyor.

Orhan Kemal Roman Ödülü'nü "Cevdet Bey ve Oğulları"yla Orhan Pamuk kazandı

Düsseldorf Sanat Müzesi'nde politik önem de taşıyan bir resim sergisi

Max Beckmann. Kendi resmi. Yağlı boya

Düsseldorf Sanat Müzesi'nde (Kunstmuseum) 26 Haziran'a kadar sürecek "Harvard Üniversitesi Busch-Reisinger Müzesi'ndeki 20. yüzyıl Alman sanatı" adlı bir sergi var. En önemli bölümlerini "Brücke" grubu ressamlarının eserlerinin, ünlü Alman ressamı Max Beckmann'ın önemli eserlerinin ve "Bauhaus" sanatının arşiv malzemesinin meydana getirdiği bu sergi sanatsal olduğu kadar politik önem de taşıyor. Serginin el ilanında belirtildiği gibi, sergide yer alan hemen hemen her eserin bir "kaderi" var. Bu kaderi belirleyen Hitler Almanyası'nda ilerici sanata, başka düşüncede olan veya Yahudi ırkından sanatçılara karşı alınan tavır. Alman müzelerinden faşistler tarafından sokağa atılan bu eserler adı geçen Amerikan müzesinde toplanmış. Şimdi de Federal Almanya'da "onur konuğu" durumundalar. Örneğin Max Beckmann'ın kendi portresi zamanında Berlin'deki Nationalgalerie'de sergilenmekteymiş. Şimdi ise Busch-Reisinger Müzesi'nin baş köşesinde.

Politik koşullar yüzünden yurt dışına sürülmüş Türkiyeli sanatçılar açısından düşündürücü olduğu kadar yüreklendirici bir sergi. Daha bir kaç onyıl önce kendi ülkelerinde "dejenere" olarak damgalanıp eserleri sokağa atılan, dış ülkelere göç etmeye mecbur bırakılan ve vatandaşlıktan atılan bu sanatçılar, bugün gerek sanatlarının gücü, gerekse politik tutarlılıkları sonucu halklarının "onur listesinde" yer almış bulunuyorlar.

Bir kitap

"Ben bir Türk iken". Yazan: Gerhard Kromschröder. 136 sayfa. Almanca. Yayınlayan Eichborn Verlag. Isteme adresi: Eichborn Verlag,D-6000, Frankfurt 70

Ben bir Türk iken

"...Ich bin ein Glasmensch. Einer durch den alle hindurchsehen. Der unsichtbare Mann. Der Platz, auf dem ich sitze, ist leer. Ich existiere nicht, bin Luft..."
(Ben bir saydam insanım. Içinden herşeyin görüldüğü biri. Görünmeyen adamım ben. Oturduğum yer boş. Ben yokum. Havayım ben...)

Yukardaki cümleler bir Alman'a ait. Frankfurt'ta, "modaevi ve butik sahiplerinin, iş adamlarının, reklamcıların, borsa simsarlarının ve alımlı genç kızların" devam ettiği ünlü Operncafe'de oturan bir Alman'ın düşünceleri bunlar: *"Oturduğum yer boş. Ben yokum. Havayım ben..."*

Alman'ın adı Gerhard Kromschröder. Federal Almanya'nın en iyi röportaj muhabirlerinden biri. Stern dergisinin olay yaratan pek çok röportajında imzası bulunan bir gazeteci.

Frankfurt'ta, Operncafe'de oturuyor ve bunları düşünüyor: *"Yokum ben, ben havayım..."*

Gerhard Kromschröder Frankfurt'ta üç hafta süreyle *bir Türk olarak* dolaştı. Temizlik işçiliği yaptı, Frankfurt sokaklarını süpürdü. Başında kasketi, renkli gravatı, elinde plastik torbası ile kenti dolaştı. Açık hava meyhanelerinde yapayalnız oturdu ve Almanların onu bir sirk hayvanı gibi izlediklerine tanık oldu. Frankfurt genelevlerinde *Scheiss Türke! Auf dein Kanaken - Geld Scheiss ich"* (Bok Türk. Senin parana sı..yım" diyen, vücudunu satarak geçinebilen bir fukara Alman kızının hakaretlerine katlandı. Kentin meyhaneler semti Sachsenhausen'da kıçına tekmeler yiyerek sepetlendi... ve Federal Almanya'nın en iyi röportaj muhabirlerinden Gerhard Kromschröder sonunda yine aynı kılıkta Operncafe'ye geldi... Garson ona yer göstermedi. Beş, on, on beş, yirmi dakika bekledi. Garson geliyor geçiyor; komi kız geliyor geçiyor ama hiç kemse masada oturup bir kahve ısmarlamak için işaretler eden *"Türk"*ü görmüyordu.

Röportaj, Stern dergisinde yayınlandı. Olay oldu. Ilk kez, belki de gerçekten ilk kez Alman halkından biri, bir *"Türk"* olsa idi başına gelecekleri yaşayarak kavramıştı. Bunu iyi de anlattı. Yabancı düşmanlığına kulaklarını tıkayan, ya da yabancı düşmanlığını daracık Nazi gruplarının marifeti olarak kavrayan Almanlar için Kromschröder'in röportajı çarpıcı etkiler ve yankılar yarattı.

İşte bugün tanıttığımız kitap, sözünü ettiğimiz röportajın kamuoyundaki yankılarıyla zenginleştirilmiş basımını içeriyor.

Kitabın adı, *"Als ich ein Türke war"* Yani "Ben bir Türk iken..." Kitap Almanca. Eichborn Verlag tarafından yayınlanan kitap 136 sayfa ve çok ilginç fotoğraflarla süslenmiş. Isteme adresi de şöyle: Eichborn Verlag, D-6000 Frankfurt am Main 70.

ALS ICH EIN TÜRKE WAR

GERHARD KROMSCHRÖDER
EICHBORN-MAGAZIN

sayfa 9

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE SAYI:7 17 Haziran 1983

"Meclisten geçer ama halktan geçmez"

● **Yunanistan'da kamu sektöründe grev hakkını kısıtlayan yasa büyük protestolara yolaçtı**

Mayıs ayı sonunda Papandreu hükümetinin, kamu kesiminde "işçileri yönetime katma reform tasarısı" adı altında yeni bir tasarıyı meclise getirmesi geniş protestolara yol açtı. Tasarı bir yandan emekçilere yönetime katılma hakkı getirirken, diğer yandan da kamu sektöründeki grev hakkını sınırlıyor. Yeni tasarıya göre, bu sektörde, çalışanların üçte ikisinin gizli oylamada greve "evet" demesi halinde greve gidilebilecek. Eski yasaya göre çalışanların yarısından bir fazlasının "evet" demesi yeterli idi.

Yeni tasarı bazı sendika yöneticilerinin protesto amacıyla istifasına, 35 bin banka personelinin 48 saat grev yapmasına, Atina ve Pire hastanelerinde doktorların üç saat için işi bırakmalarına, Olimpik Hava Yolları ve diğer işkollarında uygulanan kısa süreli grevlere ve parlamento önünde 50 bin kişinin katıldığı bir protesto gösterisine yol açtı. Haziran ayı başında yapılan meclis oylamasında 300 sandalyeli mecliste 117 kişinin "evet" oyu ile yeni yasa kabul edildi. Milletvekillerinin yaklaşık üçte biri oylamaya katılmadı. Komünist Partisi'nin 13 milletvekili ise oylama sırasında salonu terkettiler. Katılan 200 milletvekilinin de 83'ü olumsuz oy kullandı.

PASOK hükümetinin kamu sektöründe halledemediği bazı ekonomik sorunlarını çözmek gerekçesiyle getirdiği bu yasayı emekçilerin kazanılmış haklarına bir saldırı olarak nitelendiren Yunanistan Komünist Partisi ve ilerici güçler *"Bu yasa meclislerden geçer ama halktan geçmez"* değerlendirmesini yaptılar.

Sovyetler Birliği'nin Cenevre görüşmeleri hakkındaki hükümet raporu:

"ABD silahsızlanma görüşmelerini baltalıyor"

Sovyetler Birliği hükümeti geçtiğimiz ay sonunda yayınladığı bir bildiri ile silahsızlanma görüşmelerinde ABD'nin baltalayıcı tavrına dünya kamuoyunun dikkatini çekti. Bildiride, Cenevre'de sürdürülmekte olan silahsızlanma görüşmelerinde olumlu bir sonuca ulaşılabilmesi için, yeni atom roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesinden vazgeçilmesi gerektiği belirtildi. NATO kararı uygulandığı takdirde, Sovyetler Birliği'nin de, Avrupa'ya orta menzilli atom silahı yerleştirmeme yönünde geçen yıl tek taraflı olarak aldığı kararı gözden geçirmek durumunda kalacağı açıklandı. Sovyetler Birliği'nin varolan güçler dengesinin bozulmasına izin vermeyeceği, *"eşit güvenlik ilkesini korumak için"* Avrupa'da önlemler almak zorunda kalacağı belirtildi.

Bildiride, Sovyetler Birliği, bu zorunlu adımları atmasına yol açacak durumun ortaya çıkmaması için tüm çabasını sürdüreceğini vurgularken, atom silahlarının azaltılması yönünde bir anlaşma sağlanıncaya dek en kolay ve en etkili adımın *bu silahların sayısal olarak dondurulması ve niteliksel olarak geliştirilmelerinin sınırlandırılması olduğunu bir kez daha yineledi.*

Weinberger roketlerin yıl sonundan itibaren yerleştirileceğini söyledi

NATO roketler kararını uygulamakta kararlı

● **NATO dışı alanlara müdahale konusunda da ABD'nin gereksinimleri müttefiklerce anlayışla karşılandı ve yeni önlemler alınması karara bağlandı**

Haziran ayı başında Brüksel'de yapılan NATO Savunma Bakanları toplantısında, 1979 yılı NATO ikili kararı tekrar onaylandı. Sonuç bildirisinde, Cenevre'de, ABD-Sovyetler Birliği arasında sürdürülen silahsızlanma görüşmelerinde yıl sonuna kadar bir sonuç alınmazsa, yıl sonundan itibaren Pershing II ve Cruise roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesi karara bağlandı.

Ortak bildirinin roketler kararına Yunanistan, Danimarka ve Ispanya "şerh" koydular. Yunanistan roketlerin yıl sonundan itibaren yerleştirilmeye başlanmasına karşı çıktığı gibi, silahsızlanma görüşmelerinde ABD'nin getirdiği "ara-çözüm" önerisini de desteklemediğini belirtti. Danimarka Savunma Bakanı ise, bir süre önce Danimarka Parlamentosu'nun aldığı "yıl sonuna kadar Cenevre'de başarı sağlanmazsa, roketlerin otomatik olarak yerleştirilmemesi" kararına dayanarak, çekince belirtti. Ispanya ise, ülkesinde NATO üyeliğini gözden geçirdiği koşullarda, yeni atom roketleri konusundaki karara katılamıyacağını bildirdi.

ABD Savunma Bakanı Weinberger, NATO toplantısında bir taraftan roketler kararının mutlaka uygulanması yönünde baskı yaparken, diğer taraftan da müttefiklerden askersel harcamalarını mümkün olan en üst düzeye çıkarmalarını istedi.

Ortak bildiride ele alınan diğer önemli konu ise NATO sınırları dışındaki ABD müdahale ve operasyonlarının öteki ittifak üyelerince nasıl destekleneceği idi. 1980'den bu yana NATO toplantılarının gündeminde sürekli yeralan ve özellikle ABD'nin ısrarlı tavrı sonucu her toplantıda kapsamı genişletilen bu konuda, ittifak üyeleri, ABD'nin ihtiyaçlar ve önlemler konusundaki açıklamalarını "**anlayışla**" karşıladılar.

Toplantıda müttefikler, ABD'nin Basra Körfezi'ne ve diğer "kriz" bölgelerine Çevik Güçleri göndermesi durumunda Avrupa savunmasında ortaya çıkabilecek boşlukları kapatmayı, ABD'ye geçiş kolaylıkları sağlamayı ve benzer bazı önlemleri almayı kabul ettiler. Bildiride "ihtiyaç duyulan önlemlerin alınması" ve bu önlemler üzerinde ABD ile diğer üyeler arasında "ikili işbirliğine girişilebileceği" konuları da yeraldı. Hollanda, Norveç ve Danimarka gibi ülkelerin NATO-dışı alanlara yayılmanın bazı hukuksal sorunları olabileceği konusunda endişelerini de dile getirdikleri toplantıda konuya ilişkin ayrıntıların NATO askeri makamlarınca hazırlanacak olan raporlar çerçevesinde belirlenmesi ve daha sonraki toplantıda ele alınması kararlaştırıldı.

ABD Savunma Bakanı bir ölüm aracını bizzat sınarken

Önce silahlanalım sonra azaltırız!

Ayrıca müttefikler, silahlanma harcamalarının her yıl yüzde 3 oranında arttırılması yönündeki kararı bir kez daha teyid ederken, buna yeni katkılarda bulunmayı da ilke olarak kabul ettiler. Nükleer silahların yanısıra konvansiyonel silahlarda da güçlerini arttırmayı karara bağladılar.

NATO ilkbahar toplantısının ardından 10-11 Haziran günleri Paris'te yapılan NATO ülkeleri dışişleri bakanları toplantısında da roketler konusundaki karar bir kez daha onaylandı.

Toplantı öncesi NATO Genel Sekreteri Luns'un, "Sovyetler Birliği'ni silahsızlanmaya zorlayabilmek için **önce** roketleri yerleştirmeliyiz" şeklindeki açıklaması, ABD ve NATO çevrelerinin "önce silahlanalım, sonra birlikte silahları azaltırız" demagojisi ile silahsızlanma görüşmelerini hiç ciddiye almadıkları, görüşmelere hiçbir zaman anlaşmak üzere oturmadıklarını bir kez daha gösterdi. Sonuçta, son NATO toplantıları, NATO içinde kimi görüş ayrılıklarına karşın, NATO'nun silahlanma ve NATO dışı alanlara yayılma planlarının süreceğini ortaya koydu.

İran'da TUDEH üyeleri ölüm

İsrail, Güney Lübnan'da 100 bin kişiyi rehin aldı

Weinberger ve Bayülken memnun

Filiz KARDAM

ölüm cezasıyla tehdit ediliyorlar

● Ağır işkenceler sonucu beyin sarsıntısı geçiren TUDEH 1. Sekreteri Kiyanuri'nin sağ tarafı felç oldu

Iran Tudeh Partisi dış bürosu, Mayıs ayı içinde yaptığı bir açıklamada Tudeh üyelerine karşı girişilen hukuk-dışı uygulamalara dünya kamuoyunun dikkatini çekti. Yapılan açıklamaya göre, Iran Islam hükümeti savcılığı, tüm Tudeh üye ve sempatizanlarına belirli bir süre içinde teslim olmaları konusunda çağrıda bulundu. Teslim olmayanların ise Islam hukukuna göre "Allah düşmanı" ilan edilecekleri ve otomatik olarak ölüm cezasına çarptırılacakları açıklandı. Tudeh dış bürosu, bu uygulama ile Iran'da Islam Cumhuriyeti Anayasası'nın insan hak ve özgürlüklerine ilişkin temel bazı maddelerinin de çiğneneceğini açıkladı.

Iran'da şu anda tutuklu bulunan 1500 kadar Tudeh üye ve sempatizanı da idam cezalarıyla tehdit ediliyorlar. Yapılan ağır işkenceler sonucu beyin sarsıntısı geçiren Tudeh 1. Sekreteri Nureddin Kiyanuri'nin vücudunun sağ tarafına felç indiği açıklandı. Haziran ayı başında Iran'ın "Kayhan" isimli günlük gazetesinde ölüm ilanı yer alan Tudeh üyesi ve yıllardır sendikal hareket içinde aktif çalışma yapmış olan Hassan Husseintour'un da Şubat ayı içinde tutuklanıp bilinmeyen bir yere götürüldüğü ve yapılan ağır işkenceler sonucu öldüğü bildiriliyor.

Tudeh'e karşı Islam devriminin ilk yıllarında başlayan baskıların ve anti-komünist kampanyanın bugün ulaştığı boyutlar, Iran'daki bugünkü güçler dengesiyle açıklanabilir. Iran'da bugün iyice güçlenmiş olan ticaret burjuvazisi, büyük toprak sahipleri ve büyük kapitalistler, hükümet içinde ve dışında gerici din adamlarının da desteğini sağlayarak, devlet mekanizmasında önemli konumlar elde etmiş durumdalar. Öte yandan Humeyni etrafında kümelenmiş olan ilerici Islamcı güçler de halkın çıkarlarına yönelik uygulamalarda geri adım attılar: özellikle Iran-Irak savaşının etkisiyle, "güçten düşeriz" gerekçesiyle toprak reformu ve dış ticaretin devletleştirilmesi gibi Anayasa'da yer alan reformlar uygulanmadı. Bu durum reformlardan yana olan güçlerin devlet mekanizmasındaki konumlarını yitirmelerine yol açarken, ticaret burjuvazisinin büsbütün güçlenmesine olanak sağladı.

Bu koşullarda emperyalist güçlerin ve CIA'nın gerici güçleri yeniden örgütlemeleri ve harekete geçirmeleri açısından elverişli bir ortam yaratılmış oldu. Şimdi ABD ve Avrupa'nın gelişmiş ülkeleri, Iran'ın gittikçe "Batı sistemine" yaklaştığı konusunda saptamalar yaparak, Iran'da emperyalizmin etkisini daha da güçlendirme yönünde çaba gösteriyorlar. Geçtiğimiz günlerde Iran Büyükelçisi'nin Bonn'a yaptığı ziyaret ve Federal Almanya ile her alanda ilişkilerini geliştirmeyi önermesi de bu açıdan dikkat çekici oldu.

Iran rejimindeki sağa kaymalar emperyalist kampta sevinçle karşılanırken, işçi sınıfı partileri ve uluslararası demokratik kuruluşlar Iran ilerici güçleri ve Tudeh ile dayanışmayı yükseltiyorlar.

100 bin kişiyi rehin aldı

● **İsrail Savunma Bakanı Moshe Arens muhalefetin önerisi olan Lübnan'dan kısmi çekilme teklifini geri çevirdi. Israil, Lübnan'dan askerlerini geri çekmediği gibi, sürekli yeni askeri önlemler alıyor ve halk üzerindeki terörü arttırıyor**

Israil'in Lübnan'ı işgali Haziran ayı başında birinci yılını doldururken, Tel-aviv'de 110 bin Israil'li yaptıkları gösterilerle Israil'in Lübnan politikasını protesto etti ve Israil ordusunun Lübnan'dan çekilmesini istedi. Israil'de **Maariv** gazetesinin yaptığı bir soruşturmaya göre, Israil halkının yüzde 58'i, Begin'in Lübnan politikasını onaylamıyor. Savaş ve işgal durumuna son verilmesini istiyor. Israil Işçi Partisi de, parlamentoya Israil askerlerinin, Suriye cephesinin karşısındaki bölgeden geri çekilmesi yolunda bir önerge vermişti. "Israil'in güvenliği tehlikeye girer" gerekçesiyle Savunma Bakanı Arens'in karşı çıktığı bu önerge, mecliste de 47'ye karşı 55 oyla reddedildi. Öte yanda, Israil'in son dönemde Lübnan'daki üstlerine 7 bin asker daha yerleştirdiği ve cephe hattına radar istasyonları kurduğu bildiriliyor.

6 Haziran'da 10 binlerce Lübnanlı da, Güney Lübnan'da bazı yerleşim bölgelerinde, İsrail'in çekilmesi talebiyle grevlere ve protesto gösterilerine giriştiler. Olaylar üzerine, Israil birlikleri halkın direncini kırmak amacıyla, terörü büsbütün arttırdılar; Lübnan'da yığınsal tutuklamalara giriştiler.

Güney Lübnan'da bazı kentlerde sokağa çıkma yasağı da ilan eden İsrail'in 100 bin kişinin yaşadığı 16 kadar yerleşim bölgesini ablukaya aldığı; halkın evlerinden çıkmasına izin vermediği; en kalabalık kentlere Beyrut'tan günlük yiyecek maddeleri ulaşımını engellediği de bildiriliyor.

Bir süre önce imzalanan Israil-Lübnan "barış" anlaşmasını, Begin hükümeti, terör ve kanla yaşama geçirirken, ABD de Israil'e yaptığı askeri yardımların yanısıra, Haziran ayı başında ordusunu güçlendirmesi amacıyla Lübnan hükümetine de 251 milyon dolarlık yardım yapılmasını onayladı. Bu arada bir açıklama yapan Arap ülkeleri Komünist ve Işçi Sınıfı partileri, Suriye'ye, FKÖ'ye ve Lübnan Ulusal Kurtuluş Hareketi'ne karşı yeni bir Israil saldırısı konusunda uyarıda bulundular.

Öte yanda ABD yönetimi, bölgede izlediği politika konusunda bir değerlendirme yapabilmek amacıyla, Ortadoğu'daki üst düzeyde görevlilerini Washington'a geri çağırdı. Gerek bu toplantıda, gerekse son NATO toplantılarında alınan kararlar ışığında ABD'nin bölgede askersel düzenlemelere gitmesi bekleniyor.

Israil'de saldırgan yönetimi protesto gösterileri

Filiz KARDAM

"Bakanlar Güneybatı Asya'da meydana gelebilecek gelişmelerin Ittifakın yaşamsal çıkarlarını ve özellikle Güney Kanadını etkiliyebileceğini kabul etmişlerdir." Haziran ayı başında Brüksel'de yapılan NATO Savunma Bakanları toplantısında, NATO'nun 1983-84 yıllarındaki çalışmalarını belirleyecek olan "Politik Direktifler Belgesi"ne böyle bir ibare de konuldu. Bundan en fazla memnun olan ise, toplantıda Türkiye'yi temsil eden Savunma Bakanı U.H.Bayülken'di. "Güney Kanat"tan Türkiye'nin anlaşılması gerektiğinde de bakanlar görüş birliğine varmışlardı. Hatta bir ara "Güney Kanat" yerine açıkça Türkiye diye yazılması bile tartışılmıştı.

Bayülken'e göre, stratejik konumu bütün müttefiklerce vurgulanıp, NATO belgelerine geçen Türkiye'ye askeri yardım kapıları da açılacaktı. Nitekim, gerek toplantı süresinde, gerekse bazı bakanlarla yaptığı özel konuşmalarda Bayülken, Türkiye'nin "kritik konumu"nu, "ordusunun gereksinmelerini" sürekli vurgulamış; ortak silah üretimi ve askeri işbirliği konularını gündeme getirmişti. Roketler ve silahsızlanma konularında ise, ABD ve gerici NATO çevrelerinin önerilerini koşulsuz desteklemiş, *sadık bir müttefik* olduğunu böylece kanıtlamıştı.

Toplantı bitiminde Bayülken gazetecilere, bu konuda 2,5 yıldır söyleyegeldiği şeyleri yineledi. NATO-dışı alanlara müdahale konusunda yeni bir gelişme olmadığını, sonuç bildirisinde, ABD Çevik Güçler'ine geçiş kolaylıkları sağlanması konusunda herhangi bir bağlayıcı hükmün yeralmadığını söyledi.

Hatırlanacağı gibi ABD, "yaşamsal çıkar bölgesi" ilan ettiği Basra Körfezi bölgesine müdahale stratejisini ve bu amaçla oluşturduğu Çevik Güçler'e NATO'nun da katkıda bulunması konusunu, 1980'den itibaren sürekli NATO toplantılarına getirmiş ve 1982 Haziran'ında müttefikler, *bir kriz halinde ABD Çevik Güçler'ine tüm kolaylıklarını gösterme konusunda karara varmışlardı.*

Son NATO toplantısından sonra da ABD Savunma Bakanı Weinberger, Avrupalı müttefiklerin, ABD'nin Körfez stratejisini ve buna yönelik ihtiyaçlarını anlayışla karşıladıklarını açıkladı. Müttefikler, bu amaçla "rezerv güçler" hazırlamayı, Çevik Güçlere geçiş ve depolama kolaylıkları sağlamayı genel olarak kabul ettiler. ABD'nin Körfez politikasının desteklenmesi yönünde somut birkaç adım atıldığı için Weinberger de sonuçtan memnundu.

Son NATO toplantılarının Weinberger'i ve Bayülken'i bu kadar memnun eden sonuçları, bizi dünya barışı ve ülkemizi bekleyen tehlikeli serüvenler açısından fazlasıyla endişelendirdi.

Bayülken'in NATO'daki yandaşlarına *nihayet* anlatabildiği için çok sevindiği ülkemizin "stratejik" konumu, onlarca hiç de bilinmeyen bir şey değildi. Bu konu, yıllardır Pentagon raporlarında vurgulanır. Bu stratejik konum pek iyi bilindiğindendir ki, Türkiye'de yetkililer "askeri yardım", "tank", "uçak" dedikçe verilen "yardımlar" karşılığı dayatılan ikili bağımlılık anlaşmaları ile Türkiye toprakları ABD üslerine parsellenmiştir. Üstelik bugün artık Pentagon raporlarında Türkiye'nin stratejik özelliklerinden sözedilirken, Çevik Güçler için elverişli bir konuma sahip olduğu da ayrıca vurgulanıyor.

Öte yanda cunta yetkilileri, Ortadoğu ve Akdeniz'in özellikle gergin koşullarında, komşu ülkelerin yaptığı barış önerilerini geri çevirerek, "savaş sanayii", "uçak alımı" derken işi, "füze yarışına katılalım" demeye kadar vardırdılar. Son Irak operasyonu ile başka ülkelere müdahalenin bir provası bile yapıldı.

Bu koşullarda son NATO kararlarından da güç alarak, Türkiye'de ABD Çevik Güçlerine yeni üs kolaylıkları sağlanabilir. Türkiye, gerici bazı Arap rejimleri ile yeni askersel anlaşmalara sürüklenebilir. Ve yarın öbürgün Türkiye, 1982 Ağustos'unda Lübnan'a Filistin ve Suriyeli'leri boşaltmak amacıyla gönderilen "Çok uluslu barış gücü" adı altındaki NATO askerlerinin yanında yeralırsa bu da hiç de şaşırtıcı olmayacaktır.

KISA... KISA....

• İspanya'da

Geçtiğimiz günlerde Ispanya'da binlerce kişi yaptıkları gösteride, Ispanya'daki ABD üslerinin sökülmesini istediler. Ispanya'nın en büyük sendikal birliği (UGT)'nin 33. Kongre raporunda da Ispanya'nın NATO'dan çıkması savunuldu.

• Avrupa'da

Yıl sonunda Avrupa'ya yerleştirilmesi planlanan ABD roketlerine ilişkin NATO kararının uygulanma tarihi yaklaşırken, partiler ve demokratik kuruluşlar, hükümetlerini bu yönde etkileme amacıyla yeni kararlar almaya başladılar. Federal Almanya'nın *I.G. Metall Sendikası, Kağıt ve Matbaa Işçileri Sendikası* ve *Ticaret, Banka ve Sigorta Işçileri Sendikaları*, çeşitli toplantılarında roketlerin yerleştirilmesini engellemek için, genel grev dahil çeşitli eylem biçimlerine başvurabileceklerini duyurdular. Fransa'da da Fransız Sendikalar Birliği (CGT) tüm çalışanları 19 Haziran'da Paris'te yapılacak olan barış gösterisine katılmaya çağırdı.

Öte yanda, Haziran başında Lüksemburg'ta yapılan toplantılarında Benelüks ülkeleri, Danimarka ve Norveç Sosyal Demokrat Partileri roketler konusundaki NATO kararının geciktirilmesini istediler. Federal Almanya SPD fraksiyon başkanı H.J. Vogel da Mayıs ayı sonunda DDR devlet başkanı Erich Honecker'i ziyaretinde, roketlerin yerleştirilmesi yönünde alınmış olan kararın *vazgeçilmez* olmadığını belirtti. SPD'nin sonbaharda yapılacak olan parti kongresinde roketler konusunda kesin tavır alması bekleniyor. 4 Haziran günü Bonn'da yaptıkları barış forumununda da 500 kadar yargıç ve savcı, Avrupa'ya yeni

Sovyetleri itham etmeden önce denizaltıyı ve mürettebatını gösterin!

İsveç'teki 'korsan denizaltılar' masalının ardında kimler var?

Sovyet denizaltılarının Isveç karasularına girdiği iddiaları, tam da Isveç Başbakanı Olof Palme'nin Avrupa'nın Kuzeyi'nde "nükleer silahlardan arındırılmış bölge" önerisini yinelediği sırada ortaya atıldı. Bu anti-Sovyet kampanya Mayıs ayı sonunda durulduğunda Isveç'in silahlanma harcamaları artmış, yeni savaş uçakları siparişleri yapılmıştı bile. NATO denizaltılarına Baltık denizinde serbestçe dolaşma olanağı veren bir koridorun varlığından ise kimse söz etmedi.

Geçtiğimiz Mayıs ayı başlarında Isveç'te ve bütün "Batı" basınında ve televizyonlarında günlerce fırtınası koparılan "Korsan Sovyet Denizaltıları"nın ardındaki gerçek nedir?

Sovyet denizaltılarının Isveç karasularını ihlal edip, kıyılara kadar yaklaşarak casusluk yaptıkları iddiasıyla kopartılan anti-Sovyet propaganda, şimdi Isveç'te sağduyulu bütün kesimlerin tepkilerine yol açmaya başladı. Isveç'te, ciddi ve ağırbaşlı yorumlarıyla tanınan sosyal demokrat gazeteci Karl Vennberg, Olof Palme'yi eleştirerek, bu olayın Palme'nin dış politikadaki tutarlı kişiliğine gölge düşürdüğünü söyledi. Öte yandan Isveç'in sosyal demokrat çizgideki gazetesi *Aftonbladet*'te geniş yer verilerek yayınlanan bir okur mektubu, sağduyulu insanların olay karşısındaki tepkisinin bir örneğiydi. Bu mektupta okur, "Sovyetler Birliği'ni itham etmeden önce denizaltıyı ve mürettebatını gösterin" diyordu.

Ortada ne denizaltı, ne de mürettebatı vardı. Olamazdı da. Çünkü *Izvestia* Gazetesi'nin 3 Haziran 1983 günlü sayısındaki "Korsan Masalları Nasıl Uydurulur?" başlıklı yazıda da belirtildiği gibi, olayı uyduranlar Isveç ordusunun başlarından ve ABD ve NATO yanlısı gerici politikacılardan başkası değildir.

Izvestia Gazetesi, olayın arkasında Isveç'i NATO üyesi yapmaya çabalayan Genel Kurmay Başkanı General Lennart Ljung, Deniz Kuvvetleri Komutanı Koramiral P. Pydberg ve Kurmay Başkanı Koramiral B. Stefanson'un adlarını yalan iddiaların ardındaki kişiler olarak verdi. "Korsan Denizaltı" olayını araştıran komisyonun üyesi muhafazakar partili Carl Bildt de, komisyon raporu hazırlanır hazırlanmaz ABD'ye giderek raporu Pentagon generalleriyle ve ABD gizli haber alma servislerinin temsilcileriyle birlikte ele almıştı. Carl Bildt'in çantasında komisyon raporuyla yaptığı bu ABD gezisi, Başbakan Olof Palme ve bundan önceki dönemlerde Dışişleri Bakanlığı yapmış Halk Partili Ula Ulsten ve Karin Söder tarafından da tepkiyle karşılandı.

Isveç basını ve televizyonu çok iyi bildiği bir olayı bu anti-Sovyet kampanya boyunca kamuoyundan sürekli gizledi: NATO denizaltıları Baltık denizinde istedikleri gibi dolaşacakları bir koridora sahiptiler. Radarların tesbit ettiği, insanların periskoplarını gördükleri iddia edilen "esrarengiz denizaltı" bir NATO denizaltısı olamaz mıydı? Ne kendisi, ne mürettebatı ortada olmayan "Sovyet denizaltısı" masalları günlerce sayfaları, televizyon ekranlarını kaplarken, Isveç basını bu soruyu bir kez olsun ortaya atmadı.

Sovyetler Birliği, Isveç'in konuyla ilgili protestolarını kesinlikle reddederken Isveç hükümetinden de olayları gerçekçi bir gözle yeniden incelemesini, tüm koşulları bir kez daha gözden geçirmesini ve yanlış bilgi kaynaklarının sorumlularını ortaya çıkarmasını istemiş bulunuyor.

Aramalar, taramalar, patlatılan bombalar, hazırlanan raporlar kimseyi ikna edemedi.

165 geri kalmış ülkenin katıldığı UNCTAD Konferansı başladı

• ABD ve gelişmiş kapitalist ülkeler 1979'dan beri konferansın toplanmasını engellemekteydiler

"Gelişmekte Olan Ülkeler Zirvesi" olarak anılan Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCTAD) altıncı dönem toplantısı, 6 Haziran tarihinde Yugoslavya'nın başkenti Belgrad'da başladı. 165 geri kalmış ülkenin katıldığı ve 30 Haziran tarihine kadar sürecek olan toplantının gündeminde, bu ülkelerin gelişmiş kapitalist ülkelerle olan ekonomik ilişkilerinin eşitlik temelinde yeniden düzenlenmesi ve *"Yeni Bir Uluslararası Ekonomik Düzen"*'in kurulması konuları yer alıyor.

İsveç mektubu

ŞİZOFRENİK DENİZALTI ÖYKÜLERİ

Osman İKİZ

Mayıs ayının ikinci yarısının ortalarında bir gece yarı-

alımına karşı çıkıyordu. Öte yandan deniz kuvvetleri de

yaptıkları barış forumunununda da 500 kadar yargıç ve savcı, Avrupa'ya yeni nükleer silahların yerleştirilmesinin "halklar hukukuna ve anayasaya aykırı" olduğunu belirttiler.

• Mısır'da

Mısır ile Sovyetler Birliği arasında altı yıldır ilk kez ticari mübadele konusunda bir anlaşma imzalandı. Karşılıklı ticaretin arttırılmasını öngören yeni anlaşmanın, iki ülkenin 1981'den bu yana dondurulmuş olan ilişkilerinde bir canlanma meydana getireceği bildiriliyor.

• Şili'de

Bir süre önce "Emekçiler Ulusal Birliği Komutası" adlı bir örgütte birleşen Şili'nin en büyük beş sendikası, Haziran başında yaptıkları bir ortak açıklamada seçimlere gidilmesini ve Pinochet rejiminin uyguladığı baskılara son verilmesini istediler. Örgüt başkanı Rudolf Seguel, tüm emekçileri 14 Haziran'da yapılacak ikinci ulusal protesto gününe çağırdı. 14 Haziran'da rejimi protesto amacıyla, okulların boykot edileceği, kamu ulaşım araçlarının çalışmayacağı, dükkanların satış yapmayacakları bildiriliyor.

• Arjantin'de

Arjantin'de Komünist partisi, 65 yıl sonra ilk kez ulusal bir parti olarak resmen kabul edildi ve Adalet bakanlığının yaptığı bir açıklamaya göre 30 Ekim'de yapılacak olan genel seçimlere katılması kabul edildi. Arjantin'de partinin legal bir statüye kavuşturulması için 100.000 imza toplandığı bildiriliyor.

• Orta Amerika'da

ABD yönetimi, Honduras'ta kurulacak olan bir eğitim merkezinde El Salvador, Guatemala, Honduras ve başka ülkelerden askerlerin gerilla savaşına karşı eğitileceğini açıkladı. İlk aşamada 2400 El Salvador'lu askerin yetiştirileceği üsde, Nikaragua'nın eski diktatörü Somoza'nın askerlerinin de eğitileceği bildiriliyor. Öte yanda, 6 Haziran'da Nikaragua hükümeti üç ABD'li diplomatı, Sandinist liderleri de hedefleyen ve genelinde Nikaragua'ya karşı düşmanca girişimleri nedeniyle ülke dışına çıkardı.

Mayıs ayının ikinci yarısının ortalarında bir gece yarısından sonra birden patlayan şiddetli gök gürlemeleri tüm Stockholmlü'leri yataklarından fırlattı. Ertesi gün gazeteler, gece birçok kişinin yataklarından fırlar fırlamaz telefonlara sarıldığını ve polisi arayarak, bomba seslerinin Sovyet denizaltılarından mı geldiğini sorduklarını yazıyordu.

Bu olay, içine kapanık insanların yaşadığı İsveç gibi bir toplumda yapılan yoğun anti-Sovyet propagandanın nasıl şizofrenik bünyeler oluşturduğunu göstermesi bakımından oldukça çarpıcı bir örnek kuşkusuz.

Eğer birçok İsveçli Kızılordu'nun her an İsveç sınırlarından içeriye girivereceği düşüncesiyle yaşıyorsa, gene bunlar uzaktan geçen yunus balıklarını bile Sovyet denizaltıları diye algılamaya koşullandırmışsa, topluma atılan hastalık tohumlarının ciddiyeti ortada değil midir?

Peki bunun sorumluları kimler?..

1982 genel seçim propagandalarında, Sosyal Demokrat lider Olof Palme, iktidara geldikleri takdirde askeri harcamalarda kısıtlamalara gideceklerini açıkladı.

Bileşimi uluslararası bir nitelik taşıyan Palme Komisyonu silahsızlanma ve barış konularında etkin çalışmalar gösterdi.

Bu arada, tam seçim günlerinde, İsveç'in askeri bakımdan çok stratejik olduğu söylenen bir bölgesinde, bir Sovyet denizaltısının saptandığı açıklandı. Denizaltıyı avlama çalışmaları kitle iletişim araçlarının en önemli haberi durumuna geldi. O kadar ki, ordunun yanısıra radyo, televizyon ve basında çalışanlar da alarm durumuna geçirildi. Yediden yetmişe herkese üç öğün Sovyet denizaltısı yedirildi, herkes uykusunda Sovyet denizaltısı rüyası görsün diye televizyonun göstermediği çaba kalmadı. Sonuçta, bir soba borusu, bir buzdolabı ve bir de otomobil hurdası çıkarıldı.

Bu arada ordu başları ve burjuva parti liderleri adeta Olof Palme'yi yanıtlarcasına silahlanma harcamalarının artırılmasının "canalıcı" önemi konusunda konuşma fırsatını sonuna kadar kullandılar.

Bu yılın başında Palme Komisyonu, Orta Avrupa'nın nükleer silahlardan arındırılması önerisini yaptı. Sovyetler Birliği bu öneriyi destekledi. Burjuva partileri ve gerici basın ise, Olof Palme'yi Sovyetlerin oyununa gelmekle suçladı.

Gene bu sırada İsveç Hava Kuvvetlerine yeni savaş uçakları alınıp alınmaması tartışılmaya başlandı. Sosyal Demokratların yanısıra, geniş kamuoyu da yeni uçak alımına karşı çıkıyordu. Öte yandan deniz kuvvetleri de daha etkin savunma ve denizaltını daha iyi kontrol edebilmek için para istiyordu. Ancak bu silahlanma önerilerine karşı barış ve silahsızlanmadan yana güçler ağırlıkta ve avantajlı durumdaydı. İşte tam da bu sırada, hergün güneş batımından önce denizi seyretmeye meraklı bir vatandaşın, denizin üzerine çıkan Sovyet denizaltılarının periskoplarını gördüğü açıklandı. Kantarın topuzu da bundan sonra iyice kaçtı!

Gazeteler baştan sona bu konuyla uğraşmaya başladı. televizyon *"denizaltı avcılığını"* naklen yayınlamaya başladı. Bu arada altı ay önce *"elden kaçan"* denizaltıyla ilgili olarak çalışmalarını tamamlayan komisyonun çok *"bilimsel"* ve çok *"kanıtlı"* raporu açıklandı. Bir kere herşeyden önce komisyonun elinde denizaltı motorunun banda kaydedilmiş sesi vardı.

Her ne kadar komisyon raporu motor seslerinin Rusça olduğunu belirtmeyi unutmuşsa da, anlayışlı İsveç'li'ler için bu "gerçeği" kavramak hiç de zor olmadı.

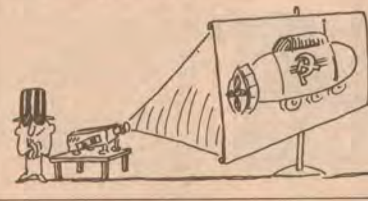
İkinci kanıt ise, deniz dibinde tank paletlerini andıran izlerin fotoğrafıydı. Bu izler de, deniz dibinde zeminde yürüyen, iki kişilik mini Sovyet denizaltılarına aitti. Bu mini denizaltılar da deniz dibinde "orak-çekiç" izleri bırakmamışlardı ama, İsveçli için bunu anlayıvermek hiç de zor olmadı.

Bunun üzerine İsveç, Sovyetler Birliği'ne çok sert bir nota verdiğini açıkladı. Başbakan Olof palme, bu güne kadar güven duyduğu Sovyetler Birliği dış politikasına artık bundan sonra güvenemiyeceğini söyledi. Denizaltıların görüldüğü yerde bombalanması için karar çıkarıldı. Norveç de sahillerinde Sovyet denizaltıları bulunduğunu açıkladı. Orada da arama tarama ve bombalama talimleri başladı.

İşte bu kaos ortamında İsveç Hava Kuvvetleri için savaş uçakları siparişi kararı çıkıverdi. Silahlanma harcamaları için istenen fonlar ayrıldı. İsveç gazeteleri, Batı Avrupa'ya yerleştirilecek füzelere karşı çıkılmasının ne kadar büyük bir gaflet olduğunun artık iyice anlaşıldığını yazdı.

Aynı gazetelerde İsveç'in enflasyonda Avrupa birincisi olduğu tek sütun üzerinden verildi. Bunlar olup bittikten sonra Norveç, balık kümesinin denizaltı sanıldığını açıkladı. İsveç gazeteleri yeni bir kampanyaya kadar konuyu ağır ağır rafa kaldırdılar.

Bütün bu gürültülü senaryodan geriye savaş tüccarlarının çirkin yüzlerinden başka birşey kalmadı. Üstelik insanları şizofren etme pahasına...

mesi ve *"Yeni Bir Uluslararası Ekonomik Düzen"*in kurulması konuları yer alıyor.

Bu gündemle toplanan zirvenin ele alacağı konular iki ana noktada toplanıyor. Birincisi, geri kalmış ülkeler, gelişmiş kapitalist ülkelerle olan ticari ilişkilerinde karşılıklı olarak fiyat eşitliğinin sağlanmasını istiyorlar. Bu ülkeler, sanayileşmiş ülkelere sattıkları malların fiyatlarının sürekli düşürülmesinden ve onlardan satın aldıkları malların fiyatlarının ise sürekli yükseltilmesinden şikayetçiler. İkincisi, geri kalmış ülkeler, gelişmiş kapitalist ülkelerden aldıkları borçların faizlerinin düşürülmesini, borçlanma ilişkilerinin yeniden ele alınmasını ve süresi gelen dış borçlarının ertelenmesini istiyorlar. Geri kalmış ülkelerin gelişmiş kapitalist ülkelere olan borçları 1960-83 yılları arasında 40 kat artarak 18 milyar dolardan 700 milyar dolara ulaşmış bulunuyor. Pek çok ülke, vadesi dolmuş olan borçlarını ödeyemez durumdadır.

Belgrad'da başlayan UNCTAD Konferansı'nın ana amacının, geri kalmış ülkelerin ABD ve öteki gelişmiş kapitalist ülkeleri *"Yeni Bir Uluslararası Ekonomik Düzen"*in kurulmasına zorlamak olduğu açıklandı. Başta ABD olmak üzere gelişmiş kapitalist ülkeler, bu konferansın toplanmasını 1979'dan beri engellemekteydiler.

Konferans'a sunulan belgelerde, gelişmiş kapitalist ülkelerin yeni soygun ve sömürü politikalarına ve bunun sonucunda geri kalmış ülkeleri saran krize ilişkin olarak şu bilgilere yer verildi:

● Geri kalmış ülkelerin sattıkları malların fiyatları sadece 1981-82 yıllarında yüzde 17 oranında düştü ve böylece hammadde fiyatları İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en düşük düzeye geldi.

● 1979 yılında yüzde 12 dolayında olan yıllık faiz oranları, Reagan'ın yüksek faiz politikası sonucu 1981-82'de yüzde 17-20'ye yükseldi.

● Gelişmiş kapitalist ülkelerin bir taraftan hammadde fiyatlarını düşürmeleri, öte yandan ise geri kalmış ülkelerin dışsatım mallarına yeni engeller koymaları, bu ülkelerin dışsatımlarının düşmesine ve dış ticaret açıklarının artmasına neden oldu.

● Gelişmiş kapitalist ülkelerin bunalımın yükünü geri kalmış ülkelere yıkma politikası sonucunda üçündü dünya ülkelerinin yıllık kalkınma hızları 1980, 1981 ve 1982 yıllarında yüzde 1,5 oranında geriledi.

● Geri kalmış ülkelerin 1982 yılında ödemek zorunda kaldıkları 131 milyar dolarlık dış borcun 71 milyar dolarını anapara, 60 milyar dolarını da faizler oluşturuyordu.

İlk dört ayın enflasyon oranı yüzde 10,6

- **Mayıs ayında dört kişilik ailenin mutfak gideri 1,435 lira artarak 30 bin 350 liraya yükseldi...**
- **Böylece, yalnızca Mayıs ayında parakende fiyatlar yüzde 5 oranında artmış oldu...**

Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanı Nihat Güner'in 25 Mayıs tarihinde yaptığı açıklamaya göre, Türkiye'de 1983'ün Ocak-Nisan dönemini kapsayan ilk dört ayında, enflasyon oranı yüzde 10,6 olarak gerçekleşti.

Öte yandan *Cumhuriyet* Gazetesi'nin 1 Haziran tarihli sayısında belirtildiğine göre, dört kişilik ailenin mutfak gideri Mayıs ayında 1,435 lira artarak 28 bin 915 liradan 30 bin 350 liraya yükseldi. Böylece, yalnızca Mayıs ayında parakende fiyatlar yüzde 5 oranında artmış oldu.

Mayıs ayında gözlenen yüzde 5 oranındaki artış, Ocak-Nisan dönemindeki yüzde 10,6'lık fiyat artışına eklendiğinde, 1983'ün Ocak-Mayıs döneminde enflasyon oranının yüzde 15,6 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu durumda, enflasyon oranının 1983 yılı sonunda yüzde 35'lere tırmanacağı anlaşılmaktadır. Oysa, hükümet 1983 yılı bütçe ve programında, bu yıl enflasyonun yüzde 20'ye indirileceğini ilan etmişti.

Sigortalı işçilerin gerçek ücreti 1977 yılı düzeyinin yarısına düştü

- **1977-1982 döneminde işçi ücretleri 4,7 kat artarken fiyatlar 9,4 kat yükseldi...**

24 Ocak Kararları ile amaçlanan hedeflerden hiçbirisine varılamadı...

24 Ocak kararları iflasla sonuçlandı

- **Bu politikaları savunamaz hale gelen 24 Ocakçılar, şimdi ağız değiştirerek "24 Ocak Kararları görevini başarıyla tamamladı, artık yeni politikalar gerekli" demeye başladılar...**
- **Kişi başına düşen ulusal gelir açısından duruma bakılırsa, 1982 yılında kişi başına düşen ulusal gelirin büyüklüğü, 1977 yılının bile gerisine düşmüş bulunmaktadır.**

1981 yılı başından bu yana, "24 Ocak Kararları" üstüne dışta IMF'den OECD'ye NATO'dan Dünya Bankasına değin uzanan emperyalist örgütler, içte bu politikanın mimarları, uygulayıcıları, büyük sermaye çevreleri ve onun savunucuları tarafından yoğun bir propaganda yürütüldü. 24 Ocak Kararları sürekli göklere çıkartılarak, "bunalımın aşılmakta olduğu", "Türkiye ekonomisinin düzlüğe çıktığı" ve benzeri sözler basın ve yayın organlarının manşetlerinde gezindi durdu.

"24 Ocak Kararları"nın mimarları, onun iç ve dıştaki hararetli savunucuları, bu politikaların iflasının açık-seçik görülmeye başlaması üzerine, şimdi bu propagandayı durdurmak zorunda kaldılar ve ağız değiştirerek, "24 Ocak Kararları görevini tamamladı" demeye başladılar. Sözgelimi 24 Ocak'ın hızlı savunucularından *Tercüman*'da Rauf Tamer *"24 Ocak görevini tamamladı ve ortadan kaktı"* derken; Milliyet'in 7 Mayıs tarihli sayısında Mehmet Barlas, *"24 Ocak Kararları, insan yapısı olan herşey gibi tarihe karıştı"* diye yazdı.

Aynı şekilde, OECD'nin Mayıs başında yayınladığı "Türkiye Raporu"nda, Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (TÜSİAD) 7 Mayıs tarihli yaptığı açıklamada ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği'nin (Odalar Birliği) 29 Mayıs tarihinde toplanan genel kurulunda konuşan Başkan Mehmet Yazar, ağız birliği etmişcesine aynı şeyi söylüyorlar; *"24 Ocak Kararları'nın görevini başarıyla tamamladığını"* belirttikten sonra, *"ekonominin bütün göstergelerinin tehlike sinyalleri verdiğini söyleyerek yeni politikalara geçilmesini"* istiyorlardı.

Aslında olan neydi? Gerçekten "24 Ocak Kararları" görevini tamamlamış mıydı? Bu sorunun yanıtını verebilmek için, 24 Ocakçıların vaadettikleriyle yap-

24 Ocak Kararları'nı Özal'dan başka savunabilen kalmadı

nın uygulanmasından bu yana geçen sürede, işsizler ordusuna 1 milyon 65 bin kişi daha eklenerek, 1980 başında 2 milyon 367 bin olan işsiz sayısı, 1983'de 3 milyon 432 bine yükseldi.

Enflasyon sorunu çözüldü mü?

24 Ocakçılar, işsizlik sorunu bir yana önlerine koydukları üç hedefe ulaşıldığının ve bunalımın aşıldığı ya da aşılmakta olduğunun sürekli propagandasını yaptılar. Bunlardan birincisi, enflasyon oranının yüzde 100'lerden yüzde 25-30'lara indirildiği biçimindeki propagandaydı ve özü yalana, istatistik rakamları çarpıtmaya dayanıyordu.

Onlar, 1981 yılının yüzde 36,5 ve 1982 yılının yüzde 34,5 enflasyon oranlarını,

1983 dönemini kapsayan son 23 yıllık sürede, yalnızca 1978, 1979 ve 1980 yıllarının enflasyon oranlarından küçük, öteki yirmi yılın tümündeki oranlardan daha büyüktür. Bu nedenle, Türkiye ekonomisinde yüzde 30-35 dolayındaki enflasyon oranı, bunalımın ciddi olarak sürüp gittiğinin önemli bir göstergesidir.

Üretim ve ulusal gelir artıyor mu?

24 Ocakçılar, bazı geçici faktörler nedeniyle dışsatımda 1981'de gerçekleşen yüzde 60 ve 1982'de yüzde 20'lik artıştan kalkarak, "dışsatım patlamasını gerçekleştirdik" ve "döviz darboğazını aştık" propagandasını yaklaşık iki yıldır sürdürmekteydiler. Oysa son iki yılda dışsatım miktarlarında gözlenen artışlar, ilk olarak, silah zoruyla yığınların gelir düzeylerinin düşürülmesi, iç pazarın daraltılması ve iç pazardan arta kalan malların yok pahasına dış pazarlara satılmasıyla gerçekleştirilebilmişti. İkincisi, yanıyanya ucuzlatılan mallar yüksek petrol gelirine sahip Ortadoğu ülkelerine satılabilmiş ve Ortadoğu'daki gerginlikle İran-Irak çatışması gibi geçici nedenler de, dışsatımın artmasına neden olmuştu.

Geçtiğimiz yılın son aylarından itibaren, dışsatımda artışa neden olan geçici faktörlerin bir bir ortadan kalkmaya başlaması sonucu, dışsatım yerinde saymaya başladı. Buna karşılık, dışalım miktarlarında gözlenen hızlı artış, dış ticaret açıklarının büyümesine ve döviz darboğazının yeniden gündeme gelmesine neden oldu. Nitekim, Ocak-Mart 1983 döneminde Türkiye'nin dış ticaret açığı, geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla yüzde 50 artarak 657 milyon dolardan 991 milyon dolara yükseldi. Bu gelişmeler karşısında, 24 Ocak'ın en hızlı savunucuları bile, şimdi "dışsatım patlaması" sözünü ağızlarına alamaz oldular.

24 Ocakçılar, 1980 yılına göre ulusal gelirin 1981'de yüzde 4,3 ve 1982 yılında da yüzde 4,4 oranında artmasından kalkarak, duran üretim ve kalkınma hızı miktarlarının yeniden canlanmaya başladığını savunmaktaydılar. Oysa, 1981 ve 1982 yıllarındaki artışlar, bunalım ortamından ulusal gelir açısından en kötü ve en düşük yıl olan 1980'e göre bir değer ifade ediyordu. Nitekim, kişi başına düşen ulusal gelir açısından duruma bakılırsa, 1982 yılında kişi başına düşen ulusal gelirin büyüklüğü, 1977 yılının bile gerisine düşmüş bulunmaktadır.

Kaldı ki, iç pazarın daralması ve dışsatımda ortaya çıkan güçlükler, 1983 ve 1984 yıllarında ulusal gelirin yüzde 4-4,5 oranında bile arttırılmasının olanaksız olduğunu göstermektedir. Nitekim, gerek OECD'nin yayınladığı Türkiye Raporu ve gerekse Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar yaptığı son konuşmada aynı noktaya işaret etmişler, üretim ve kalkınma hızı büyüklüklerinin düşeceğini belirtmişlerdir.

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Nasıl yani ?

retleri 4,7 kat artarken fiyatlar 9,4 kat yükseldi

Anka Haber Ajansı'nın yaptığı araştırmaya göre, 1982 yılında gerçek işçi ücretleri 1977 yılındaki düzeyinin yarısına düştü ve böylece, işçilerin satınalma gücü son beş yıllık dönemde yarıyarıya geriledi. Nitekim, 1972 yılı sabit fiyatlarına göre, 1977 yılında 57 lira 85 kuruş olan günlük gerçek ücret 1982 yılı sonunda 29 lira 5 kuruşa düştü.

Son beş yıl içinde, gerçek ücretlerin yarı yarıya gerilemesine, fiyatların ücretlere göre iki kat daha hızlı artması neden oldu. Nitekim ilgili araştırmaya göre, 1977-1982 döneminde işçi ücretlerinde 4,7 kat dolayında artışa karşılık, fiyatlar 9,4 kat artış gösterdi.

mıydı? Bu sorunun yanıtını verebilmek için, 24 Ocakçıların vaadettikleriyle yaptıklarına bakmak gerekmektedir.

24 Ocak Kararlarının amacı

24 Ocak 1980 tarihinde, "24 Ocak Kararları"nın amacı Turgut Özal'ın ağzından dört ana maddede özetleniyordu: 1- Enflasyonu ortadan kaldırmak; 2- Dışsatımı arttırmak ve döviz darboğazından kurtulmak; 3- Yatırımları ve üretimi arttırmak; 4- Işsizliğe çözüm bulmak.

24 Ocakçıların önüne koydukları dört temel hedeften birisi olan işsizlik sorununa çözüm getirmek bir yana, günümüzde bu sorun çok daha büyük boyutlara ulaştı. Bilindiği gibi 24 Ocak Kararları'-

Onlar, 1981 yılının yüzde 36,5 ve 1982 yılının yüzde 34,5 enflasyon oranlarını, 1980 yılının yüzde 110'luk oranıyla karşılaştırarak, sürekli enflasyon oranını yüzde 100'lerden yüzde 30'lara indirdik yaygarasını kopardılar. Oysa, 1980 yılındaki yüzde 110'luk enflasyon oranı, bütünüyle 24 Ocakçıların marifetiydi ve 24 Ocak Kararları doğrultusunda uygulanan bilinçli bir politikanın sonucuydu.

Nitekim, 24 Ocak Kararları ile 1980 yılı başında, yüzde 100'ü aşan oranda devalüasyon yapılarak Türk parasının değeri düşürüldü, aynı oranda temel malların fiyatlarına zam yapıldı ve büyük miktarlarda karşılıksız para basılarak enflasyon oranı yüzde 110'a tırmandırıldı.

Ayrıca, 1981'in yüzde 36,5 ve 1982'nin yüzde 34,5'luk enflasyon oranları, 1960-

Anlaşma sağlanamayan toplantı fiyasko ile sonuçlandı

Williamsburg Doruğu: Yedi gelişmiş ülkenin gövde gösterisi

● **Toplantıda ekonomik sorunlar kendi haline bırakılırken, Avrupa'ya yerleştirilecek roketler konusu öne çıkarıldı**

"Yediler Doruğu" ya da "Zenginler Zirvesi" olarak anılan ve ABD, Kanada, Japonya, Federal Almanya, Italya, Ingiltere ve Fransa devlet ve hükümet başkanlarının katıldığı toplantı, geçtiğimiz ayın sonunda ABD'nin Williamsburg kentinde yapıldı.

Toplantının gündemini yalnızca ekonomik konular oluşturmasına rağmen, Reagan NATO içindeki müttefikleri ve baş destekçileri olan Federal Almanya Başbakanı Kohl, Ingiltere Başbakanı Thatcher'ı da yanına alarak, Batı Avrupa'ya yerleştirmek istediği ABD roketleri konusunu toplantının ana konusu haline getirdi. Nitekim, toplantının açılışında bir sunuş konuşması yapan Reagan, konuşmasının başında ilk yirmi dakikalık bölümü ABD'nin Batı Avrupa'ya yerleştirmek istediği roketler konusuna ayırdı ve dostlarından bu konuda dayanışmayı güçlendirmelerini istedi.

Williamsburg Doruğu'nda Reagan ABD'nin ekonomi politikasına destek bulamadı

Oysa, "Yediler Doruğu"nun gündeminde, ABD dışında kalan ülkelerin, Reagan'ın yüksek faiz politikasını bırakması, dolara sürekli değer kazandıran koruma politikalarından vazgeçilmesi isteği ve ayrıca, ekonomik bunalımdan nasıl çıkılacağı, işsizliğin nasıl düşürüleceği ve büyüme hızının nasıl yükseltileceği gibi konular yeralmaktaydı. Toplantıya katılan ülkelerin çıkar çelişkisi içinde bulunmaları nedeniyle, ekonomik konularda hiçbir anlaşma sağlanamadı; toplantı fiyasko ile sonuçlandı ve sonuç bildirisi, politik bir deklarasyon niteliğiyle sınırlı kaldı.

Reagan ve destekçilerinin gayretiyle anlaşmazlık noktaları dünya kamuoyundan saklanmaya çalışılarak, roketler konusu öne çıkartıldı ve Reagan'ın bu toplantıyı seçimlerde propaganda aracı olarak kullanma amacına hizmet etmesi sağlanmaya çalışıldı. Ancak, toplantının bitiminden sonra ülkesine dönen Fransız Cumhurbaşkanı Mitterand dünya kamuoyuna yaptığı açıklamada, toplantıda hiçbir anlaşma sağlanamadığını belirterek, Fransa'nın bundan sonra böyle bir toplantıya katılmayacağını söyledi.

Nasıl yani ?

24 Ocak Kararları" üstüne, yaklaşık son ikibuçuk yıllık dönem boyunca, çok övgüler düzüldü. Yoğun bir propaganda yürütüldü. Türkiye ekonomisinin düzlüğe çıktığı, ekonomik bunalımın aşıldığı ya da aşılmakta olduğu, bıkmadan-usanmadan yinelendi durdu.

Ancak, şimdi durum değişti. "24 Ocak Kararları"nın en hızlı savunucularının bile, birden sesi-soluğu kesildi. Artık, bu ekonomik politikaları açıktan savunulamaz oldu. Çünkü köy göründü. Klavuza gerek kalmadı. "24 Ocak Kararları" ile amaçlanan hedeflerin hiç birine varılamadığı, açık-seçik ortaya çıktı. Iki buçuk yıldır propaganda aracı olarak kullanılan bazı ekonomik göstergeler dahi, artık ağızlarda sakız edilemez oldu.

Elbette, "24 Ocak Kararları", bugün tu-kaka edilmiyor. Onun savucuları, ideologları, "24 Ocak Kararları"nın görevini başarıyla tamamladığını, şimdi yeni politikaların gerektiğini öne sürüyorlar.

24 Ocak Kararları" görevini başarıyla tamamlamış (!) Nasıl yani? Enflasyon ve yüksek fiyat artışları, ortadan mı kalkmış? Hayır... Alın size, çok küçük üç haber başlığı: 17 Ekim 1982 tarihli *Milliyet* Gazetesi'nde, Maliye Bakanı Kafaoğlu 1983 yılında enflasyon yüzde 20'ye inecek diyor. Ve bu hedef, 1983 yılı bütçe ve programında yer alıyor.

Resmi istatistikler ise, 1983'ün ilk dört ayında enflasyon oranının yüzde 11 olduğunu gösteriyor. Dahası var: 1 Haziran tarihli *Cumhuriyet* Gazetesi'nin haberine göre, Nisan ayında 28 bin 915 lira olan dört kişilik ailenin mutfak gideri, Mayıs'ta 1.435 lira artarak 30 bin 350 liraya yükselmiş. Yani, 1983'ün yalnızca Mayıs ayında, fiyatlar yüzde 5 oranında artmış. Böylece, 1983'ün ilk beş ayı sonunda, enflasyon oranı yüzde 16'ya tırmanmış.

"24 Ocak Kararları" görevini başarıyla tamamlamış (!) Nasıl yani? Dışsatım "patlaması" sonucu, dışalımla dışsatım arasındaki olumsuz fark giderilmiş; yani, dış ticaret açıkları ortadan kaldırılmış ve döviz darboğazına çözüm mü getirilmiş? Hayır... Alın size, bir kaç küçük haber başlığı daha: Yılbaşında, hükümet 1983 yılının dışsatım miktarının 7,1 milyar dolar olarak gerçekleşeceğini ilan etti. Ilk dört ayın verileri, 1983'de geçtiğimiz yılın 5,7 milyar dolarlık dışsatım miktarına bile ulaşamayacağını gösteriyor. Dahası, dışalım bir önceki yıla oranla çok hızlı arttığından, Türkiye ekonomisi 1983'de tarihinin en büyük dış ticaret açıklarından birisini verecek.

"24 Ocak Kararları" görevini başarıyla tamamlamış (!) Nasıl yani? Üretim, yatırım ve kalkınma hızı büyüklüklerinde, ciddi artışlar mı olmuş? Ve bunlara dayalı olarak, işsizlik sorununa çözüm mü bulunmuş? Hayır... Alın size, küçücük iki haber başlığı daha: 26 Mayıs tarihli *Günaydın* Gazetesi'nin manşetinde, 1980 yılında 1,170 dolar olan kişi başına ulusal gelirin 1983'de 1,080 dolara düştüğü haberi yeraldı.

Işsizlik mi? Onu da söyliyelim: 1979 sonunda, Türkiye'de açık işsizlerin sayısı, 2 milyon 367 bin kişiydi. Bugün bu sayı, 3 milyon 432 bine yükseldi. Yani, 24 Ocak Kararları'nın hayata geçirilmesinden bu yana, 1 milyon 65 bin kişi daha işsizler ordusuna eklendi.

Bütün bunlar, 24 Ocak Kararlarıyla birlikte, cuntanın ekonomi politikasının da iflas ettiğini gösteriyor. Bütün bunlar, cuntanın tutunmakta olduğu dalların, bir bir kopmakta olduğunun göstergeleridir. Ve bütün bunlar, cuntanın sonunu yaklaştırabilecek; demokrasi ve barış güçlerine, işçi sınıfına, Türkiye halkına cuntayı yenmenin maddi olanaklarını verebilecek olan, nesnel verilerdir. Ancak, öznel gereklerin yerine getirilmesi koşuluyla...

Yeraltında üretenler

Yücel FEYZİOĞLU'nun dizi röportajı

1. bölüm

KARANLIKLARA DOĞRU

Maden kuyusunun ağzına koca bir ayna koymuşlar. Içinde kendi

Glückauf: Bahtın a

- **Yeraltının ayrı bir yasağı, ayrı bir yasası var. Kağıtlarda, dosyalarda olmayan. Kimse değiştiremez bunu. Derhal yeryerinden oynar, bu kayalar, tüneller birbirine girer, kömürlerin arasından kızgın sular, lavlar fışkırabilir**
- **Her madenci günde 4,8 ton kömür ç Ama aslında resmi istatistiklerin iki ka çıkarır bir yeraltı adamı. Ama öyle bil ton kömür 1440 mark eder. Oysa günd 139 markı aşmıyor Ruhr'da.**

"Glückauf" deyip girdin mi içeri bir kez...

Binlerce madencinin hergün indiği kuyunun başındayız. Karşımızda kocaman ayna. Içinde özümüzü görüyoruz. Baş ve ayak tarafına iri harflerle: *"Bu adam senin güvenliğinden sorumludur"* yazılmış. Yani *"Indin mi aşağı, seni senden başkası kurtaramaz!"* Ürperiyoruz.

Derviş baba yetişiyor sanki. Iki yüzük veriyor bize: "Sürün birbirine; iki koç gelecek. Biri ak, biri kara. Ak koçun sırtına atlayın, sizi aydınlığa çıkarır. Kara koça binmeyin sakın. Aldığı gibi yedi kat yerin altına götürür." Sürüyoruz yüzükleri birbirine... Başımızı yukarı kaldırıyoruz, gerçektende! Iki koç dönüyor havada. Iki koca çark. Yıldırım gibi... Heyecanlanıyoruz. "Hangisinin sırtına atlayalım?" diyoruz. Kara koçun sırtına binmeğe gönüllüyüz. Yaklaşıyorlar dövüşe vuruşa... Yanımıza gelende ağırlaşıyorlar. "Fırsat bu fırsat" deyip gözlerimizi yumuyoruz. Kara koçun sırtına atlıyoruz. Atlar atlamaz sarsılıyoruz. O ne hız dadaşım, o ne hız!... Aşağı indikçe bağırsaklarımızı, midemizi, yüreğimizi yukarı çekiyorlar sanki... Birbirimize sarılıyoruz. Saniyede bir ışıklar geçiyoruz. Tünelleri bir bir geride bıraktığımızı sanıyoruz. Çok geçmeden yanıldığımızı anlıyoruz. Başımızı oynattıkça, alnımızdaki ışıklar vuruyor karanlıklara. Iki üç dakikada yedikat yerin altına varıyoruz. Tam bin metre. Sarsılıyor kara koç. Duruyoruz bizi sırtından silkeleyip atıyor. Soğuk bir yel yüzümüzü yalıyor. Önümüzde dönüşlü-büküşlü uzayıp giden bir tünel kapkara... Işıklandırılmış yer yer. Eski padişahların, kralların havalandırılsa, bolcana ışıklandırılsa olmaz mı? Işçiler burada dinlenir, burada yemeklerini yer, sonra gidip karanlıklara işerler.

Işaret parmağını ağzına götürüyor:

-Böyle şeyler sorulmaz, der gibi.

- Peki, diyorüz. Ardından yürüyoruz. Yeraltı istasyonuna çıkarıyor bizi. Eğilerek biniyoruz trene. Vagonlar balacacık. Içinde ayağa kalkamazsınız. Çalışıyor lokomotif, yel gibi gidiyoruz. Bilender bu ocakların tarihçesini anlatıyor bize.

- Bizim ilgimiz başka diyoruz. Bizim yurdumuzda çok kaza olur. Grizular patlar, yüzlerce işçi birden yeraltında kalır. Maden demek, bizde Yemen'dir, Sarıkamış dağlarıdır. Savaştır yani, giden gelmez, sayısız insanımızı elimizden alır. Evi ocağı viran, çolma-çocuğu yetim kalır. Sizin buradaki kazalar?..

-Dışarı çıkanda konuşuruz. Kaza yapanları da görürsünüz. Şimdi moraliniz bozulmasın, diyor.

- Peki, diyoruz.

Trenimiz az gidiyor, uz gidiyor, dere tepe düz gidiyor. Bir yolayrımında iniyoruz. Tüneller daralmış, alçalmış. Dehşetli bir sıcak. Yel aloy aloy yüzümüzü yakıyor. Yerler çamur bir batıp bir çıkıyoruz. Yürüdükçe, sırtımızdakiler daha da ağırlaşıyor. Dehlizler gittikçe daralıyor. Yüzümüze kara kömür tozları savruluyor. Alnımızdaki ışıklar yüzümüzü zor aydınlatıyor. Sarp dağlardan keçi çığırlarından yürüyoruz sanki... Gömlekler madenci giysilerimiz sırtımıza yapış yapış... Her yanımızdan ter yürüyor. Soluklanmak olası değil. Kulaklarımız uğulduyor. Boğazımız kupkuru. "Ahh bir su olsa. Bir damla gene yeter." Yok ama. Bir sakız bile almamışız yanımıza.

- Daha ne kadar yürüyeceğiz?

müzde birinin alnında yine ışık parlıyor, yaklaşıyoruz.

- Glückauf!

Karşılık veriyor. Yüzünden tanıyamıyoruz. Sesi yabancı değil. Zonguldaklı Cafer.

- Yahu, diyoruz şakayla, bu Peter'i seçersiniz hep. Bizi yordu yolda koydu.

- Oooo! Siz misiniz? Hoşgeldiniz.

dır. Altı da yerin, üstü de onlarındır. Şehirler, işçi mahalleleri kurmuşlardır. Sayısız mı sayısız. Ruhr havzasını bir uçtan delip, bin uçtan çıkmışlardır. Fabrikaları, özel trenleri, uçakları, uşaklarıyla daima bir bir tehlikedir. Tehlike olmakta da devam etmektedir. Onların gözlerinin içine bakar hükümetler, dev gazeteler, gazeteciler. Bir takım "profesör-

- Patron kızar hemşerim, kolay mı? Hele şu mereti yapalım, geçip gideceğiz gene.

Yiğitse milyon milyon basan o gazeteler yazsın bakalım bu haberi. Ya da televizyon programları versin.

Lokomotifin üstünden dumanlar çıkıyor, soluklanıyor sanki... Büyük bir uğultuyla

uzayıp giden bir tünel kapkara... Işıklandırılmış yer yer. Eski padişahların, kralların, dehlizleşine benziyor. Yürüyoruz inişli çıkışlı yollardan. Başımızda miğferler. Yedek hava filtresi, elektrik aküsü sırtımızda. Ayaklarımızda madenci potinleri. Taşımak bir zulüm!.. Her yerimizden birşey sallanıyor. Küreğimiz, kazmamız, iş aygıtlarımız eksik. Işçiler bunları da taşımak zorunda. Bir de ekmek su çantalarını.

Devler homurdanıyor sanki. Havalandırma aygıtları soluk alıp rüzgar üflüyor tünellere... Yürüyoruz soluğumuz kesilerek. Tüneller dehlizlere, dehlizler tünellere açılıyor. Sanki inilip-çıkılmaza gidiyoruz. "Bu kargaşada nasıl yollarını yitirmiyor, nasıl yitiklere katılmıyor işçiler?" Düşünmeden edemiyoruz. Bilender'imiz olmasa, yol göstermese bize, mümkünü yok buradan çıkamayız. Gider dönmeze girer de gelemeyiz. Bir döngeden geçiyoruz. Karşımıza bir makina çıkıyor. Lokomotif rayları havada. Tekerlekleri üstünde. "Kulakları çınlasın Temel'le Cemal'in diyoruz. Cemal: "Wuppertal'de bir tren gördüm Temel, tekerlekleri havada gideyurdu" demiş de, Temel'i inandıramamış: "Peki insanların kafaları neredeydu uşağum?" diye sorarak Cemal'i faka bastırmış. Biz de "Bu tren tersdönmüş diyerek faka basıyoruz. Yavaş yavaş makineye yaklaşıyoruz.

Bruno ile Aydın vagona odun ve demir yüklüyorlar. Taa maden ayağına götürecekler. Kömürün çıktığı yere. Kayalar oyuldukça direkler dikilecek. Ayrımında değiller bizim geldiğimizin. Yüzleri simsiyah. Aralarında yüksek sesle söyleşiyorlar. Söyleşi, uğultuyu bastırmak için bir bağırtıya dönüşüyor:

- Boktan diyor Bruno, bu hafta gene tutturamadım.

- Neyi?

- Altıyı. Loto gene üçte kaldı. Bir tutarsa kurtulacağım buradan.

- Kurtulacağımız yok, diyor Aydın.

Çalıştırıyorlar lokomotifi. Biniyor ikisi de. Uzaklaşıyorlar oradan. Uzakta bir döngede yok olup yitiyorlar. Makinenin sesi giderek azalıyor, duyulmaz oluyor.

"Glückauf" diyip girdin mi içeri bir kez...

Dev uğultu bize sessizlik gibi geliyor. Sürdürüyoruz yolculuğumuzu. Mağaralara giriyoruz. Ne kadar kömür varsa, kazıyıp çıkarmışlar.

"Glückauf-Şansın açık olsun deyip de girdi mi işçiler, bir daha vardiya bitimine dek çıkmak yoktur yeraltından. orada yemek, orada içmek, oraya işemek zorundadırlar. Aklımıza birşey geliyor bu mağaraları görende. Soruyoruz Bilender'e:

- Bu koca mağaralar duvarlarla çevrilse, mişiz yanımıza.

- Daha ne kadar yürüyeceğiz?

- Ohooo! Daha durun bakalım. Çok yolumuz var daha.

Grubumuzdaki hanım arkadaşlardan ikisi geride kalmış.

- Artık bir adım bile atamayız, diyorlar. Geri dönüp kollarına giriyoruz. Öyle yerler geliyor ki. tek sıralı gitmek gerek. Potinlerimizin her biri on kilo olmuş. Sürükleyemiyoruz. Topu topu dört saat kardeşim, dört saat aşağıda kalacağız. Daha yol yarı olmadan takatimiz kesilmiş. Bilender'imiz Peter'i kayadan kayaya atlayan keçilere benzetiyoruz... Ama yüz kiloluk bedeniyle keçiliğe de pek yaraşmıyor. Yorulanın yanına koşuyor. Yürümesine yardım ediyor. 26 yıllık işçi. 11 yıldan beri işçi temsilcisi. Türkiyeli'lerin tümü oyunu ona veriyor. "Türk babası" deniliyor. DKP'li. Partinin işyeri ve Herten şehri yöneticisi. Bilgi veriyor durmadan. Işçilere rasladıkça:

- Glückauf, diyor.

Madenci selamı böyle. Şakalaşıyorlar biraz. Yine "Yolcu yolunda gerek" diyoruz.

Yeraltında işçleri grup grup görmek olası değil. Tek tek, iki iki, en çok dört kişi birarada çalışıyor. Yeraltı oyum oyum oyulmuş. Binlerce kişi nerelere serpilmiş şaşıyoruz. Önüsiniz hep. Bizi yordu yolda koydu.

- Oooo! Siz misiniz? Hoşgeldiniz.

Uzatıyor elini. Bu Cafer herzaman böyle zaten. Tokalaşıyor mu, bilek mi güreştiriyoruz, anlamıyorum:

- Dur yahu gene kolumuzu kopardın.

Dişlerini ağarta ağarta gülüyor:

- Peter'e laf yok, diyor. Biraz söyleştikten sonra ayrılıyoruz. Arkadan bağırıyor:

- Kömür ayağına dek giderseniz Salih'i, Ahmet'i, Murat'ı da görürsünüz.

- Gideriz gider. Haydi hoşçakal.

- Glückauf!

Aslında tek tek çalışılması yasak. Bir kaza halinde kimlerin haberi olabilir? Insan yok olup gitmez mi?.. Ama yeraltının ayrı bir yasağı, ayrı bir yasası var. Kağıtlarda, kayıtlarda, dosyalarda olmayan. Kimse değiştiremez bunu. Derhal yeryerinden oynar, bu kayalar, tüneller birbirine girer, kömürlerin arasından kızgın sular, lavlar fışkırabilir. Bu yasayı patron koymuştur. Onu eleştirmek ona "eğri bakmak" bile yasaktır. Kimse "yasak" demeden yasağı uygular. Müdürleri, şefleri, temsilcileri. hem de ağızlarını gere gere "özgürüz" derler. Bir kişi, üç kişi değildir patron. Koca tekellerin birleşmesiyle doğmuştur. Hitler'i iktidara getiren Thysen'dir, Krupp'tur, Salzgiter'dir, Mannesmann'ın gözlerinin içine bakar hükümetler, dev gazeteler, gazeteciler. Bir takım "profesörler"...

Bu yüzden işte, bilinçli işçilerin sendika işine dört elle sarılmaları zorunludur. Düşmanın bağrını dağlamak istiyorsak, kıyılarda dolaşıp kıllarını ütülemektense, atar damarlarına dalıp orada akmalıyız. Akıp yüreğinin ortasına varmalı, yapacağımızı taa içinde yapmalıyız. Dil zorluğu varmış, şu bu varmış... Var tabii!.. Ama Alman sınıf kardeşlerimiz bunları da çözmeğe yıllardan beri hazırdır...

Yürüyoruz. Daha çok yolumuz var. Taşımacılıkta çalışan ayrı bir lokomotifin yanına varıyoruz. Nedense durmuş orada. Selamlaşıyoruz. Işçilerimiz en gelişmiş makinelerde Almanlarla birlikte çalışıyor. Sözü makinist M. Ahmet alıyor.

- Şu lokomotifle yüzde 0.8 grizu bulunan yollardan geçmek yasak. Biraz önce ölçtüm, yollarda yüzde 1.3 grizu var. Geçip geldik buraya dek. Bozuldu meret.

- Neden geçip geldin? Grizunun az olduğu bir yerde durup bekleseydin.

Sadece dişlerini ağartarak yanıtlıyor:

Lokomotifin üstünden dumanlar çıkıyor, soluklanıyor sanki... Büyük bir uğultuyla çalışan bu makine şimdi hasta bir insan gibi. M. Ahmet'in, parça getirmeğe giden Alman arkadaşı soluk soluğa çıkıp geliyor. Hemen işe girişiyorlar. Çalıştırıyorlar. Yağ fışkırtıyor.

- Stop!.. Stop!.. diye hay haray kopanyor arkadaşı.

Yağ hortumunu değiştiriyorlar çaran çabuk. Biniyorlar üstüne. Kayıp gidiyorlar yukardaki raydan.

Akarbantlar, rende ve kömür

Kele-kötür yollar uzayıp gidiyor gene. Hal kalmadı bizde. Bir sıcak vuruyor yanıyoruz. Bir soğuk dalgası, her yanımız donuyor. Yollar bir çamur, bir çamur; sonra bir de bakıyoruz kupkuru. Bantlara ulaşıyoruz. Akarbantlara... Kömür taşıyor ırmaklar gibi. Bantlar boyunca yürüyoruz. üstlerinden dumanlar çıkıyor. Dumanların içinde bir işçi, bir görünüp bir yitiyor. Atmış özünü bantın üstüne. Gidiyor sanki bir bilinmeze. Aslında bantın üstüne binmek yasak. Şaşkınlıkla seyrediyoruz. Tünelden tünele geçerken bant-

1895: HERTEN-EWALD OCAGI, 3.BÖLGE Polonya Köylülerinin süngü zoruyla kömür işçisi yapıldığı yıllar...

1979: HERTEN-EWALD OCAGI, 3. BÖLGE Türkiyeli emek... işçi" olduğu yıllar...

ndini görürsün.

açık olsun!..

nür çıkarıyor. ki katı kömür e bile olsa 4,8 gündelik brüt

Glückauf deyip girdin mi yerin altına, vardiya bitimine kadar bir daha güneşi görmek yok. Orada yemek, orada içmek, oraya işemek zorundadır kömür işçileri. Taa vardiya bitimine kadar

lar, başını kayalara çarpabilir. Geçitler daracıktır. Ama öylesine yorgun ki adam, aldırdığı bile yok. Bantın üstüne yan gelmiş. Küçücük bir yaprağı sürüklüyor sanki ırmak...

Yürü ha yürüyoruz. Bitmiyor yol. Önümüz toz duman... Artık beş metre ilerisini bile göremiyoruz. Gürültü kulaklarımızı sağır ediyor. Vara vara bir makinanın yanına varıyoruz: "Hobel"; Türkçesi: "rende". Marangoz rendesi değil bu. Uzunluğu en az yüzelli metre. Dev gibi bir çark, kalın zincirlerin üstünde gidip geliyor. Koca ve keskin mi keskin dişleri var. Kendimizi masallarda sanıyoruz. Yapışmışlar kömür damarına. Yedibaşlı ejderha gibi ağzından alev saçarak gidip gidip dönüyor. her seferinde tonlarca kömür aşağı indiriyor. Kömürler bantların üzerine dökülüyor, akıp gidiyor. Burası ırmağın gözesi gibi. Sanki sular çağıl çağıl buradan kaynıyor. Kömür tozu öylesine yoğun ki, gözgözü görmüyor. kalın hortumlarla sıkılan basınçlı sular yarar sağlamıyor. Kıyılara dökülen kömürleri işçiler bantın üstüne kürüyor. Irmak daha da güreliyor, kilometrelerce akıp gidiyor.

Damarları oyuldukça rendenin ayakları daha da ileri yürütülüyor. Zulum bir iştir bu. Teknisyenler dört dönüyor. Yanlarından "Glückauf" diyerek tek tek geçiyoruz. Kimse duymuyor. Ayaklarımızı yerleştire yerleştire. Birden sendeliyorum. Elimi rendenin kırk ayağından birine dayıyorum. Birden bir bağırtı kopuyor, bir yumruk iniyor elimin üstüne:

- Çek elini aptaaal! Kopacak, sakat kalacaksın!

Şaşırıyorum. Ama kibarlık yoktur yerin altında. Herkes bağırır, çağırır. Küfürleşir. Hakiki kavga var sanarsınız. Ama yeryüzüne çıkıp da banyonun altına girdiler mi, herşey geçer. Oturur birlikte biralarını yudumlar, şakalaşırlar.

"Ahh uzaklaşsak burdan" diyoruz. Gözle-

Uzunluğu 150 metreye varan rende cihazı, kömür çıkarıyor

Kok, çelik sanayii'nin ana maddesini oluşturuyor. Gaz evlerin ısınmasında kullanılıyor. Katran, Benzol, Amonyak, kimya sanayii'nin ana maddeleri. Elektrik elde ediliyor. Sentetik gazlar, kimya ve metoruluji sanayinde kullanılıyor. Yavaş akan katı yağlar çıkarılıyor. Benzin elde etme denemeleri sürüyor. Naftalin elde ediliyor. Tozlar bile ziyan edilmiyor, kömür tozlarından briket üretiliyor.

Tüm bu sıraladıklarımız patronların kar hanesine yazılıyor.

Ayatollah ile Papa

Tünelin açıldığı "kömür ayağı"nın ilerlediği yere doğru yürüyoruz. Zorun zoru bir çalışma. Matkapları kayalara saplıyorlar. Belli ki matkaplardan biri sıkışmış. Salih usta gösteriyor ustalığını. Çıkarıyor kayaların arasından. Takılıyor Alman arkadaşı:

- İyi yaptın bu işi Ayatollah diyor, ben olsam çavuşu çağırırdım.

Mitingin temel belgisi: Herkese çalışma hakkı

80 bin Ortak Pazar işçisi Stuttgart'ta, çalışma hakkı için dev bir miting yaptı

● Avrupa Sendikalar Birliği'nin (EGB) düzenlediği miting ve yürüyüşe Ortak Pazar ülkelerinin hemen tümünden gelen işçiler katıldı. Mitingde EGB ve Alman Sendikalar Birliği (DGB) yöneticileri konuştular

● Önümüzdeki yıllarda da benzeri "çokuluslu" miting ve gösterilerin öteki Avrupa ülkelerinde düzenleneceği bildiriliyor.

Avrupa Sendikalar Birliği'nin *"Herkese Çalışma Hakkı"* belgisi altında düzenlediği Avrupa düzeyindeki yürüyüş ve miting 4 Haziran günü Stuttgart'ta yapıldı. Tüm Ortak Pazar ülkelerinden gelen emekçilerin katılmış olması mitinge özel bir önem verdi. Önümüzdeki yıllarda benzeri *"çokuluslu"* miting ve eylemlerin öteki Avrupa ülkelerinde düzenleneceği bildiriliyor.

80 bin dolayında işçinin katıldığı Stuttgart mitinginde Avrupa Sendikalar Birliği (EGB) Başkanı Georges Debunne, Alman Sendikalar Birliği Başkanı (aynı zamanda EGB'nin de Başkan Yardımcısı) Başkanı Ernst Breit, EGB Genel Sekreteri Mathias Hinterscheid ve DGB Baden Württemberg Eyalet Başkanı Siegfried Pommerenke birer konuşma yaptılar.

"Atom roketleri Değil, Işyerleri Istiyoruz", "Işsizliğin Sebebi Kapitalist Sistemdir", "Yerli ve Yabancı Işçiler Omuz Omuza" belgilerinin ağırlık taşıdığı mitingde konuşmacılardan DGB Başkanı Ernst Breit, "Ortak Pazar ülkelerindeki 12 milyon işsize her gün yenilerinin katıldığını" söyledikten sonra işsizlerin yüzde 40'ını gençlerin oluşturduğuna dikkati çekti ve "bu yüzden genç kuşakların büyük bir kesimi hayata umutsuz bakmaktadırlar" dedi. Breit, Williamsburg Doruk Toplantısı'na da değindi ve "Batılı hükümetler kapitalist bunalımın nedenleriyle değil yüzeysel önlemlerle oyalanıyorlar" şeklinde konuştu.

Türkiyeli emekçilerin de etkin biçimde katıldıkları mitingde Batı Berlin Işçi Korosu'nun seslendirdiği "Türkiye Işçi Sınıfına Selam" marşı her ulustan işçiyi coşkulandırdı. Yürüyüş boyunca çeşitli Türkiyeli işçi gruplarının folklör gösterileri de ilgi çekti.

"Ahh uzaklaşsak burdan" diyoruz. Gözlerimizin içi yanıyor. Tümen tümen toz yutuyoruz... "Nasıl dayanıyor bu insanlar akşama dek, hergün, her ay, bir yaşam boyu?..." Gözlerimiz bantlarda kalıyor: "Bir atabilsek özümüzü üstüne... Alıp götürse bizi..." Ama yasak!.. Bu bacaklar bizi nasıl çıkışa taşıyacak?.. Kara kara düşünüyoruz. İçimden haykırmak geliyor: "Eyyy insanlar!.. Benim insanlarım, saygı duyacağınız ne paşa ne patron! Madencilere saygı duyun!.. Rendeye ayak yeri açan işçilerin yanına doğru ilerliyoruz.

Her madenci: (RAG-Ruhr Kömür İşletmeleri 1982 dokümanlarına göre) günde 4,8 ton kömür çıkarıyor. Tabii patronu, komisyoncuyu, vurguncuyu da işçi sayıp çıkan kömürü hepsine bölüp öyle ortalama alınıyor. Kısaca bir işçinin çıkardığını iki kişinin üstüne hesaplıyorlar. Bir işçi on ton kömür çıkarmışken, 4,8 ton deniyor resmi istatistiklerde. Böyle olduğunu kabul etsek bile, 4,8 ton kömür 300 DM'dan 1440 DM ediyor. Bir işçinin eline günde en çok brüt 130 DM geçiyor. Varın patronun kârını siz hesap edin. Kömürden daha neler elde ediliyor neler... Biz diyelim beş, siz deyin 15 çeşit:

olsam çavuşu çağırırdım.

- İyi yaptık Herr Papa, diye yanıtlıyor o da. Gülümsüyorlar ak ak!.. Sonra barutları deliklere yerleştirmeye girişiyorlar.

Barutçu:

- Kabloların bağlanmasına yardım edin, diyor. Aslında özünün bağlaması gerek. Özgesine buyurması yasak. Karşı koyuyor "Papa":

- Biz bağlamayız. Bir kaza olur sonra. Kırmak istemiyor "Ayatollah". Başlıyorlar birlikte bağlamaya. Az sonra yedi kat yerin altında bombardıman sesleri duyuyoruz. Taşlar kayalar devriliyor. Her yan zindan içinde. Heryan toz-duman. Sonra temizleyecekler. Rendeyi ilerletecekler. Tonlarca ağırlığıyla. Başlayacak "harr harrr!.." Kulakları sağır edecek.

"Ahh bir çıkabilsek" diyoruz. İleride küçücük bir delikten iki büklüm geçiyoruz. Tüneller başbaşa gelmiş. Birleşmek üzere... Ayaklarımızı zor sürüklüyoruz. Telaşlı işçiler çıkıyor önümüzden. Ellerinde sedye. Koşturuyorlar lokomotife. KAZA!.. Bacağı kalçalarından unufak olmuş birinin. İnim inim inliyor. İniltisi yüreğimize çaran-çapraz dağ çekiyor. Ardından gidiyoruz. Daha önümüzde dört kilometre yol var. "Varabilsek" diyoruz, "yaralı kurtulsa, bir soluk alabilsek varıp da..."

...nekçilerin Ruhr ocaklarında "göçmen

Stuttgart'taki coşkun miting alanından bir görünüş

İzlenimler

STUTTGART'TA TARİHİ BİR GÜN...

Soner GÜRLER

Avrupa Sendikalar Birliği "EGB" 'nin çağrısına uyarak Baden Württenberg eyaletnin başkenti Stuttgart'ta gösteriye gelenlerin sayısı beklenilenin üzerinde oldu.

17 Haziran ile 19 Haziran 1983 tarihleri arasında Ortak Pazar ülkelerinin devlet başkanlarının Stuttgart'ta yapacakları toplantıya dayanılarak "HERKESE İŞ, BU BIZIM HAKKIMIZ" temel belgisi altında Avrupa Ortak Pazarı'na üye ülkelerdeki sendikaların bağlı oldukları Avrupa Sendikalar Birliğinin çağrısına uyarak 80.000 kişi Stuttgart'ta toplandı. Gösteri daha başlamadan, sırf Orak Pazar üyesi ülkelerin işçileri değil, Federal Almanya'da çalışan işçilerimizin de bu gösteriye aktif olarak katılacakları gözleniyordu. Gösterinin yapılacağı "Schlossplatz" yöresi bir bayram yerini andırıyordu. Sucuk tezgahlarından, et kızartma mangallarından, bira fıçı ve masalarından ayrıca kitap ve gazete standlarından Stuttgart'ın göbeğindeki bu koca alan geçilmez hale gelmişti. her taraf çeşitli dillerde, temel belgiyi içeren pankartlarla doldurulmuş, bütün bunlara ek olarak "Batı Avrupa'da silahlanmya hayır, atom başlıklı füzelere hayır", "Avrupa'daki sosyal kısıtlamalar yerine askeri harcamalarda kısıtlama, herkese işyeri" gibi sloganlar pankartlaştırılmıştı.

Sabah 10.00 sularında sokak gösterileri ile başlayan eylemler çeşitli kuruluşların standlarında gerek çocuklara gerekse yaşlılara yönelik oyunlar ve tiyatro gösterileri, şarkılar ile akşamın geç saatlerine kadar devam etti.

Günün "uzun cumartesi" olması nedeniyle, Stuttgart kentine alışverişe gelen pek çok kişi gösteri standlarını, sokak tiyatrolarını ve konuşmaları birlikte izleyebilme imkanı buladılar.

Ana sahnedeki ilk gösteri Gruppo Emiliane ve Di Musica Popolare adlı İtalyan müzik gruplarının uluslararası işçi marşları ile başladı. Enternasyonal çalınırken alan henüz yürüyüş konvoyları gelmemiş olmasına rağmen dolmuştu. Daha sonra programa Mannheim IGMetall Müzik Grubunun şarkı ve marşlarıyla devam edildi.

Ayni dakikalarda özel trenlerle İtalya, Fransa gibi ülkelerden ve çevreye yakın bölgelerden gelen gruplar istasyon yanında toplanmaya başlamış, yine Fransa, Belçika ve çeşitli bölgelerden otobüslerle gelen gruplar da Liederhalle ve Planie önlerinde toplanmışlar, yürüyüşe geçmişlerdi. Federal Almanya dışında gösteriye katılanların sayısı gelen araçlar üzerinden hesaplandığı zaman yaklaşık 8 bin kadardı.

Üç ayrı koldan başlayan yürüyüşçüler, yine üç ayrı koldan şehrin çeşitli merkezi yerlerini dolandıktan sonra üç kol olarak büyük alkışlar arasında hep birlikte Schloss Alanı'na girdiler. Özellikle Fransız ve İtalyan işçilerinin ellerindeki ufaklı büyüklü kırmızı bayraklar dikkati çekiyordu. Yürüyüş konvoyları bu bayrakların arasında adeta kaybolmuştu. Meydana giren üçüncü kolun en önünde, ellerinde kırmızı üstüne Fransız sendikalarının amblemini taşıyan bayraklar taşıyan çocuklar bulunuyordu.

Saat 13 dolaylarında DGB Alman Sendikalar Birliği Baden Württemberg Eyalet Başkanı Siegfried Pommerenge'nin açış konuşmasıyla başlayan konuşmaları, Avrupa Sendikalar Birliği Genel Sekreteri Mathias Hinterscheid'in, DGB Genel Başkanı ve aynı zamanda Avrupa Sendikalar Birliği Genel Başkan Yardımcısı Ernst Breit'ın ve son olarak da Avrupa Sendikalar Birliği Genel Başkanı Georges Debunne'nin konuşmaları ile devam etti ve hemen hemen aynı istekler dile getirildi.

Ayrıca çeşitli önlem önerileri de yapan konuşmacılar özellikle, Avrupa genelinde çalışma saatlerinin düşürülmesi gerektiğini, çalışanların satınalma güçlerinin daha fazlalaştırılmasının ancak paranın değer kaybından fazla maaş alabilmeleriyle mümkün olabileceğini, gençlerin ve kadınların çalışma şartlarının düzeltilmesi, yapılacak planlarda sendikaların söz haklarına dikkat edilmesi, onların görüşlerinin alınmasının gerekliliğini vurguladılar.

Değişik uluslara mensup sendikacıların kendi ana dillerinde yaptıkları konuşmalar sırasında atılan sloganlar o sendikacının ana dilindeydi. Değişik Batı Avrupa ülkelerinden gelen işçiler kendi dillerinden bir slogan söylüyorlar, sonra topluluğu diğer kesimlerinin aynı canlılıkla bu sloganları o dilde hepbirlikte tekrarladıkları dikkati çekiyordu.

Avrupa Sendikalar Birliği Genel Sekreteri Mathias Hinterscheid "Hepimiz birbirimizle dayanışma içerisindeyiz. Bugün biz size geldik. Sizinle dayanışma gösteriyoruz. Yarın siz de bize gelip bizimle dayanışma göstereceksiniz" diyerek sözlerini bitirirken uluslararası dayanışmanın önemi vurgulanıyordu.

Konuşmalardan sonra, gösterinin yapıldığı meydandaki yeşil çimenlere serilmiş, bu sıcak yorucu günün yorgunluğunu çıkarmaya çalışan göstericilere Bochum'dan gelen "Geier Sturzflug" grubu eşlik ediyordu.

Göstericiler meydanın ve bu görkemli gösterinin havasından bir türlü kurtulamamışlardı. Kitap, yiyecek ve informasyon standlarının çevrelerinde birbirleriyle tartışıyor, birbirlerini ve sorunlarını daha iyi anlamaya çalışıyorlardı. Stuttgart tarihsel bir gün yaşamıştı.

OKUYUCU POSTASI

Türkiye Postası'ndan

Cezalandırılan aboneler

Heilbronn'dan bize mektup yazan bir okurumuz şöyle diyor:

"Bölgemizdeki abonelerin hepsi son üç sayıdır gazetelerini bir haftaya yakın gecikmelerle alıyorlar. 4. sayı bir hafta gecikmeyle, 5. sayı 6 gün gecikmeyle geldi. 6. sayı ise bugün Pazartesi olduğu halde hala elimize geçmiş değil. Gelen gazetelerin üzerlerindeki mühürlere baktığımızda, gazetelerin zamanında postaya verildiğini görüyoruz. Demek ki postada gecikiyor, ya da geciktiriliyor. Gerek bizim kendi tecrübelerimizden, gerekse Alman dostlarımızın tecrübelerinden hareketle şu kanıya vardık: Gazeteye karşı olan güvenin sarsılması amacıyla bugüne kadar uygulanan yöntem Türkiye Postası'na da uygulanıyor. Posta idaresinden de yapılacak araştırmayla durum açıklığa kavuşturulsun."

Okurumuzun işaret ettiği gecikme yalnızca Heilbronn'a özgü değildir. Ne yazık ki, hemen bütün Federal Almanya, bu arada Federal Almanya'nın dışındaki diğer ülkelerden de bazı abonelerimiz 4. sayıdan bu yana gazetelerini bir haftaya yaklaşan gecikmelerle alıyorlar. Böylelikle de, abone oldukları için bir tür "cezalandırılmış" oluyorlar.

4. sayıdaki gecikmeyi ÖTV sendikasına bağlı emekçilerin direnişlerine bağlamıştık. Ama gecikmeler daha sonraki sayılarda da sürünce, olayın nedenlerini araştırmak zorunlu oluyor.

Bütün abonelerimiz şunu bilmeliler ki, gazetelerinin kendilerine postalanmasında bizden doğan hiç bir gecikme söz konusu de-

Komutanın emri böyle

Mardin'in Midyat kazasının Sivrice köyündenim. Köy deyip de geçmeyin, önemlidir yeri. Iran'dan Iskenderun'a akan petrol kanalı geçer o mıntıkadan, 4 kilometresi de bizim oralardan. Önemlidir yer; petrol bu, adı üstünde. Sevinirdik eskiden petrol geçiyor diye. Diş biliyor şimdi cuntaya tüm köylü 12 Eylül'den beri. Gençlerimiz var köyde, isteriz ki okusunlar, adam olsunlar, bizim gibi yaban ellerde sürünmesinler bir lokma ekmek için. Büyüklerimiz var yaşları 70'i geçkin; isteriz ki otursunlar, hiç olmazsa son yıllarını biraz rahat geçirsinler. Ama nerede o şans kardeşim. Jandarma karakolu var köyde, bir de komutan, bir de ağa. Yedikleri içtikleri ayrı gitmez. Rahat vermezler ki, gençlerimiz okula gitsin, ihtiyarlarımız döşeklerinde dinlenebilsin. Emir çıkarmışlardır köylüye, 4 kilometrelik petrol hattını köylü koruyacak diye. Okul çağında gençler, yaşlı, hasta dedeler "nöbet" tutacaklardır hat boyunca, her gün ve günde 12-15 saat. Komutanın, ağanın emri böyle. Aç, susuz, parasız, 4 kilometre boyunca nöbet, hem de her gün, hem de 12-15 saat, hem de içimizden çıkan kardeşimiz, oğlumuz, erlerin silahının gölgesi altında, hem de zorla.

Karşı çıkan mı? Oluyor tabii, olacak da. Nöbet tutmak istemeyen karakola çekilip dövülüyor, döve döve nöbete götürüyorlar insancıkları. Bu yüzden nice gençler, nice ihtiyarlar sakat kalıyorlar ya, yine de yüreği dinç, kafası hınç dolu olan direniyor.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Göppingen

Güvenilir kaynak

32 yaşındayım, 30 sene Türkiye'de yaşadım. Şimdilik iki senedir de Fransa'da yaşamaktayım. Türkiye'de olup bi-

35 saat

Federal Almanya'da 1983'ün ilk yarısında 3 milyona merdiven dayayan işsizliğin önlenmesi tartışmaları çeşitli çevrelerde yoğunlaşarak sürüyor. Sendikalara göre iş saatlerinin düşürülmesi, yani şu anda işi olanların- kazançları aynı kalmak şartı ile- daha az çalışmaları, böylece meydana gelen işgücü açığının da işsizlerle doldurulmasının zorunlu olması. Bu yol, işsizliğin önlenmesinde en etkili yol olarak görülüyor.

Işverenlere göre ise, işsizliğin önlenmesi sadece karların artması ile olanaklı. Bir de sendikaların sesinin kısılması, işçilerin fazla ileriye gitmeleri tehlikesinin önlenmesi. Böylece işverenler daha çok yatırım yapmaya "heveslenecekler" ve işsizlik de ortadan kalkacak.

Aslında işverenler için önemli olan, işsizliğin önlenmesi değil, karların, kendi deyimleri ile "rekabet güçlerinin" artması. Tüm planları bunun üzerine. Bu planların gerçekleşmesi için de işsizlik, korku ve tedirginlik ortamı, istenen, onlar için olumlu bir ortam. Yoksa daha kötü şartlarda, daha az kazançla daha çok çalışmayı işçilere nasıl kabul ettirecekler?

Bu durumda işsizliğe karşı mücadelede, sendikaların istemlerine dört elle sarılmaktan başka çıkar yol kalmıyor. Kalmasına kalmıyor da, sendikal cephede de son zamanlarda bazı çatlak sesler çıkar oldu. IG-Metall'in 1984 dönemi için gerçekleştirmeye çalıştığı "35 saat" istemine bazıları şimdiden mırın kırın ediyor. Hatta ÖTV sendikasının bu günlerde süren pazarlıklarda, yüzde 3 civarındaki istemini bile bunlar "çok" buluyorlar. Diğerleri ise kimya işkolunda imzalanan anlaşmaya karşı çıkarak "bu, IG-Metall'in tekerine taş koymaktır" diyorlar. Işte bu durum sendikaların gücünü zayıflatıyor. Kimya anlaşmasını ilk basamak sayarak, ÖTV'nun istemine hep birlikte omuz vermek, gelecek sene de 35 saatlik hedefe ulaşmak için kolları sıvamak en doğru yol olmaz mı?

Seksen bin kişinin arasındaydık

4 Haziran Cumartesi günü akşamı televizyon Stutgart'daki Avrupa Sendikalar Birliği'nin düzenlediği 80 bin kişilik işsizliği protesto gösterisini verirken, alanın iki yanına asılmış kocaman "Türkiye Postası" afişi de ekranlara geliyordu. Türkiye Postası bu görkemli yürüyüşte afişleriyle, birbirleriyle yarışan satış ekipleriyle 80 bin kişinin arasındaydık.

S.Gürler/Heilbronn

Hangi partiyi seçeceğiz

Her seçim öncesinde olduğu gibi parababaları, seçilmeye aday parti yöneticilerinden bir kaçını sahip olduğu kuruluşların yönetim kuruluna sokar. Bu dönemde ilk kısmet Garanti Bankası'nın yönetim kuruluna giren Turgut Sunalp oldu. Diğer partiler gibi Sunalp'in partisi Milliyetçi Demokrasi Partisi de (MDP) kurucu üyelerinden büyük bir kısmını generallerden veya diğer albaylardan vs oluşturmak istiyorlar.

Bundan şu iki anlam çıkıyor: birincisi, Evren ve onu yöneten işbirlikçi burjuvazinin şimdiki karar ve uygulamalarını, onların deyimiyle "emir ve komuta zincirinde" devam ettirmek. Ikincisi, sözkonusu partilerin ordu içerisindeki saygınlıkları arttırmaları, ileride "orduya ihtiyaç" hissedildiğinde bu generaller ve albaylar aracılığıyla korun-

işçilerin haklarını savunan sendikalara ve derneklere zararlı örgütler olarak bakıyor. Ama Danimarka'daki ilerici örgütler tarafından kapatılması için mahkemeye başvurulan Ku Klux Klan adlı faşist örgütle, onun yabancı düşmanı eylemleriyle hiç ilgilenmiyor.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Danimarka

Tepem attı

Ben Wedau Schienenschweißwerk'de işbaşı yaptım. Belirli bir süre çalıştıktan sonra bir çok işi iyi kötü yapabiliyordum. Bir yıl sonra firmanın işçiye ihtiyacı oldu ve bize yakın akraba ve tanıdıkları getirip tanıtmamızı söylediler, ben de çok yakınım olan bir kişiyi götürdüm. Personel Şefi bana önce söz verdi, eğer bir kimseyi götürürsem ihtiyaç duyulduğu zaman işe alacaktı, ben de tanıdığım kimseyle

postalanmasında bizden doğan hiç bir gecikme söz konusu değildir. *Türkiye Postası*, her 15 günde bir Çarşamba sabahları matbaaya veriliyor ve öğle sıralarında baskısı bitmiş oluyor. Aynı gün abonelerin gazeteleri zarflarına konuluyor ve akşam saat 18'den önce Batı Berlin merkez postanesine teslim ediliyor. Buna göre abonelerin en geç Cuma günü, ya da Cumartesi günü gazetelerini almış olmaları gerekir.

Biz Batı Berlin merkez postanesinden bu gecikmenin nedenini araştıracağız ve somut bir yanıt alınca da okurlarımıza duyuracağız. Fakat okurlarımızdan, özellikle her bölgedeki ve kentteki gazete sorumlularından da yardım bekliyoruz. Onlar da bulundukları yerin postanelerine başvurarak bu gecikmenin posta dağıtımının hangi aşamasında meydana geldiğini tesbit etmeye çalışsınlar ve durumu bize telefonla ya da mektupla bildirsinler.

Elimizde olmayan ve henüz bilmediğimiz nedenlerle gazetelerini geç alan abonelerimizden tek tek özür diliyoruz. Bu aksamayı en kısa zamanda ortadan kaldırmak için elimizden geleni yapacağız.

Eksik işleniyor

Gazetenin içeriğine ve günlük, haftalık yazı ve haberlerine, yorumlarına, genel değerlendirmelere hiç bir diyecek yoktur. Yalnız bir konu galiba eksik işleniyor. Bu konu da şu: Gazetenin bir köşesinde şöyle bir yazıya yer verilse nasıl olur: Türkiye işçi sınıfının tarihi. Yakın dönemde toparlanıp güçlenmesi, bazı bölücülerin, hainlerin yapmış olduğu ihanetler vurgulansa nasıl olur. Bunun işçi hareketine ne kadar zararı olduğu, bu durumda nereye gelindiği, fakat işçi sınıfı davasına inananların bu davayı hangi şartlar altında yürüttüğü...

Birleştirici bir takım yazıların da bir köşede devamlı yazılmasının yararı olacağı kanısındayım.

M.Avşar/Hollanda

yaşadım. Şimdilik iki senedir de Fransa'da yaşamaktayım. Türkiye'de olup bitenleri yakından takip etmekteyim. 4. sayınızda Şerafettin Kaya'nın yazmış olduğu haberi okudum. Fakat bu haberi ben ve yanımdaki Türkiyeli arkadaşlarla doğru bulmadık. Size arkadaşça bir okurunuz olarak yazacağınız haberleri güvenilir kaynaklara dayanaraktan yazmanızı tavsiye ederiz.

Şerafettin Kaya kapalı kapılar ardında işkencelerin meydanda yapıldığını anlatmaya çalışıyor. Ben demiyorum ki Türkiye'de işkence yok. Türkiye güllük gülistanlık...Bunu taa sağır sultan da duydu ama Türkiye halkı çıplak bir kadının çıplak bir erkeğin cinsel organını tutmasına müsaade etmez. Biz Türkiyeliler namus için yaşar, namus için savaşırız. Bunu yapanlara dur demesini biliriz. Arkadaş canının fazla yanmasından cuntacıları deşifre etmeye çalışmış ama asılsız olan şeyler deşifre edilmez. Onun için güvenilir kaynaklara dayanarak haber yazmanızı arz ederim.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Fransa

Şu bulmaca köşesi

Gazetemizin okuyucu mektupları sayfasına bakıyorum da, söylemek istediklerimin çoğunu orada görüyorum. Ama şu bulmaca ve satranç köşesi üzerine diyeceğim var. Buna gereksinme duyan okuyucular da vardır muhakkak ve bulmacanın içeriği de eğitici olabilir, araştırmaya yöneltebilir kişiyi belki ama; o yarım sayfayı daha doyurucu konulara ayırsanız. Örneğin Latin Amerika'daki gelişmeleri, Filistin sorununu, Polonya üzerine koparılan, hala da sürdürülen yaygaraların altında yatan gerçeği, Türkiye'deki yargılamaların ne aşamada olduğunu biraz genişçe işleseniz diyorum. Bir de *"Türkei Tribunal"* adıyla gerçekleştirilen, geçen sayıda özet olarak verdiğiniz yargılamanın bütününü verebilseniz, bu tarihi olay bir belge olarak kalıcılaşır sanıyorum. Belki onu oluşturanlarca bir kitap halinde çıkarılır, bilemiyorum. Ama bu yapılmazsa, gazetemizin bu olayı bir kaç yazıyla bütün olarak vermesinin olumlu bir çalışma olacağı görüşündeyim.

Cengiz Doğu/Neuburg

olmaz mı?

Başka yol da yok zaten. İşverenlerin planlarını suya düşürmek için, kazanılmış hakları savunmak için, dayanışmayı yükseltmek gerek. Yabancı düşmanlığına karşı, barış için, demokrasi için savaşımın yolu buradan da geçiyor.

R.Kalfa/Mannheim

"orduya ihtiyaç" hissedildiğinde bu generaller ve albaylar aracılığıyla korunması istemidir. Diğer yandan şimdiki Anayasa maddelerinin, parti yasalarının değişmesi halinde Evren ve cemaatinin şimdiki saltanatını sürdüremeyeceğidir. Bunun içindir ki bir başka partiyi parlamento çatısı altında barındırmak ne Evren'in ne de başka partilerin işine gelir. Evren'in ve şimdiki sağcı partilerin korkusu budur.

Seçmen şunu düşünmeli, hangi partiyi, ne için seçeceğiz?..

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Bochum

Konsolosluk imamı

Danimarka'da çalışan göçmen işçilerimizin en önde gelen problemlerinden birisi, konsolosluğun bizim sorunlarımızı çözmeye yanaşmaması. Ve orada işçilere karşı aşağılayıcı, kırıcı muamelelerde bulunulması. Hele 12 Eylül'den sonra artık bizlere döviz getiren bir mahluk gibi bakma anlayışının belirdiğini görüyoruz. Ayrıca Danimarka'daki günlük problemlerin halledilmesi ve yeni göçmenler yasasına karşı hiç bir çalışma yürütmüyorlar.

Geçende bir arkadaş anlattı. Konsolosluğun imamı kahveye gelmiş. Sizin problemlerinizi dinlemek için geldik diye başlamış, camilere yardımla devam etmiş ve sözü onunla bitirmiş. İşçiler sormuşlar, hocam, bizim problemimiz yabancı düşmanlığı, sosyal güvence. Bunlara karşı ne yapalım? İmam demiş ki, sosyal güvenceniz vardır. Eğer emekli olursanız Türkiye'de maaşınızı alırsınız. Zaten başka anlaşma da yok. Yabancı düşmanlığını bir kaç kendini bilmez Danimarkalı yapıyor. Siz de onlarla fazla ilişki kurmayın.

İşte konsolosluğumuzun göçmen işçilerin problemlerine yaklaşımı ve anlayışları. Bir yandan Danimarka'daki yeni göçmenler yasasına gerici hükümler yerleştiriliyor, Adalet Bakanı açık açık *"neslimiz bozuluyor"* diyor. Bizim konsolosluğumuz ise *"bir kaç kendini bilmez Danimarkalı"* diyor. İşçiler sosyal güvence diyor, konsolosluğumuz güvence var, emekli olursanız Türkiye'de paranızı alabilirsiniz diyor.

Ayrıca konsolosluk buradaki göçmen

rürsem ihtiyaç duyulduğu zaman işe alacaktı, ben de tanıdığım kimseyle Personel Şefi'nin yanına gittiğim zaman yeteri kadar genç işçi aldıklarını ve bir başka zaman gelmemi istedi. 2 ay sonra yine aynısı üçüncü ve dördüncü defa tekrarlanınca benim de tepem attı ve düşüncemi açıkladım. Personel Şefi bu olay üzerine beni günde 3 veya 4 işe salarak bıktırıp oradan çıkmamı istediğini öne sürdü. Fakat ben de buna karşı düşünmeden önlemler almaya çalıştım, sonuç vermedi. Bu gidiş bir yıl sürdü ve bir imtihan için izin almak istedim. Bu zaman zarfında çok mesai çalışılıyordu, ben mesai çalışmayınca bana tehdit yağdırdılar, izin istedim, vermediler, frei istedim vermediler, ben de bir gün işe gelmeyince işverenden uyarı mektupları geldi. Buna dayanamadım, imtihanı vererek sanat okuluna gitmeyi başardım, işten çıktım.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Duisburg

Değişik konular

Gazetemizin 5. sayısını da okuduktan sonra bir kaç noktada görüşlerimi bildirmeyi görev saydım. Daha evvel bir okuyucunun belirttiği gibi *"gazetecilik zor zanaat"*.

Okuyuculardan amatör çizerleri heveslendirmeliyiz. Bizler amatör şair ruhlu insanlar olduğumuz kadar amatör karikatürist ve çizer dolu bir memleketten geliyoruz.

Değişik konuları işlemekten çekinmemeliyiz. Zamanı geldiğince az da olsa ilginç konular yer almalıdır. (Bundan anladığım genel hatlarıyla işlediğimiz cunta, barış, yabancı düşmanlığı ile ilintili olduğu yadsınmayan kadın, çocuklar, gençlik sorunları, kapitalist sistemde spor, reklamların içeriği, sağlık, istatistikler vb...)

Gazetemiz önemli bir çok konuda uzmanlarla olduğu kadar içimizden sade okurlarla da belli konularda *"açık oturum"* türünden toplantılar düzenleyip yayınlayabilir.

Türkiye'den haberler, yorumlar olanak olduğunca kullanılmalı. İmkan olduğunca Türkiye'den yazıları gazetede görmek bizleri sevindirir.

Ali Tosuner/Liege

GÜLDÜŞÜN

Danimarkalı büyük karikatür ustası Bidstrup'un "BARIŞ KORKUSU" adlı karikatürünü sunuyoruz. Çizgisini Danimarka işçi sınıfının savaşında amansız bir silah olarak kullanan ünlü karikatüristten gelecek sayılarımızda da Türkiye Postası için özel olarak hazırlanmış ve Türkiye demokrasi güçlerine armağan edilmiş karikatürler sunacağız

Barış korkusu

Derviş Mehmet ve ağızdaki bakla

Bektaşi babasının küfürbaz bir müridi varmış: Derviş Mehmet. Kafası bozuldu mu açarmış ağzını ve küfürlerin en sunturlusunu ardı ardına sıralarmış. Nasihat, rica, tehdit...ı-ıh, hiçbiri fayda etmemiş. Derviş Mehmet huyundan vazgeçmemiş. Sonunda baba erenler küfürbaz dervişin ağzına bir bakla koymuş. "Eğer" demiş, **"küfür edecek olursan ağzındaki bakla aklını başına getirsin ve sen sen ol asla küfretme".**

Fukara derviş, şeyhinin korkusundan razı olmuş ve ağzına baklayı koymuş.

Bir süre sonra baba erenler ile sadık müridi Derviş Mehmet bardaktan boşanırcasına yağan yağmur altında mahalle arasından geçerlerken pencerelerden birinden bir taze gelin seslenmiş:

-Baba erenler, baba erenler, bir dakika durur musunuz?

Genç gelinin ricası üzerine o şakır şakır yağmur altında başlamışlar beklemeye. Bir dakika, iki dakika, üç, dört..Nelerden sonra aynı pencereden gelin görünmüş:

-Sağolun erenler, demiş, tavuğu kuluçkaya oturtuyordum da, komşular kapıda kavuklu bir derviş durursa civcivler cins çıkar dedilerdi. Tavuk kuluçkaya oturdu, haydi sağlıcakla kalın...

Kavuğundan, cübbesinden, çenesinden,. sakalından sular süzülen baba erenler yanındaki dervişe dönmüş:

-Derviş Mehmet, demiş **çıkar ulan ağzından şu baklayı...**

Sağda parti kurmak

Temel atlamış vapura doğru Ankara'ya gelmiş. Çıkmış Milli Güvenlik Kurulu Sekreterliği'ni yapan bir paşanın karşısına:

-Efendum, demiş, **sağ tarafta bir parti kurmak için başvurmak isteyrum, acaba muamelesi içun ne yapmaliyum?**

Koltuğa kurulmuş general biraz şaşalamış:

-Sağda parti mi kuracaksın? Taraftarın filan var mı?

Temel çok sakin:

-Yoktur. Pir paşumayım.

-Haa, sen bir partiye girmek istiyorsun da bize akıl danışmaya geldin?

Temel üstelemiş:

-Hayur, kendim parti kuracağum, paşına geçeceğum.

-Allah allah, peki tahsilin var mı?

-Yoktur.

-Taraftarın filan?..

-Yoktur.

-Paran filan da mı yok?

-Eyi pildun, o da yoktur.

General patlamış:

-Ulan demiş, paran yok, tahsilin yok, taraftarın yok, hiçbir şeyin yok. Ama gene de sağ kanatta bir parti kurmak istiyorsun.

Temel çok sakin:

-Evet.

Generalin tepesi atmış:

-Aptal mısın sen adam?

Temel duralamış; sonra sormuş:

-Şart midur?

Türkiye'de günlük bir mizah gazetesi yayınlanıyor: ŞENOLA. Ağırlığını Gırgır Dergisi çalışanlarının taşıdığı Şenola'da "IMPARATOR" adlı bir çizgi-hikaye kahramanı (!) da var. Galip Tekin'in yazdığı, Latif Demirci'nin çizdiği bu çalışmadan bir örnek sunuyoruz...sunuyoruz ki "ŞENOLA"ya "ŞAN OLA!..."

BİLMECE-BULMACA-SATRANC

Bulmaca

SOLDAN SAĞA: 1- Türkiye Barış Derneği davasında onurlu ve sapasağlam içerikli bir savunma yaparak dosta düşmana **"Türkiye'de gerçek demokratlar var"** dedirten barış savaşçısının adı ve soyadı, 2- Televizyonda resimlerin yansıdığı yüzey - Birleşmiş Milletler Örgütünün kısaltılmışı (Avrupa dillerinde) - Geri verme; 3- Ölü, ceset - Kimyada kromun simgesi - **Tersi** Kırda gecelemek için kurulan mola yeri; 4- Kimi coğrafya kitaplarında altıncı anakara olarak anılan Güney kutup bölgesindeki üstü buzlarla kaplı kara parçası; 5- Yağlı boya, vb. izi - Alaturka bir çalgı - Sözü tam gediğine oturtma anlamında bir halk deyişi; 6- Türkçe'de **"oynak merdiven"** olarak ifade edilen ve işçi ücretlerinin fiyat artışına uygun olarak otomatikman artmasını öngören bir ücret düzeni - Doğal bir tatlı; 7- 1789 Fransız Devrimi'nin üç ünlü liderinden biri - **Tersi** Kuranın bölümlerinden her biri - Aydınlık, parlak ışık; 8- Özellikle - Tarihte devlet kurmuş bir Türk boyu; 9- **"Sıvı hale gel"** anlamında bir emir - Kabuklu bir yemiş ve aynı adı taşıyan ağacı - Tok onun halinden anlamaz; 10- Karga sesi - **Tersi** Şöhret - Divan edebiyatında bir şiir türü; 11- Ayının evi - Önem; 12- Bir erkek adı - Yönetici gibi, tepeden bakarak.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2						■				■				
3					■		■			■				
4											■		■	
5		■	■					■			■			
6										■				■
7						■					■			
8									■				■	
9				■								■		
10				■	■			■						
11			■										■	
12							■							

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Israil'in eski bir terör örgütü lideri olan başbakanı; 2- Sıvı olup, bulunduğu yerde kalmayan - Şairlere özgü; 3- **Tersi** Eski dilde çıkarma işlemi - Yiğitlik, erkeklik; 4- Sünnet çocuklarının takkesine yazılan dinsel söz - **"Üstünden geç, yamyassı et"** anlamında bir emir; 5- Toz haline getirilmiş buğday - **Tersi** Yumurta ve unla yapılan bir Anadolu böreği - Söyleneni anlamayınca kullanılan, biraz kabaca bir soru sözcüğü; 6- **Tersi** Eski bir ağırlık ölçüsü - Bir borç dolayısıyla düzenlenen yazılı belge; 7- **Tersi** Alaturka bir çalgı - Gülümseme, gülücük; 8- Istridyeden elde edilen bir süs eşyası - Gelir, kazanç - Eski dilde su; 9- Ürkünç, güvenilir olmayan - Sonuçsuz kalma, boşa gitme; 10- Isim - Endüstri; 11- **Tersi** Bir mesleğin ilk ustası, kurucusu - Bir marangoz aleti; 12- Su taşımak için yapılmış, genellikle camdan ve etrafı hasır örtülü kap - Ödeme; 13- Tavır, tutum - Çok yaşlı, saygıdeğer - Isim; 14- Dokuma tezgahının hareketli parçası - Doktorun hastaya yazdığı.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1)Mustafa Suphi, 2)Acaip - Sara, 3)Hurma - Ek - Lio, 4) Abdalanırum, 5)Te - Mana - La, 6)Alna - Cihaz, 7)Ultraşok, 8)Grad - Rus, 9)Agibarak - Ara, 10)Nolab - Korsan, 11)Dne - Alan - Ala, 12)Aya - Tanıt.
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1)Mahatma Gandi, 2)Ucube - Argon, 3)Sard - Aile, 4)Timahludba, 5)Apal - Abay, 6)Amatör - La, 7)Asena - Aka, 8)Sakınca - Kont, 9)Ur - Raiş, 10)Palu - Horasan, 11)Imla kuralı, 12)Ilo - Az - Sanat.

Satranç

Satranç oyununun amacı: Mat

Satranç oyununun amacı, düşman şahı esir almaktır. Düşman şahı bir taşla tehdit eden oyuncu, *"Şah"* diyerek bu tehdidi belirtmek zorundadır. Bu durumda tehdit edilen oyuncu, a) şahı güvenlikli bir yere kaçmak, b) saldırgan taşı alabiliyorsa almak veya c) şahı ile saldıran taş arasına kendi taşlarından birini getirmek yoluyla saldırıdan kurtulmak zorundadır. Bu üç savunma olanağından hiçbiri kullanılamıyorsa, oyuncu *"mat"* olmuş, yani oyunu kaybetmiş demektir. Bu durumda, rakibine elini uzatarak kaybettiğini kabul eder. Mat olmuş şah, alınmaz.

Turnuvalarda, usta oyuncular arasındaki maçlarda *"mat"* durumuna sık rastlanmaz. Çünkü çoğu zaman taraflardan biri mat olacağını önceden gördüğü, ya da ufukta yakın bir mat tehlikesi görünmese bile, umutsuz bir durumda olduğunu anladığı için, oyunu terkeder.

Aşağıdaki şekillerde, birkaç *"mat"* durumu görüyorsunuz. Oyunun herhangi bir anında, düşmanı "mat" etme olanağı ortaya çıkabilir. Oyuncu çeşitli *"mat"* durumlarını önceden incelemiş ve öğrenmişse bu olanakları değerlendirebilir. Şekil 1'de satrançta mümkün olabilecek en çabuk *"mat"* görülüyor. Şekil 2'deki *"çoban matı"* tecrübesiz oyuncuların sık sık başına gelebilir.

Şekil 3'de, 17. yüzyılın büyük oyuncusu Greco'nun bir oyunundan kaynaklanmakla birlikte, güncelliğini koruyan bir mat durumu görülüyor.

Şekil 4,,5, 6'daki değişik mat durumları, tahtada başka taşlar bulunduğu zaman da ortaya çıkabilir

Şekil-1

Şekil-2: Çoban matı

Şekil-3: Greco Matı

Şekil-4

Şekil-5

Şekil-6: Arap Matı

Amma da çokmuş

Bektaşi babası çarşının bir ucundan girmiş. Kafası da epey çakırkeyif. Basmış narayı:

-Pezevenkleeeerr!..

Baba erenlerin sıtma görmemiş narasını duyan esnaf, müşteri hepsi dönüp bakmış. Dükkanlardakiler dışarı çıkmış, pencerelerden başlar uzanmış. Baba erenler manzaraya bir süre keyifli keyifli baktıktan sonra gülmüş:

-Ulan amma da çokmuşsunuz ha?..

Hangisi daha iyi

Bektaşi babasının önüne iki şişe şarap getirmişler. Onun uzmanlığına güvendiklerinden sormuşlar:

-Baba erenler, bir tadın bakalım bu iki şaraptan hangisi daha iyi?

Bektaşi babası önüne konan iki şişeden birini almış, bir yudum içtikten sonra, öteki şişeyi göstererek:

-Bu daha iyi, demiş.

Ötekiler şaşırmış:

-Aman erenler, demişler, **daha ötekini tatmadın ki...**

Baba erenler omuz silkmiş:

-Hacet yok, demiş, nasıl olsa bundan kötüsü olmaz...

Nazım Hikmet'i anma gecesi için düzenlenen davetiye

Nazım Hikmet Frankfurt'ta anıldı

- **FİDEF'in düzenlediği anma gecesinde müzik ve folklor gösterilerinin yanısıra slaytlarla Nazım Hikmet'in yaşamı yansıtıldı**
- **Gecede Sümeyra, Heval, Frankfurt Halkevi folklor ekipleri, Yunan müzik grubu yer aldı. ÖTV adına Manfred Gotier konuştu.**

Nazım Hikmet, ölümünün 20. yılında, FİDEF'in Frankfurt'ta düzenlediği gecede anıldı. Yaz sıcağına rağmen kapalı salonu dolduran kalabalığın coşkusu, büyük ozan, büyük barış savaşçısı ve işçi sınıfının savaşeri Nazım Hikmet'in ölümünün 20. yılında ne kadar genç ve ne kadar diri kalabildiğini bir kez daha gösterdi.

Nazım'ın, altında "Güzel günler göreceğiz çocuklar/Güneşli/Güzel günler" mısraları yazılı büyük bir posterinin asılı olduğu salonda "Türkiye'deki Tüm Yurtsever ve Demokratlar Serbest Bırakılsın" pankartının yanında yabancı düşmanlığına ve atom roketlerine karşı iki Almanca pankart daha yer alıyordu. Barış ve özgürlük uğruna şehit düşenler adına bir dakikalık saygı duruşundan sonra açılan toplantı, Nazım'ın kendi hayatını anlatan "Otobiyografi" şiirinin iki dilden okunmasıyla başladı. Gecede Sümeyra, Heval, Frankfurt Halkevi folklor ekipleri, Yunan müzik grubu yer aldılar.

FİDEF adına Genel Sayman'ın yaptığı konuşmada ölümünden bu yana geçen 20 yılın Nazım'ın davasının haklılığını kanıtladığı ve Nazım'ın yurt sevgisiyle enternasyonalizmi kaynaştırmaktaki başarısı vurgulandı. ÖTV Sendikası ve Barış Girişimi adına da Manfred Gotier coşkulu bir konuşma yaptı.

Nazım'dan şiirler, slayt gösterisi, müzik ve folklorlarla devam eden geceyi kalabalık bir Türkiyeli ve dost Alman kitlesi coşkuyla izledi.

TSİP kuruluşunun 9. yıldönümünü Batı Berlin'de kutladı

- **Toplantıda konuşan Genel Başkan Ahmet Kaçmaz "Cuntayı yenmenin yolu solun güç ve eylem birliğinden geçer" dedi.**

11 Haziran Cumartesi günü Batı Berlin'de Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin (TSİP) kuruluşunun dokuzuncu ve 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi'nin onüçüncü yıldönümü yapılan bir toplantıyla kutlandı. Toplantıda bir konuşma yapan TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, "cuntayı yenmenin ve onu devirmenin yolu Türkiye Solu'nun güç ve eylem birliğinden geçer" dedi.

TSİP'in düzenlediği toplantıya Türkiye İşçi Partisi (TİP) Genel Sekreteri Nihat Sargın, TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu ve Tekstil Sendikası Genel Başkan Vekili Selahattin Uyar konuk olarak katıldı.

6 önemli karar tasarısı kabul edildi

FTİB'in 3. Kurultayı Paris'te toplandı

- **FTIB, dünya barışının korunması için Fransa barış hareketine aktif katkılarda bulunacak. Türkiyeli emekçilerin sorunlarıyla daha yoğun ilgilenilecek**

Fransa Türkiyeli Işçiler Birliği'nin olağan Genel Kurulu geniş bir katılımla 12 Haziran Pazar günü Paris'te toplandı. Çok sayıda yabancı göçmen işçi örgütü temsilcilerinin konuk olarak katıldığı ve konuşma yaptığı Genel Kurul, bir çok başarı ve dayanışma mesajıyla da selamlandı.

Fransa Türkiyeli Işçiler Birliği'nin iki yıllık çalışmalarının değerlendirildiği çalışma raporu üzerine görüşmelerden sonra, Genel Kurul'a sunulan karar tasarıları üzerine çalışmalarını sürdüren Genel Kurul delegeleri, altı karar tasarısını oybirliği ile kabul ettiler. Kabul edilen kararlar özetle şu konuları kapsıyordu:

1. Dünya barışının korunması için etkinliklerin geliştirilmesi ve Fransa'daki barış hareketine FTIB'in aktif katkılarını sağlamak için çalışmaların yoğunlaştırılması.

2. Cuntanın ağır baskılarına karşı Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmanın daha da yükseltilmesi çabalarının arttırılması.

3. Kapitalizmin genel bunalımından etkilenen Fransa'da, kazanılmış hakların geri alınması ya da kısıtlanması biçiminde somutlanan emekçilere karşı yaptırımlara karşı çıkılması için aktif girişimlerde bulunulması ve Fransa'da çalışan Türkiyeli emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarıyla daha yakından, yoğun bir çalışmayla ilgilenilmesi.

4. Türkiye Postası gazetesiyle dayanışmanın her alanda yükseltilmesi ve Türkiye Postası'nın en geniş kesimlere yaygınlaştırılması için çalışmaların arttırılması.

5. Günümüz koşullarında önemi daha da artan, Türkiyeli göçmen işçi örgütleri arasında çok yönlü eylem ve güçbirliğinin geliştirilmesi için her olanağın değerlendirilerek çabaların yoğunlaştırılması.

Bu kararların oybirliğiyle kabul edilmesinden sonra, yeni dönemin yönetim kurulunu belirlemek için seçimlere geçilen Genel Kurul'da, Kasım Yeşilgül başkanlığında yeni bir yönetim kurulu seçildi.

Danimarka'da göçmen örgütleri hükümeti protesto etti

Beş yıldan beri hazırlığı süren yeni Yabancılar Yasası'nı oldu-bittiye getirerek yasalaştırmak isteyen tutucu hükümet 30 Mayıs günü 35 örgüt tarafından düzenlenen bir eylemle protesto edildi. Parlamento binasının önünde düzenlenen protesto gösterisinde, göçmen örgütlerinin ortak bildirisini Danimarka dilinde Mahmut Erdem, Türkçe olarak da Sosyal Demokrat Derneği Başkanı Mehmet Özcan okudu. Bu arada göçmen işçi örgütlerinin, pasaport işlemlerinin polisten alınıp sivil bir devlet kurumuna devredilmesi yolundaki önerisi parlamentoda kabul edildi.

Öte yandan, Kopenhag'da 27 Mayıs akşamı düzenlenen "Türkiye Gençliği ile Dayanışma Gecesi"nde, Danimarka Komünist Gençlik Örgütü (DKU) ve Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü (KNE) temsilcileri Türkiyeli gençlerle her zaman dayanışma içinde olduklarını belirttiler ve DHKD Kürdistan Gençlik Örgütü de geceye bir mesaj gönderdi. Toplantıda bir konuşma yapan IGD yöneticilerinden H.T.

Die Wahrheit Basın Şenliğine 50 bin kişi katıldı

ye bir mesaj gönderdi. Toplantıda bir konuşma yapan IGD yöneticilerinden H.T. İpekçi, "Cunta bugüne kadar 24 genç insanı idam etti, 130'dan fazla idam infaz için bekliyor. 50 bin tutuklunun önemli bir bölümünü gençler oluşturuyor. Fakat cuntanın saldırılarına rağmen Türkiye gençliğinin savaşımı sürüyor" dedi.

Die Wahrheit Basın Şenliğine 50 bin kişi katıldı

● Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin (SEW) merkez yayın organının basın şenliğinde SEW Başkanı Horst Schmitt bir konuşma yaptı ve barışseverleri safları daha da sıklaştırmaya çağırdı

Batı berlin Sosyalist Birlik Partisi (SEW) Merkez Yayın Organı Wahrheit'in basın şenliği, yaklaşık elli bin kişinin katılımıyla 4-5 Haziran tarihlerinde Schultheis in der Hasenheide alanında yapıldı. Sosyalist ülkelerin birer delegasyonla katıldığı ve stand açtığı "Die Wahrheit Basın Şenliği"nin ana belgileri "Barıştan daha önemli bir şey yoktur", "Roket yerine işyeri" idi.

Şili, Vietnam, Sovyetler Birliği, Orta Amerika ve Çekoslavakya standlarının büyük ilgi gördüğü şenlikte, sosyalist ülkelerle birlikte birçok ülkenin komünist partileri ve merkez yayın organlarının standları açıldı. her yıl olduğu gibi, bu yıl da şenliğin temel özelliği eğlenceyi politik informasyon ve tartışmalarla birleştirmekti.

Şenlikte bir konuşma yapan SEW'in Genel Baskanı Horst Schmitt, Reagan yönetiminin her koşulda, 1983 yılı sonunda ilk darbe silahı olan orta menzilli atom silahlarını yerleştirmeye başlamak istediğine dikkati çekerek, "Batı Avrupayı Amerikan atom silahları için bir atış rampası haline getirme planlarına karşı hepimiz, tüm barışseverler safları daha da sıklaştırmalıyız" dedi.

Binlerce kişinin ilgiyle izlediği konuşmada, Horst Schmitt "... Yığınların gücünü felce uğratmak için anti-komünizm ve anti-Sovyetizmi körüklediğini" söyleyerek, "anti-komünizm adına Şili, Uruguay, El Salvador, Güney Kore, Güney Afrika ve Türkiye'de cinayetler işlendiğini" belirtti.

SEW BAŞKANI HORST SCHMITT Türkiye demokratlarının yanında

Die Wahrheit gazetesinin Genel Yönetmeni Heinz Grünberg basın şenliğinde anti-faşist direniş savaşçılarıyla...

Düsseldorf'da "Askerlik çağındaki gençler" gecesi

Düsseldorf ve çevresindeki askerlik çağındaki gençler, 5 Haziran 1983 günü, Reisholz Bürgerhaus salonunda "Askerlik Çağındaki Gençler Şenliği" düzenlediler. 300 dolayındaki genç ve ailenin katıldığı şenlikte, gençler ve çocukları askere gidecek olan ana ve babalar söz alarak sorunlarını dile getirdiler. Askerlik bedelinin indirilmesinin istendiği şenlikte, müzik eşliğinde iki ayrı folklor ekibi yurdumuzun değişik yörelerinden oyunlar sergiledi.

Demokrat Türkiye Gazetesi'nin Köln'deki gecesi

Demokrat Türkiye Gazetesi'nin düzenlediği dizi gecelerden biri de 28 Mayıs günü Köln'de yapıldı. 1500'aşkın ilerici Türkiyeli'nin izledigi geceye Melike Demirağ, Şivan, Fuat Saka, Tülay German saz ve sözleriyle katıldılar.

Çeşitli siyasal çizgilerdeki ilerici Türkiyeli örgütlerin desteklediği gece alışılmışın üstünde bir coşku ve olumluluk içinde sürdü.

Sunuculuğunu yazar Ömer Polat'ın yaptığı gecede söz alan konuşmacıların "birlik" konusuna ağırlık vermeleri dikkati çekerken, izleyenlerin bu konuşmaları içten alkışlamaları Türkiyeli demokratların somut özlemlerinin bir yansısı oldu.

TÜRK ORDUSUNUN IRAK OPERASYONU PROTESTO EDİLDİ

8 Haziran günü Batı Berlin'de Irak, Iran, Yunanistan ve Türkiyeli örgütlerin katılımıyla Türkiye Konsolosluğu önünde bir gösteri düzenlenerek ordunun Irak Kürdistanı'na yaptığı saldırı protesto edildi. Konsolosluk önünden Joachimstalerstr'ye kadar yapılan yürüyüşte, "Türkiye ordusu Irak Kürdistanı'ndan elini çek" ve "Kürdistan'a özgürlük" belgileri atıldı.

CUNTANIN İŞKENCE VE İDAMLARI PROTESTO EDİLDİ

12 Haziran Cumartesi günü Federal Almanya'nın bir çok kentinde ve Batı Berlin'de yirminin üzerinde Türkiyeli örgütün katıldığı yürüyüş ve mitinglerde, cuntanın işkence ve idamları protesto edilerek Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki tüm anti-faşist tutuklulara özgürlük istendi.

Batı Berlin'de Wittenbergplatz'dan Oranienplatz'a kadar süren yürüyüşe, yaklaşık bin dolayında Türkiyeli katıldı. Batı Berlin'deki değişik Alman kuruluşlarının destekledıği yürüyüşte, "Idamlar Durdurulsun", "İşkenceye Son", "Tüm Anti-faşist Tutuklulara Özgürlük", "Kürt Ulusu Üzerinde Sürdürülen Irkçı, Şöven Uygulamalara ve Asimilasyoncu Politikalara Son", "TÖB-DER, DISK ve Kapatılan Tüm Devrimci, Demokratik Kuruluş, Örgüt Mensuplarına Özgürlük" ve benzeri belgilerin atıldığı görüldü.